

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

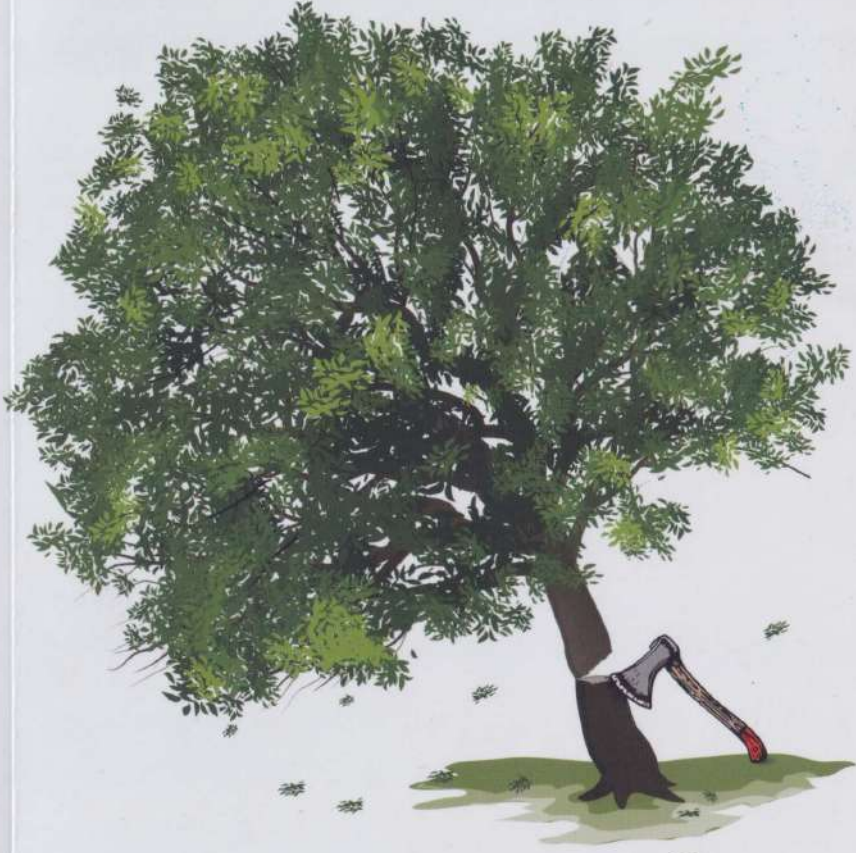
<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Özdemir İnce CUMHURİYETSİZ DEMOKRASİ

Özdemir İnce

CUMHURİYETSİZ DEMOKRASİ

Hayali bir demokrasiyi boyayıp satmak için "Ama" derler,
"demokratik olmayan birçok cumhuriyet var." Olsun!
Bizi ilgilendirmez! Bizi ilgilendiren cumhuriyetli bir demokrasi.
Cumhuriyetiyle de, demokrasisiyle de halka dayalı,
özgür genel seçime dayalı bir yönetim tarzı.

Bizim cumhuriyetimizin esin kaynağı 1923 Cumhuriyeti'ni
kuran anti-emperyalist, tam bağımsızlıkçı felsefi idealdir.
Demokrasimiz de anti-emperyalist, tam bağımsızlıkçı
felsefi ideale bağlı olacaktır.

Bu demokrasi ile cumhuriyeti kaynaştıran,
bütünleştiren ve organik bir yapıya dönüştüren
etken de laikliktir. Bizim cumhuriyetimiz, bizim demokrasimiz
devrimci laiklikten yoksun kalırsa hiçbir işe yaramaz.
Bizim cumhuriyetimiz, bizim demokrasimiz
hiza ve istikametine Devrim Yasaları'ndan bakar.
Bu yasalar uygulanmıyorsa ne cumhuriyet kalır,
ne de demokrasi. İngiltere, İspanya, İsveç,
Danimarka ve Hollanda'da cumhuriyetsiz demokrasiler var.
Var ama bize ne! 1923 Cumhuriyeti'ni istemedikleri için mi
bu ülkelerin adını geveleyip dururlar? Evet, öyle!

Elinizdeki kitapta yer alan yazılar 1923 Cumhuriyeti'ne karşı
hazırlanan fesatları, yalan tuzaklarını bozmak için yazıldı.

ISBN: 978-605-4383-39-5

9 786054 183395

30 ₺

CX Cumhuriyet
Kitapları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ÖZDEMİR İNCE

CUMHURİYETSİZ DEMOKRASİ

İnceleme

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

YAYIN KURULU

Ataol Behramoğlu (Başkan), Işık Kansu (Başkan Yardımcısı), Aykut Küçükaya,
Prof. Dr. Barış Doster, Çağdaş Bayraktar

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Çağdaş Bayraktar

EDİTÖR

Umutcan Polat

KAPAK TASARIMI / SAYFA DÜZENİ

Mehmet Aman

İDARE - DAĞITIM

Mustafa Çakmak

BASKI / CİLT

İLERİ BASIM MAT. AMB. REKLAM TANITIM YAY. ve TEKNİK HİZ. TİC. AŞ.
Yenibosna Merkez Mh. 29 Ekim Cd. A1 Apt. No:5/902 Bahçelievler-İstanbul
(Vizyonpark 2.Plaza B-1 Blok Kat:9 No:81-82) • Sertifika No: 41157

DAĞITIM

1. Baskı: Haziran 2009, İstanbul

2. Baskı: Haziran 2021, İstanbul

Yenigün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş.

Mali ve İdari İşler Müdürü: Osman Selçuk Özer

Prof. Nurettin Mazhar Öktel Sk.

No: 2 34381 Şişli/İstanbul Sertifika No: 10844

Tel: (0212) 343 72 74 - Faks: (0212) 343 72 65

ckk@cumhuriyet.com.tr • www.cumhuriyetkitap.com.tr

facebook.com/cumhuriyetkitaplari

twitter.com/kitapkulubu

instagram.com/cumhuriyetkitaplari

Yayın hakları Cumhuriyet Kitapları'na aittir.

Tanıtım amacı dışında izinsiz alıntı yapılamaz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ÖZDEMİR İNCE

CUMHURİYETSİZ DEMOKRASİ

Özdemir İnce'nin yazılarını kitaplaştırmamıza izin verdiği için
Hürriyet gazetesine teşekkür ederiz.

İçindekiler

SUNUŞ.....	11
------------	----

BİNNAZ TOPRAK DOSYASI

Mahalle Baskısının Ötesi ve Berisi.....	15
Türk-İslam Mahalle Baskısı Yorumuna Katkı.....	17
Kıskanç Hacı Amca.....	19
Prof.Dr.BinnazToprak'ın Raporuna Giriş.....	21
Şimdi Durum Ne Vaziyette?.....	23
Binnaz Toprak Raporu Neyi İfşa Ediyor?.....	25
Vurun Kahpeye Halleri.....	27
Cemaatler Bataklığı.....	29
Binnaz Toprak Raporuna Nedret Gürcan Katkısı.....	31
Tarikatlar ve Cemaatlerin Üniversite Oyunları.....	33
Ne Demek İstedim ya da Hakeme Gözlük.....	35
Binnaz Toprak Araştırması ve Avrupa Birliği.....	39
İki Kadın Arasında.....	43

CUMHURİYET VE DEMOKRASİ

Demokrasinin En Üst Aşaması: Koalisyon.....	47
İsteyene Demokrasi Dersi.....	49
Anlayana Demokrasi Dersi.....	51
Amerikan Usulü Demokrasi.....	53
Demokrasi ve Özgürlük.....	55
Özet Olarak Demokrasi.....	57
Demokrasi Dersinden Sıfır!.....	59
Demokrasi İçin Derkenar.....	61
Demirkıratı Olmayan Demokrasi.....	63
Demokrasinin Tersine ve Yüzü.....	65
Güzel Demokrasi.....	67

Türbanlı Demokrasi.....	69
Lümpen Demokrasi.....	71
Başıbozuk Demokrasi.....	73
Cumhuriyet'in Cebinden Harcamak.....	75
Demokrasinin Önündeki Engel: Tarikatlar.....	77
"Türkiye'de Tam Bir Demokrasi Yok".....	81
Demokrasi Muskası.....	83
Demokrasi Tütsüsü.....	87
Cumhuriyet'in Zaferi.....	89
Cumhuriyetsiz Demokrasi.....	91
Cumhuriyet'in Temel İlkeleri Yeniden Yorumlanmalıymış.....	93
"Cumhuriyetsiz Demokrasi" İçin Haşiye.....	95
Cumhuriyet Olmayan Demokrasiler, Demokrasi Olmayan Cumhuriyetler.....	97
İkinci Cumhuriyetçiliği Ben Çökertmedim.....	99
Sadaka ve Avanta Demokrasisi.....	101
AKP Demokrasiyi Öldürüyor.....	103
Politik Bilinç Hurafe Değildir.....	105
Cemaat İdeolojisi ve Demokrasi.....	107
Demokrasi Nasıl İşe Yarar?.....	109
Ama Nasıl?...Ne Yapmalı?........	111
Cumhuriyetçi Demokrasi.....	113
Demokrat Parti'den AKP'ye.....	115
Cumhuriyet Kadınının Hakları.....	117
Demokrasinin "D"si.....	119
Demokrasi ve Özgürlüğün Geleceği.....	121
Cumhuriyetçiler Tam Birleşmek Zorunda.....	123
Nato Kafa Nato Mermer.....	125
500 İmza Makinesine Sorular.....	127
Daha Fazla Demokrasi.....	129

Antimilitarizm= Naylon Demokrasi.....	131
Nondurmalı Nemokrasi.....	133
Cumhuriyet, Demokrat Parti ve Zafer Çağlayan.....	135
Daha Fazla Demokrasi.....	137
Cumhuriyet, Cumhuriyet Devrimleri ve Sol.....	139
Sahte ya da Nakşi Demokrasi.....	141
Liberalizm, Demokrasi, İdeolojisiz Anayasa.....	143
İkinci Cumhuriyet = İlimli İslam Devleti.....	145
Terör, Demokrasi ve Göbek Emmi Yöntemi.....	147
“Demokrasimizle Yüzleşmek”.....	149
10 Kasım ve Cumhuriyet.....	151
Demokrasinin Mihenk Taşı.....	153
Meclis'in Üzerinde Hukuk ve Demokrasi Var.....	155
Demokrasi = Özgürlük + Eşitlik + Kardeşlik.....	159
Yargı ve Demokrasi.....	161
Afyonlu, Efsunlu, Seraplı Demokrasi.....	163
29 Ekim 1923 Cumhuriyeti.....	165
Harf Devrimi.....	167
Devrim / Karşıdevrim.....	169
Karşıdevrim.....	171
Anayasa Tiyatrosunda Ortaoyunu 1-2.....	175
Yeni Bir Anayasa İçin Yeni Bir Kurucu Sözleşme 1-2.....	179

SUNUŞ

Elinizdeki kitaba bir tek nedenden dolayı önsöz yazmayı gerekli gördüm: Okurlarım sık sık telefon edip, e-posta gönderip falanca başlıklı yazımın ne zaman yayımlandığını sorarlar, mümkünse kendilerine söz konusu yazıyı göndermemi isterler.

Dikkatli okurlar genellikle gazetede okudukları yazıları, kaleleri kesip arşiv yaparlar. Gerektiğinde arayıp bulurlar. Oysa bu yazılar kitap olarak yayımlandıklarında satın alıp kitaplıklarına koysalar işleri daha kolay olmaz mı?

Okurlar en beğendikleri yazarların bile gazetelerde yayımlanmış yazılarından oluşan kitaplarını satın almayı gerekli görmezler. O yazıların ömrü bu yüzden en fazla yirmi dört saattir.

Kuşkusuz, ömrü yirmi dört saat olan gazete “Köşeyazıları” vardır. Aslında çoğunun ömrü bu kadardır. Bu yazıları yazanlar da bilir bunu ve yazılarını asla kitaplaştırmak istemezler.

Gazete sütunlarında, köşelerinde yayımlanan yazılarla ilgili bir “püf noktası” vardır ve okurlar bu püf noktasının pek farkında değildirler.

Gazetelerde iki türlü “köşeyazısı” yayımlanır: “Gazete için yazılan yazılar” ve “gazetede yayımlanan yazılar”. Gazete için yazılan yazılar bir güncel olay ve konuya dayanır. Günceldirler, “aktüalite”den hareket ederler.

Yazar günlük yazı işleri toplantısına katılır, o toplantıda tartışılan güncel konulardan birini yazı konusu yapar. Bu türden yazılar “Haber” kaynaklı yazılardır. Eskiden bu türden yazılar imzalı ve fotoğraflı “köşeyazısı” olarak yer almaz, konuyla ilgili sayfalarda imzasız haber olarak yayımlanırdı. Bunlar yazınsal (edebi) ve bilimsel değer taşımazlar.

“Gazetede yayımlanan yazılar” bir başka türden yazılardır. Yazınsal tat verirler, bilimsel doyum verirler, bir şey öğretirler. Bu türden yazı yazarlar yazı işlerinin gündemini izlemezler. Kendi gündemleri vardır: Hayatın kendisini izlerler.

Bu türden yazıların ömrü ne yirmi dört saatle ne de herhangi bir zaman ölçüsüyle sınırlıdır. Bir araştırma sonunda yazılmışlar; bir olguyu analiz etmişler ve çözüm yolları önermişlerdir. Deneme ve eleştirel deneme olarak adlandırılabilirler bu yazılar.

Çoğunlukla eskimezler ve tarihe tanıklık ederler.

Elinizdeki kitapta yer alan yazılar, Hürriyet gazetesinde yayımlanan yazılarımla çoğu gibi bir deneme ve eleştirel deneme olarak yazılmıştır. Aylık bir dergide yayımlanmak yerine Hürriyet gazetesi gibi büyük bir gazetede yayımlanma mutluluğuna erişmişlerdir. Ama bir gazetede yayımlandıkları için, “gazete yazısı” olmanın yarattığı katı bir önyargının engeline takılabilirler.

Bu yazıları hiçbir yerde yayımlamadan kitap halinde yayımlayamaz mıydım? Elbette yayımlayabilirdim. Benim için fark etmeyen şey okur için de fark etmemeli. Çünkü bu kitapta yayımlanan yazılara her gün gereksinimi var. En azından bana öyle geliyor!

Bu nedenle bu önsözü yazdım. İyi okumalar!

Özdemir İnce
Cihangir, 8 Mart 2009

TÜRKİYE'DE FARKLI OLMAK ÜZERİNE: BİNNAZ TOPRAK DOSYASI¹

¹ Binnaz Toprak ve arkadaşları İrfan Bozan, Tan Morgül ve Nedim Şener'in "Mahalle Baskısı Araştırma Raporu", Metis Yayınevi tarafından Türkiye'de Farklı Olmak adıyla yayımlandı. (Mart 2009).

Mahalle Baskısının Ötesi ve Berisi

“Aile ve Mahalle baskısı”, az ya da çok dinsel referanslı, bireysel özgürlükleri sınırlandırıcı bir gelenek-görenek baskısıdır. “İslami mahalle baskısı” olur ama kaynağı Cumhuriyet Devrimi olan laikliğin mahalle baskısı kesinlikle olmaz. Yasal zorunluluk söz konusudur!

1956’da Mersin’in hiçbir lokanta, aşevi ve kebabçısında “Aileye mahsus salonumuz vardır” tabelası yoktu. Tarsus’ta, Adana’da var mıydı, anımsamıyorum. Ama bizlerin “Urum” dediğimiz, Toroslar’ın öte yakısındaki İç Anadolu kentlerinde bu yazıyı gördüğüm zaman ne anlama geldiğini anlamayıp şaşırmıştım.

1960 yılının yazında Konya Ereğlisi’ne bir arkadaşımın daveti üzerine gitmiştim. Amacımız İvriz Çayı’nda (Ernest Hemingway gibi) alabalık tutmak, Hitit Kaya Anıtı’nı ve öteki Hitit kaya kabartmalarını görmektir.

Toroslar’a doğru yürümeden bir gün önce, dere kıyısındaki yazlık sinemaya gittik. Bileti ben alıyordum. Gişedeki adam “Aileniz var mı?” diye sordu, “Var” dedim. Adam başını gişeden uzatıp “Nerede?” diye sordu. Ben de “Mersin’de” dedim. Adam kendisiyle dalga geçiyorum diye bana kızıp bekâr tarafından iki bilet verdi.

Hayatımda ilk kez böyle bir uygulamayla karşılaşmıştım. Mersin’de kapalı ve açık sinemalarda “aile”, “bekâr” yerleri yoktu.

Herkes karışık otururdu. Sadece kışlık Güneş Sineması’nda bazı zengin ailelerin kiraladığı localar vardı.

Sanırım o sıralar Konya, Kayseri, Yozgat, Erzurum ve benzeri kentlerde durum Ereğli'den farklı değildi. Müslüman mahalle baskısı Türkiye'de hiçbir zaman eksik olmamıştı ama bu baskıya karşı 1950'den itibaren giderek azalsa da Cumhuriyet'in yasal baskısı vardı.

Anlaşıldığına göre Cumhuriyet'in yasal baskısı sıfırı tüketmek üzere şimdilerde.

Prof. Dr. Binnaz Toprak ve arkadaşlarının yapıp yayımladığı “Türkiye’de Farklı Olmak: Din ve Muhafazakârlık Ekseninde Ötekileşenler” (Boğaziçi Üniversitesi) başlıklı araştırmanın içerik ve sonuçlarının sağcı ve İslamcı kesimin tepkisini çekmesi benim açımdan hiç de şaşırtıcı değil. Prof. Dr. Toprak ve ekibinin bulgularını son 25 yıldır kitaplarımda, son 10 yıldır da bu sütunda yazmaktayım. Bence yapılması ve yayımlanması çok geç kalmış bir araştırma. (Bu araştırma konusuna daha sonra döneceğim.)

Laikler, ilericiler, devrimciler üzerindeki tutucu, yobaz, İslamcı baskısı sanıldığı gibi yeni ve AKP dönemine özgü bir baskı değil. Bu baskı III. Selim’den bu yana Türkiye’de var. Cumhuriyet Devrimleri’nin en baskın, en etkin olduğu dönemlerde bile bu aile baskısı, bu mahalle baskısı vardı. Ancak devrimler, bu baskıları bir ölçüde geriletmişti. Prof. Dr. Toprak’ın araştırması ile bu gerçek ortaya çıkmış oluyor.

Karşıdevrimci cephenin telaş ve isyanının nedeni, bu gerçeğin ortaya çıkmış olması!

Halkın çoğunluğunun Müslüman olduğu bir ülkede bir genç kızın başını örtmesi elbette özgür seçim sayılamaz. Aile ve mahalle baskısı nedeniyle örtmüştür. Ama buna karşı Hristiyanların çoğunluk olduğu bir ülkede bir dönmenin başına türban geçirmesi özgür seçim sayılabilir. Çünkü birinde gelenek ve görenekler, dinsel referanslar olgunun arkasında, ikincisinde ise karşısındadır. Referansları ve gelenekleri arkasına alan kişinin yaptığı seçime özgür seçim denilemez. O aslında zamanı gelince sürüye, çoğunluğa katılmıştır.

(02.01.2009)

Türk-İslam Mahalle Baskısı Yorumuna Katkı

Farkında mısınız, “Dinozor(lar)”, “Laiklik elden gidiyor paranoyası”, “Bölünme paranoyası” gibi karakuşi değerlendirmeler hemen hemen kalmadı medya âleminde. Çünkü gerçeklerin Osmanlı tokadı, böyle yazanların enselerinde epeyce boza pişirdi.

Cumhuriyeti ve devrimleri savunmanın dinozorluk olmadığını; laikliğin epeycesinin elden gittiğini, gerisinin de gitmekte olduğunu; eskiden üstü kapalı olan bölünme taleplerinin kabak çekirdeği gibi açıldığını gördüler, duydular, (anladılar diyemeyeceğim) kafalarına dank etti.

Bildik terminoloji kullanılmasa da Prof. Dr. Binnaz Toprak’ın “Türkiye’de Farklı Olmak: Din ve Muhafazakârlık Ekseninde Ötekileşenler” araştırması karşısında oyunbozanlık ettiler. Kim bunlar? İslamcılar, Türk-İslam sentezcileri, neo-liberaller, yeni mürteciler: Yani, Cumhuriyet ile şu ya da bu bakımdan kan uyuşmazlığı olanlar ve bir de marazlılar...

AKP ve bütün Milli Görüş partilerinin fidanları Demokrat Parti, Adalet Partisi, Yeni Türkiye Partisi, ANAP limonluklarında yetiştiriler. Bu olayı, Doğan Yayıncılık tarafından yayımlanan *Yazmasam Olmazdı* ve *Mahşerin Üç Kitabı* adlı kitaplarımda “merkez sağın trajedisini”, “merkez sağın komedisi” bağlamlarında kaç kez yazmışımdır.

1950-2000 tarihleri arasının, avukat ve politikacı olarak canlı tanıklarından Hüsamettin Cindoruk’un, Prof. Dr. Binnaz Toprak’ın araştırmasını değerlendirmesi son derece önemli. Enver Aysever’in

Hüsamettin Cindoruk ile yaptığı söyleşi 4 Ocak 2009 tarihli *Akşam* gazetesinde yayımlandı. Şimdi bu söyleşiden birkaç alıntı yapalım:

“Anadolu’da Cumhuriyetçi gelenek ve değerlere baskı var. AKP’nin siyaset yapma hakkına hep saygı duymuşumdur. Bir muhafazakâr partinin olması Türkiye’de siyaseti zenginleştirir. Bütün sıkıntı AKP’nin iktidara geldikten sonra temeli Osmanlı’dan gelen dinci hareketi zorla yerleştirmek istemesidir.”

“Türkiye’de yeterince Süryani, Ermeni, Musevi vatandaşlarımız var ama onların direnci yetmez. Çoğunluğu Müslüman olan insanların laikliği benimsemesi gerekir. Laiklikle Müslümanlığın çatıştığı da doğrudur.”

“1991-1995 arası ben Meclis Başkanlığı yaparken (Abdullah) Gül Parlamentodaydı. Laiklik karşıtı çok önemli konuşmalar yapmıştır.”

“AKP toplum mühendisi değil, toplum anarşisti diyorum ben bunlara. Açıyorsunuz gazeteleri her gün bir bakan, belediye başkanı, AKP’li bir arkadaşımız dini bir konuda hüküm kesiyor.”

Mine Şenocaklı’nın yazar ve politikacı Ayşe Böhürler ile yaptığı söyleşi 5 Ocak 2009 tarihli *Vatan* gazetesinde yayımlandı. Ayşe Böhürler temel görüşünü şu cümle ile özetliyor:

“Artık eşitleniyoruz! Daha önce laikler inanılmaz derecede üst muamele görmeye alışmışlardı. Şimdi herkes eşit vatandaş oluyor.”

Ayşe Böhürler’in bir İslamcı olarak gerçekleri doğru değerlendirmesi çok zor. Laik Türkiye Cumhuriyeti’nde laikler hiçbir zaman Anayasa ve yasaların koruması dışında hiçbir ayrıcalık istemediler. O Anayasa ve o Anayasa’nın 174. maddesi tarafından korunan Devrim Yasaları’na karşın ve AKP’nin kayırması ile Ayşe Böhürler cemaati, inanılmaz derecede üst muamele görüyor. Laiklik legaldir! Dolayısı ile yasal bir eşitlenme söz konusu değil, olamaz. Ayşe Böhürler’in mensup olduğu cemaatin ideolojisi yasalar tarafından mahkûm edilmiştir.

(13.01.2009)

Kıskanç Hacı Amca

Yıl 1966! Dönem Süleyman Demirel'in devr-i saadeti! Ben Paris'te Fransız Hükümetinin burslusu olarak tahsil-terbiye görmekteyim. Ülker de Aydın'da İngilizce öğretmeni. Oğlumuz Tanbey iki yaşında.

Bir gün Ankara'dan okula bir müfettiş gelip Ülker'in ifadesini alıyor: "Dini değerlere saygısızlık" ediyormuş ve "sol eğilimli" imiş... Ülker durumu bana yazdı. İşin aslı, Adalet Partisi ile yönetiminin torpil baskılarına direnmesi idi... Çıkmak üzere olan doktora bursuna boş verip Haziran 1966'da Türkiye'ye döndüm.

Temmuz ayında Ülker'i Isparta'nın Yalvaç Lisesi'ne sürdürdüler. Böylece Ülker, "Demirel Hükümetinin sürdüğü ilk kadın" unvanını kazandı ülkede. Yapılacak bir şey yoktu. Türkiye Öğretmenler Sendikası yürütmenin durdurulması davası açtı ama dava sonuçlanıncaya kadar Yalvaç'a gitmesi, benim de Paris'e onunla birlikte geri dönmek hayallerimden vazgeçmem gerekiyordu. Ben zorunlu olarak Aydın'da kalacaktım.

Aydın'dan otobüse binip Isparta'ya gittik ve akşamüzeri vardık. Otobüs garajında, "Ekstra kaza" Yalvaç'a harekete hazır bir otobüs vardı. Ona bindik. Karanlıkta ikide bir "Küt!" diye bir şeye çarpıyordu. Şoför muavini bunların köpek olduğunu söylüyordu.

Gece yarısı Yalvaç'a vardık. Bir caminin ve bir ulu çınarın yanında, üzerinde otel yazan bir binaya girdik. Otel katibi çarşaf-
ların birkaç gün önce değiştirildiğini söyledi. Yorganın üzerinde soyunmadan uyuduk.

Yalvaç'ta, yeni evlerin yapıldığı bir sokağın dışında kiralık ev yoktu. Öğretmenler yardım etmek istiyorlardı. Biri bizi “Hacı Amca” diye birine gönderdi. Kapıyı çaldık. Bir yaşlı kadın kapıyı açtı. Başındaki örtünün ucunu ağzına sıkıştırmıştı. Ülker kadına derdini anlattı. İkisi birlikte yukarıya çıktılar. Ben kapının önünde epeyce bekledim. İndiler. Kadın memnun, gülümsüyordu. Yukarı katlarında bir yer varmış Ülker’e uygun.

“Hacı Amcan pek memnun oldu. Kimimiz kimsemiz yok, bize can yoldaşı olur” dedi. Ancak bir mesele vardı. Evli olduğumuza göre, arada sırada Yalvaç’a gelecek miydim?

“Elbette,” dedim, “küçük bir oğlumuz var, o da gelir.”

“İşte bu olmadı,” dedi kadın, “Hacı Amcan pek kıskançtır. Evde yabancı istemez.”

Bunun üzerine, Hacı Amcamın karısının gözlerinin içine bakarak konuştum:

“Hacı Amcam da pek akıllıymış. Ben 28 yaşında dünya güzeli karımı emanet edip gideceğim, Hacı Amcam da anam yaşındaki karısını kıskanacak benden.”

Hemen gidip “Hollywood” sokağındaki evlerden birinin alt katını kiraladık.

Öğleden sonra Yalvaç çarşısını dolaşıyorduk. Birkaç bakkal dükkânının rafları tıka basa içki doluydu. Özellikle de Tekel Kanyak'ı. Bunları mutaassıp ve muhafazakâr Yalvaçlılar içiyordu. Bir kasabın önünde durduk. Yandaki berberden biri çıkıp kasabın kışına bir parmak attı. Kasap müşteriyi bırakıp elinde satır berberi kovalamaya başladı. Tam bir ortaçağ manzarası idi. Yalvaçlılar kızmasınlar bana. Yarın övgülerini yapacağım!

(Bu girişten sonra, yarından itibaren, Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın “Türkiye’de Farklı Olmak: Din ve Muhafazakârlık Ekseninde Ötekileştirilenler” raporu üzerine yazılarıma başlayacağım.)

(20.01.2009)

Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın Raporuna Giriş

“Türkiye’nin, Süleyman Demirel Hükümeti tarafından sürülen ilk kadını Ülker İnce”ye sürgüne gittiği Yalvaç’ta (yerel söyleyiş ile “Yalaveç”te) herhangi bir baskıya uğrayıp uğramadığını sordum. Hatırlamıyordu! Ben de hatırlamıyorum.

Benim ve annesi ile Tanbey’in bir-iki ziyareti dışında bir ders yılı Yalvaç’ta tek başına yaşadı. Müfettiş soruşturmasına göre, di- ne pek saygılı olmadığı (!), sola meyyal olduğu bilinmesine kar- şın herhangi bir baskı ile karşılaşmadı.

Yalvaç’ın geleneksel kadınları bölgenin geleneksel giysileri- ni giyiyor, başlarını epeyce büyük bir örtü ile örtüyorlardı. Me- mur ve öğretmen eşleri, okumuş kadınlar öteki kentli kadınlar gibi giyiniyorlar ve başlarını örtmüyorlardı.

Yalvaç Müzesi ile Lisesi pek güzeldi. İkisi de moderndi. Zaten Yalvaç yükseköğrenim oranıyla ünlüydü Türkiye’de. Osmanlı dö- neminde âlimler yetiştirmişti. Nurculuk tarikatının yaygın olduğu söyleniyordu. Ama kamusal ortamda pek görünmüyordu tarikat.

Ülker’in Yalvaç’ta rahat etmesinin bir nedeni “mahalle baskı- sı”nın henüz “öteki” üzerine yönelmemiş olması ise, ikincisi Tür- kiye Öğretmenler Sendikası’nın Türkiye’de ve Yalvaç’ta güçlü ol- masıydı. Bütün sendikalar gerçekten sendika idiler o yıllarda!

1960 yılında okulu bitirince, kurada Yozgat Lisesi’ni çekmiş- tim. Bir kız arkadaşımın ricası üzerine becayiş (karşılıklı yer de- ğiştirme) yaptık. Ben Sandıklı Ortaokulu’na gittim. Sandıklı tu-

tuculuğuyla ünlü idi. Yerli kadınlar klasik kara çarşafa benzemeyen iki parçalı, damalı futa-çarşaf giyiyorlardı. Yerli ve yabancı memur takımının eş ve kızları ise kentliler gibi giyinmekteydi.

Sandıklı'ya varışımın ertesi günü Boz Ahmet (kimse asıl adını bilmezdi), Hikmet Bayur, daha sonra belediye başkanı olan tuhafiyeci Nimet ve 1965'te milletvekili olan avukat Ali İhsan Ulubahşi ziyaretime gelerek, bana yapılmakta olan pansiyonun yöneticiliğini önerdiler. Kabul ettim. Bu dört kişi Sandıklı'nın halk önderiydi. Nitekim Süleyman Demirel, Ali İhsan Ulubahşi'ye mektup yazarak Adalet Partisi'ni kurmasını istedi. Bu dört kişi AP'yi kurdular.

Sandıklı'nın bütün lokantalarında içki verilirdi. Ana cadde üzerinde bulunan bir lokantada hemen hemen her akşam içki içerdik. Politika konuşurduk. CHP'liler pek kızarlardı bana Demokrat Parti kuyruklarıyla düşüp kalktığım için. Adnan Menderes'in asıldığı gün bizim dörtlü ortalıkta görünmedi. Ben de içki içmeden tek başıma yemek yedim. Bunu yaslarına duyduğum saygıya yordular, beni daha çok sevdiler. Bu jestimi hep hatırlattılar bana!

Nedret Gürcan'ın yaşadığı Dinar, Sandıklı'nın bir saat uzağındaydı. Ama Sandıklı'ya göre çok modern bir kasabaydı. Orada da lokantalarda gürül gürül içki içilirdi. Sadece memurlar değil halk da gürül gürül içerdi. İstedikleri kadar tersi ileri sürülsün, lokantalarda içki içilmesi, baskı görmeden içilebilmesi olumlu bir modernite ve özgürlük ölçüsüdür.

O yıllarda da elbette bir mahalle baskısı vardı. Ama bu baskı yabancılara, "öteki"ne yönelik değildi. Çünkü devrim yasalarının yürürlükte olduğu hissediliyordu; "mülkiye" ve yerel yönetimler olası baskıların karşısında etkili bir engeldi. Mahalle baskısı mahalleliye karşı idi ve o da dirençle karşılaştığında etkisini yitiriyordu.

Ne oldu da mahalle baskısı kendinden olmayanı ötekileştirdi? Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın raporu işte bu sorunu ameliyata alıyor.

(21.01.2009)

Şimdi Durum Ne Vaziyette?

Türkiye gerçeklerini iyi okuyabilmek için elimizde iki araç bulunuyor:

1) Hakan Yavuz'un *Modernleşen Müslümanlar: Nurecular, Nakşiler, Milli Görüş ve AK Parti*¹ adlı kitabı. İkinci baskısı yapıldı.

2) Prof. Dr. Binnaz Toprak ve arkadaşları (İrfan Bozan, Tan Morgül ve Nedim Şener) tarafından yapılan ve "Türkiye'de Farklı Olmak: Din ve Muhafazakârlık Ekseninde Ötekileştirilenler" adıyla Boğaziçi Üniversitesi tarafından bir bilimsel araştırmalar projesi olarak yayımlanan araştırma raporu.

Dr. Hakan Yavuz'la ilgili ilk yazım 21.08.2007 tarihinde "Modernleşen Müslümanlar" adıyla yayımlandı. Bu kitaba çok önem verdim. Çünkü 41 satırda anlatmak zorunda olduğum din, tarikatlar ve iktidar ilişkisini 424 sayfada anlatıyordu. Kitap, yazılımın daha iyi anlaşılmasına yardımcı olabiliirdi.

Ardından, 30.05.2008 tarihinde yayımlanan "Fethullah okulları ve Princeton Üniversitesi vs" başlıklı yazımda, Dr. Hakan Yavuz'un kitabında tasvir ettiği din, tarikatlar ve iktidar ilişkileri gerçeğinden korkmayan mektubu yer aldı. Bunları 13, 14 ve 15 Haziran 2008 tarihli yazılarımda yayımladım. Önemli şeyler söylüyordu. Bu yazıları bulup okumanızı salık veririm.

Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın yukarıda adını verdiğim raporu sanki Dr. Hakan Yavuz'un kitabı ekseninde, benim 10 yıldır yaz-

1 Kitap Yayınevi, 2005, 2008.

diğim yazıları doğrulamak için yapılmış bir araştırma. Sonuçlar benim ne denli haklı olduğumu kanıtlıyor. Haklıyım ama derin kaygılarım da var.

Şimdi mümkün olsa da Prof. Dr. Binnaz Toprak ve ekibi, “Kıskanç Hacı Amca” (20.01.08) yazımda sözünü ettiğim, 1960-1961-1966 yıllarında yakından tanıdığım Sandıklı, Dinar ve Yalvaç’ta bir “mahalle baskısı” araştırması yapabilselerdi? Eminim ki sonuç, başka yerlerde yaptıkları araştırmaların sonucundan farklı olmazdı.

Prof. Dr. Binnaz Toprak’ın araştırması, benim bir yeniyetme ve genç olarak 1950-1970 yılları arasında, “pasif” ya da “kendi halinde” olarak tanımlayabileceğim muhafazakârlığın, 1970-2000 yılları arasında organize olup örgütlendiğini ve 2002’den itibaren de AKP iktidarı öncülüğünde ve sayesinde saldırıya geçtiğini gösteriyor.

10 yıldır Hürriyet gazetesinde yayımladığım yazıların “muhterem zevat”ın topuğuna diken gibi battığını; ağızlarındaki yirmilik dişleri zonklattığını tepkilerinden çok iyi biliyoruz.

Prof. Dr. Binnaz Toprak ve arkadaşlarının yayımladıkları araştırmaya karşı topluca hücum dörtlüsüne kalkmaları, 10 yıl sonra böbürlenecekleri fesatçı-komplocu gerçeklerin şimdiden ortaya çıkmasından tedirgin olduklarını gösteriyor. Ya birileri iyice uyanır da güzelce dönen tekerleğe çomak sokarsa?

Dr. Hakan Yavuz’u, *Modernleşen Müslümanlar* kitabını henüz tam anlamıyla keşfetmediler. Keşfettikleri an Dr. Hakan Yavuz’a dünyayı cehennem ederler. Hele 13.01.2008 günü SKY-TÜRK’te yayımlanan “Anlamak İçin” programındaki konuşmalarını dinledilerse. Dr. Hakan Yavuz, “Türkiye Yurdu”nun tarikatlar sayesinde “Türkiye Otel”ne dönüştüğünü söylüyor. Dr. Hakan Yavuz, demek ki bu gerçeği gördüğü için korkmaya başlamış. Haklıdır, çok haklı!

(23.01.2009)

Binnaz Toprak Raporu Neyi İfşa Ediyor?

Binnaz Toprak raporu neyi ifşa ediyor da İslamcıların, naylon demokratların ve turfanda liberallerin hışmına uğradı? Neyi açığa çıkardı? Hangi ayıbı?

AKP'nin devr-i saadetinde, ülkenin “Türk-İslam mahallelerinde” gençlerin, laiklerin, Kürtlerin, Alevilerin, kadınların, dinsel ve etnik azınlıkların, içki içenlerin her türlü mahalle baskısının hedefi olduklarını adres ve tanıklarıyla ortaya çıkardı.

Baskıcı mahallelerin kabadayıları kim? Bu sorunun yanıtı da var araştırma raporunda: Dinsel cemaatler, tarikatlar ve en önde örgütlü, en planlı, hedefi en belirgin Fethullah cemaati!... Vee Ülkücüler!... Dikkatler ve projektörler tam bu gerçeğin üzerine çevrilmişken, Ergenekon vodvilinin yeni perdeleriyle ortaklık iyice karıştı.

Ben olan biten hakkında kanımı söyleyeyim: Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın “Din ve Muhafazakârlık Ekseninde Ötekileştirilenler” araştırması raporu, Ergenekon davasından çok daha önemlidir. Bu bugün anlaşılmasa bile yakın gelecekte mutlaka anlaşılabilecek.

Yargı, Ergenekon davasında suçluları yasa maddelerine göre cezalandıracak! Birini, bir topluluğu, bir sınıfı, bir dinsel ve etnik azınlığı, devrimi ve devrimcileri ötekileştirmenin, yani bir tür “sefiller kasti” yaratmanın yasal karşılığı yok; bu, yasal bir suç değil. Ama toplumsal ve etik açısından büyük bir suç! Çok daha büyük bir insani suç!

Raporu okurken bir kenara “Vurun Kahpeye Halleri!” diye not düşmüşüm. Ötekileştirme eyleminin sonu “Vurun Kahpeye Halleri”ne, linç ve cezasına varıyor. Varır! Ve bu noktadan itibaren de iç barış sona erer, iç savaş başlar. Bu nedenle Binnaz Toprak’ın raporu toplumsal göstergeleri bakımından Ergenekon davasından çok daha önemli!

Rapor, laiklerin (bireyler de tercihleriyle laik olurlar) tarikatların baskısı altında olduğunu kanıtlarıyla ortaya koyuyor, koydu.

O zaman şöyle bir mantık yürütmeyle karşı karşıya kaldık: Eee, etme bulma dünyası. Bir zamanlar laikler dindarların üzerinde laik baskı kurmuşlardı. Sıra şimdi dindarlarda, haksızlık bunun neresinde?

Haydi, basitleştirdiğimiz kadar basitleştirerek soralım: Yasal laik baskı ile anti-laik mahalle baskısı aynı şey mi? “Laik birey” demek, Anayasa’nın ilk dört maddesine ve Cumhuriyet’in kurucu felsefesine inanan insan demek. Peki, “Anti-laik birey” ne demek? Anayasa’nın ilk dört maddesine ve Cumhuriyet’in kurucu felsefesine karşı olan insan demek!

Tanrıya inanan ile inanmayanın bir olamayacağı gibi laik ile anti-laik de bir değildir. Yasalar laikin yanındadır ama anti-laikin yanında değildir. Bu nedenle laik ile anti-laiki bir terazinin iki kefesine koymak son derece yanlıştır. Ve bu araştırma raporu denklemin tersine döndüğünü, iktidarın anti-laiklik ve karşıdevrimden yana ağırlık koyduğunu gösteriyor!

Peki, Sünni Müslümanların herhangi bir dönemde laik mahalle baskısı yaşadıklarını savunmak mümkün mü? Mümkün olması için, Sünni Müslümanların, İslam’ın beş şartından bazılarını özgürce yerine getirmelerinin laik mahalle tarafından engellenmesi gerekir. Cumhuriyet döneminde (siyasal, sağlık ve ekonomik nedenlerle bir süre engellenen) hacca gitmek dışında öteki dört şart ne zaman baskıyla engellenmiştir? Yalan söylenmesin, iftira atılmasın, ayıptır!

(24.01.2009)

Vurun Kahpeye Halleri

Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın "Türkiye'de Farklı Olmak: Din ve Muhafazakârlık Ekseninde Ötekileştirilenler" adlı araştırma raporunda, kendi hayatımdan örnekler alarak, dolaşmaya devam edelim:

Yıl 1964. Aydın Lisesi'nde Fransızca öğretmeniym. Ülker İnce İngilizce öğretmeni. Tanbey 6-7 aylık. Tanbey'i kayınvalidenin evinden aldım, çocuk arabasında kendi evimize götürüyorum. Karşıdan 60 yaşlarında sakallı bir adam sırtıtarak geliyor. Çocuk arabası süren genç baba manzarasından hoşlandığını sandım. Adam bizim hizamıza gelince "Hak tuu!" diye suratıma tükürdü ve "Ulan erkekliğin şerefini iki paralık ettiniz!" diye bağırdı.

"Malatyalı olan ve İnönü Üniversitesi'nde okuyan bir kız öğrenci, sokakta bir arkadaşıyla yürürken yaşlı bir adam yanlarına yaklaşmış, 'kızlar, utanmıyor musunuz bu etekleri giymeye, zaten saçınız, başınız da bir tarafta' demişti. 'Donup kalmışlardı.' Üstelik giyimleri 'aşırı rahat' değildi." (Rapor, s.23)

Yaşlı adam "saçınız, başınız bir tarafta" değil, aslında "kıcınız, başınız bir tarafta!" demiştir.

Yıl 1954-1955. Mersin Lisesi'nde okuyorum. Tarsus Amerikan Koleji'nde okuyan birkaç arkadaşım var. Benim yaşımda.

Bu arkadaşlar, okula giderken önünden geçtikleri kahvelerin önünde oturan kabadayı-kulamparaların "Lan golleçli neren oynuyor?" diye laf attıklarını söylerlerdi.

“Sivas’ta görüştüğümüz üniversiteli genç kız ve erkekler şehirde dolaştıklarında kıyafet ve görünüşleri nedeniyle mahalle delikanlılarının sözlü tacizine uğradıklarından şikâyet ediyorlardı.” (Rapor, s.23)

“Çeşitli üniversitelerde görüştüğümüz pek çok öğrenci, üniversite yurt ve kantinlerinin ‘ülkücü reisler’ tarafından kontrol edildiğinden, kendilerine karşı çıkan farklı kimlikli öğrencilere baskı ve şiddet uyguladıklarından şikâyet ettiler.” (Rapor, s.24)

“Trabzon’da bazı öğretim üyelerinin düşünce yapısının da bu tip baskılara zemin hazırladığından şikâyet ettiler. Örneğin, bir öğretim üyesinin derste açık açık ‘Bakın arkadaşlar, Türk’ten başka millet, Müslümanlıktan başka din tanımam, varsa farklı olan benim dersimden geçemez, çıksın’ dediğini iddia ediyorlardı.” (Rapor, s.26)

Binnaz Toprak raporunda bunlar ve bunların benzeri yüzlerce örnek var. Bu rapor bir sosyolojik araştırma raporu olduğu kadar, aynı zamanda bir tür toplumsal ihbar raporu.

Baskı gören öğrenciler ya iyice pısacaklar ya da bir zamanlar olduğu gibi kendi aralarında örgüt kuracaklar. Ondan sonrasında da al başına belayı, Anadolu’nun her köşesinde ‘öğrenci çatışmaları manzarası’!

Bu raporu AKP Hükümeti, ilgili bakanlıklar, ilgili valilik, emniyet ve belediyeler çok dikkatli ve altını çizerek okumalı. Ülkücülere, Fethullahçılara, tarikatçılara olan derin sempatilerine karşın dikkatle okumalıdır. Bir gün kan gövdeyi götürürse bunun sorumlusu kendileri olacaklar. Ayrıca Trabzon’daki üniversitenin rektörlüğü de faşist olduğu kesin olan o öğretim üyesi konusunda ciddi bir araştırma yapmalı.

(31.01.2009)

Cemaatler Bataklığı

“Cemaatçi yapı, örgütlü toplum demek. Örgütlü toplumlar kendi mensupları için güçlü denetim mekanizmaları geliştirirler; ama aynı zamanda dışarıda kalanlara ve farklı olanlara müdahaleyi de engellerler. Belki de cemaatlere ‘farklı olana tahammül’ün sigortası olarak yeniden bakmak lazım.”

Bu satırları geçmişî karışık biri yazıyor. Ve bu geçmişî beni ilgilendirmiyor. Ancak bu yazarın adının önünde “Prof. Dr.” unvanı var. Militana dönüşmüş bir akademisyenden daha tehlikelisi yoktur; bunlar bilime de, gerçeklere de, doğrulara da ihanet ederler.

Prof. Dr. Binnaz Toprak’ın raporu, “sporadique”¹ cemaatlerin hal ve gidişinin “Prof. Dr.” yazarın sunduğu gibi olmadığını gösteriyor. Ayrıca ortaçağa özgü anakronik cemaatlerin günümüzde övgüsünü yapmak anakronik bir değerlendirme olmuyor mu?

Ulusal devlet, cemaatlerin sonudur. Sonu olmalı. Cemaatler ve cemaatler federasyonu ulusal devletin en büyük düşmanıdır, fetret halidir.

“Cemaat”in ne türlü olursa olsun, tutucudur ve dışarıya karşı saldırgandır.

Çeteden, mafya ailesinden geçerek loncalarına, dinsel sapıncı topluluklarına varıncaya kadar “cemiyet-toplum” olamamış çıkar topluluklarının tamamı “cemaat” niteleme sıfatıyla adlandırılır.

İnsan topluluklarının “toplum”, “ulus” düzeyine erişemediği feodal süreçlerde hep cemaatler ve loncalar vardır; uluslaşma evresi-

1 Tek başına, ayrı ayrı, yalıtık.

nin başlamasıyla cemaatlerin çöküşü başlar. Ulusal toplumlar (ulusal devletler) sanayi devrimlerinin ürünleridir. Türkiye'nin doğusunda cemaatlerin, kabile ve aşiretlerin egemenlik sürdürmelerinin nedeni kuşkusuz yörenin sanayileşmemesidir. Ama yörenin sanayileşememesi de yörede cemaatlerin, kabile ve aşiretlerin egemenliklerine bağlanabilir. Biri ötekinin hem nedeni, hem sonucu!

Bazen süreç tersine işler, bunalımların sonunda ulusal toplum tekrar cemaatlere, kabile ve aşiretlere bölünür. Bu fetret dönemidir! Ve böylesine durumlar, dış güçlerin yararına ve çıkarına dır. Bu nedenle dış ve düşman güçler, ulusların cemaatlere dağılması sürecini başlatırlar ve kışkırtırlar.

Bu nedenle “cemaatleri” ve cemaat yapılarını örnek olarak öne çıkartıp övgülerini yapmak ulusal çıkarlarla bağdaşmaz.

Cemaat evrensel tanımlama ile bir “fraksiyon”dur; bizim siyasal dilimizde bir “hizip”tir.

Türkiye'nin son 50 yıllık siyasal deneyimi siyasal partileri destekleyen cemaatlerin giderek bizzat siyasal partiye dönüştüklerini göstermektedir. Henüz bir siyasal parti adını almamış olmalarına karşın, parti örgütü gibi çalışmaktadırlar. Fethullah cemaati tabelasız bir siyasal parti kimliği taşımaktadır artık. Ve bu “Prof. Dr.” bu partinin militanı ve partizanı!...

Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın araştırması bu gerçeği ortaya çıkardığı için cemaat mensuplarının ve sempatizanlarının saldırısına hedef olmuş durumda. Yapılaşma olarak Müslüman Kardeşler hareketinden ilham alan Fethullah hareketinin, şimdilik, resmen partileşeceğini sanmıyorum. Toplum içinde toplum, paralel bir toplum, “İslami” bir toplum yaratma operasyonu başarıyla devam ettiği sürece partileşmelerinin bir faydası yoktur. Onlar için (şimdilik) önemli olan toplumsal yapıları ve kamu kurumlarını ele geçirmek ve yönlendirmek.

(01.02.2009)

Binnaz Toprak Raporuna Nedret Gürcan Katkısı

Arkadaşım Nedret Gürcan, *Hoşça Kal Dinar*¹ adlı bir anı kitabı yayımladı. Bu kitaba ileride ayrıca değineceğim ama bugün, Prof. Dr. Binnaz Toprak araştırma raporuna katkıda bulunacak bir alıntı yapacağım:

“Konya’ya bir kez daha 1993’te Dinarlı arkadaşım Fethi Acar ve eşlerimizle birlikte gittik. Mevlana Hazretleri’ni ziyaret ettik. Askerken kaldığım Selçuk Palas’ta kaldık. Otel turistlere de hizmet verecek biçimde yeniden düzenlenmişti. Konya akşamında bir lokantada yemek yiyelim, bir duble içki içelim diye Alaeddin Tepesi’ndeki lokantaya gittik. Masamıza oturup sipariş vereceğimiz sırada elektrikler kesildi. Lüks ışığında yanıma gelen garsona yemeklerimizi ve rakımızı söyledik. Garson güldü. ‘Burası belediye aittir, içkisizdir!’ dedi. Oysa lokantaya girerken bazı masalarda rakı bardağı gözümüze çarpmıştı. ‘Bize niye yok?’ dedik. Öğrendik ki, o bardaklarla ayran varmış! Kırk yıl önce ben askerken Konya’da hiçbir yerde içki yasağı yoktu.” (s.188)

Ne oldu da böyle oldu?

Nedret Gürcan’ın askerlik günlerinde kaldığı otelin sahibi, birlikte Meram Bağları’nda oturak âlemi yaptıkları İbrahim’in sonradan Hacca gidip Hacı olması ve evine çekilmesinin olağandışı bir yönü yok. Benim dedem de gençliğinde teneke teneke boğma rakı içerken haytalığı bırakıp imam olmuş; imam olmakla kal-

1 Heyamola Yayınları, 2008.

mayıp bir de muhtar olmuş... Bizde olur bunlar, tuhaf karşılanmadığı gibi övgüye de mazhar olur.

İçki baskısı Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın araştırma raporunda önemli bir yer tutmuyor. Araştırma raporu bu konuya hiç değinmese de gerçek değişmezdi. Erbakan Hoca'nın partilerinin belediye seçimlerini kazandığı yerlerde içkiye karşı cihat açtığı biliniyor. Bu konuda yüzlerce yazı yazıldı. Ben milletin Bekri Mustafa gibi sabahtan akşama, akşamdan sabaha içki içmesini mi istiyorum? Elbette hayır! Ama içki içenin içki içmesinin karşısına çıkartılan engellerin de düşünceyi açıklama özgürlüğünün önüne çıkartılan engeller kadar önemli olduğunu, insan hakları ihlali olduğunu düşünüyorum. İhlalin daniskasıdır!

Bunlar hesaplı-kitaplı mahalleli, beldevi ve beledi baskılarıdır: Önce içki baskısı, ardından oruç baskısı, onun ardından cuma namazı baskısı, onun ardından tarikatlardan birine girme baskısı, bunun ardından aidat ve yardım baskısı; bunlar olurken evdeki kadınların örtünmesi için yapılan baskı; görevin istismarı konusunda baskı; torpil ve kayırma baskıları (tarikat ve cemaatlerin üniversitelerde çevirdikleri kirli dolapları yarın yazacağım).

Prof. Dr. Binnaz Toprak, "Toplumda mevcut olan farklı kimliğe uygulanan baskı ve ayrımcılık Anadolu'da AKP tarafından atanmış kadroların icraatları ve cemaatlerin faaliyetleriyle kaygı verici hale dönüşmüştür" diyor ve ekliyor: "Hükümete yakın Memur-Sen'in üye sayısı 2002'de 42 bin iken şimdi 315 bin... Sultanbeyli Belediyesi'nde bir tek Alevi çalışmıyor. O ilçede Alevilerin yaşadığı bölgenin yolları asfalt bile değil. Çamur!" (Cumhuriyet, 30.12.2008)

Demek ki altı yılda muhafazakâr cemaate 273 bin nefer katılmış. Sadece bu 273 bin neferlik birliğin Türkiye'de estirdiği, estireceği gizli terörü düşünebiliyor musunuz?

(03.02.2009)

Tarikatlar ve Cemaatlerin Üniversite Oyunları

Bazı sosyolog, siyasetbilimci (!), politikacı tarafından sivil toplum örgütleri (STÖ) olarak kakalanmak istenen tarikatlar üzerine 2006 yılında da yazılar yazmıştım. O süreçte, 1 Ekim 2006 günü Anadolu üniversitelerinden birinde çalışan bir öğretim üyesinden e-posta aldım. Öğretim üyesi tarikatların şerrinden korktuğu için, doğal olarak kimliğinin ve çalıştığı üniversitenin adının gizlenmesini rica ediyordu. Zaten aradan geçen zaman içinde öğretim üyesinin ve üniversitenin kimliği iyice yaygınlaştı ve anonimleşti.

Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın araştırmasında adları verilmeyen, kimlikleri saklanan kişilerin militanlar tarafından nasıl bulunduğu ve tehdit edildiğini ilgililerden öğrenmiş bulunuyoruz. Öğretim üyesinin e-postasından aktarıyorum:

“Tarikatlarla ilgili yazılarınızı zevkle okuyorum. Maalesef ülkemizdeki bazı ‘sözde aydın’ların, bu grup ve toplulukların çağdaş toplum düzeni için ne denli büyük engel ve tehlike oluşturdıklarını görmemeleri, belki de görmek istememeleri, Türkiye’nin geleceği konusundaki endişelerimizi artırıyor.

20 yıllık öğretim üyeliğim boyunca, adına tarikat ya da cemaat denen bu oluşumların, nasıl çıkar ilişkileri ile iç içe olduklarını gözlemledim” diye yazıyor.

Cemaat ve tarikat mensuplarının, öğretim üyesi tarafından saptanan bazı marifetleri:

• Asistanlık sınavlarında cemaat mensuplarına önceden soru vermek.

• Okul ve bölüm birincilerini, asistanlık sınavına girmemele-ri konusunda uyarmak, tehdit etmek, başvuru dilekçelerini almak ve alınmasını engellemek.

• Kendi cemaatlerinden olan kişilerin tez savunma ve yeterlik sınavlarında, jüri üyelerinin kendi cemaat mensuplarından oluşmasını sağlamak. Gerekğinde kurulmuş jürileri bozdurmak ve uygun bir jüri kurdurmak için “gerçekte olanlardan olmayan ancak onlarla iyi geçinmeye çalışan” yönetici ve öğretim üyelerini kullanmak.

• Derslerde kız ve erkek öğrencilerin aynı sıralarda oturmasını engellemek.

• Kız öğrencilere türban takmaları için baskı yapan veya türban çıkaranları cezalandıran erkek öğrencileri koruyup kollamak.

• Mezuniyet not ortalaması, işe girişte önemli olmaya başladıktan sonra, kendi cemaat mensuplarına çok yüksek notlar verip, derece sıralamasını kendilerinden olan öğrenciler lehine değiştirmek.

• Kendi cemaat mensuplarının akademik yükselmelerini kolaylaştırmak için “sahte bilimsel dergiler” basmak, bunlara gerçekmiş izlenimi vermek için, (bir kısmı) kendileri ile işbirliği halindeki öğretim üyelerinin isimlerini hakem listesine yazmak.

• Yine cemaat mensuplarının akademik yükselmelerini kolaylaştırmak için, özellikle tıp ve bazı fen bilimleri alanlarında, ilgisiz bilim dallarındaki cemaat mensuplarının isimlerini ortak bir çabayla yapılmış yayımlara yazdırmak. Bazen bazı makalelerde 7-8 isme kadar çıkıyorlar.

• Sonuç olarak, yukarıdakilere benzer daha birçok konuda, “kendi aralarında hukuk tanımaz bir dayanışma” içine girip kendilerinden olmayanları “haksız rekabet”le karşı karşıya bırakıyorlar.

Tarikat ve cemaat değil bu mübarekler! Sanki organize suç örgütü, mafya gibi çalışıyorlar!...

(04.02.2009)

Ne Demek İstedim ya da Hakeme Gözlük

Bir eski dost, hal ve gidişimden pek hoşnut olmadığını söyledi. Laiklikten başka söyleyecek sözü olmayan bir yazar izlenimi uyandırıyor muşum. Olabilir! Ancak izlenim ve algı, kaynaktan çok algılayıcı muhatapla ilgilidir. Yazdıklarım kendisini tedirgin ediyorsa, kendisiyle yüzleşmek zorunda bırakıyorsa, doğal olarak, habbeyi kubbe yapabilir. Aziz dostumun da yaptığı bu: Laikliği savunan yazılardan neden rahatsızlık duyuyor?

Bir yılda 260 yazı yazıyorum. 50 kadarının laiklik ve Cumhuriyet devrimiyle ilgili olduğunu tahmin ediyorum. Tarih-coğrafya-yurt bilgisi konularındaki yazılarım da az değildir. Bir de alet çantamı açıp tamircilik yaptığım yazılar vardır ki yılda en azından 20-30 yazıyı bulur. Tarikatlar, cemaatler, din soygunculuğu konularında da sık sık yazarım. Yılda en azından 15-20 kitap tanıtırım. Kitaplarını tanıtarak öne çıkardığım 10 kadar yazar ve öğretim üyesi var. Yalan-dolan bozduğum yazılarım da az değildir.

Bu köşede sık sık laik ile anti-laik'in aynı terazide tartılamayacağını; terazinin bir kefesine laikliğin, öteki kefesine laiklik karşıtlığının konulamayacağını yazıyorum. Çünkü yansızlık, tarafsızlık, nesnellik adına sık sık yapılan bir hata bu.

Bir okurum, "Laik bireyle laik olmayan bireyin eşit olamayacağı, Tanrıya inanan ile inanmayanın bir olamayacağı gibi cüm-

leler, hukuki açıdan çok tehlikeli ‘önergeler’ /... Bu önerinin teknik özü Nazi Almanyası, Stalin Rusyası ve günümüz şeriat ülkelerinin despotik yönetimlerinin hukuki ve pratik ‘ayırımcılık’ temelini oluşturur. Yasalar karşısında eşitlik nosyonunu bitirir...” diye yazıyor.

Ben bu köşede habere dayalı yazılar yazmıyorum. Habere dayalı yazılarda anlam cümlelerin üzerindeki kaftan gibidir. Ben iyi ya da kötü “fikir yazısı” yazıyorum. Yaptığım her metaforun açıklamasını yazamam. Okurlara hakaret olur.

Sık sık başvurduğum terazi metaforunda sözünü ettiğim eşitsiz benzemezliklerin tartıldığı terazi, kuşkusuz “kör” adaletin terazisi değil, birey aklının terazisi! Laik birey ile laik olmayan birey yasalar karşısında elbette eşittir. Ancak en basit ifade ile “laik birey” anayasadan yanadır; “laik olmayan birey” anayasa karşıtıdır. Bu iki taraf 1923’ten bu yana bir türlü uzlaşmıyor, deniliyor. İlk kendi kendimize düşünelim: Böyle bir anlaşmazlık uzlaşma konusu olabilir mi? Laiklik karşıtı birey, anayasanın ilk dört maddesi değişmeden laik Cumhuriyet ve laik birey ile anlaşılabilir mi, uzlaşılabilir mi?

Peki ne oluyor da hayvan pazarı cambazlarına benzeyen “hakemler” hangi hak ve akılla laik olan ile laik olmayanın uzlaşmasından söz edebiliyorlar? Yasalara göre laiklik karşıtı eylem suçtur. Ama laik eylem yasaldır. Ve işte bu noktada yasal eşitlik ortadan kalkar!!!!

Kuşkusuz, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları din, inanç ve ırklarına, kökenlerine bakılmaksızın, ister laik olsun ister olmasın, ister ateist olsun ister nihilist, hepsi medeni hukuk kapsamı içinde, miras ve borçlar hukuku konularında birbirine eşittirler.

Ancak hiçbir hakem ya da at cambazı ortaya çıkıp Laik Cumhuriyet’in yandaşları ile karşıtlarının bir araya gelip uzlaşıp anlaşmalarını tavsiye ve teklif edemez. Bu Cumhuriyet’in dinsel ce-

maatlerle, tarikatlarla bir araya gelip meşruiyet tartışması yapması anlamına gelir.

Yıllardır bu yanlış düzeltmeye çalışıyorum: Cumhuriyet ve devrimlerini kimse pazarlık konusu yapamaz. Pazarlık, Cumhuriyet'in iflası ile intiharıdır.

(06.02.2009)

Binnaz Toprak Araştırması ve Avrupa Birliği

Siyasal rejimlerin yapılarının, ekonomik, toplumsal ve zihinsel yapıların izdüşümlerini gündelik hayatta apaçık görmek mümkündür. Siyasal, ekonomik, toplumsal ve zihinsel yapılar, bir ideoloji bileşkesi yaratarak gündelik hayatı belirler. Öyle ki bir caddede, bir sokakta, bir lokanta ve kahvede, bunların bulunduğu ülkenin hangi siyasal ve inançsal rejimle yönetildiğini anlayabiliriz. Doğal olarak bunların Avrupa Birliği standartlarına uygun olup olmadığı da gündelik hayatın bireyler üzerindeki yansımalarında(n) ortaya çıkar.

Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın yorumlarına katılıp katılmamam, terminolojiye yansıyan bakış açısı benim açımdan hiç önemli değil. Benim için önemli olan “Türkiye’de Farklı Olmak- Din ve Muhafazakârlık Ekseninde Ötekileştirilenler” araştırma raporunun tanıklık ettiği toplumsal olgular. Bu olgularda, ben, “Batı’nın teknolojisini alalım, gelenek ve göreneklerimizi (tıpkı Japonlar gibi) koruyalım” zihniyetinin (!) yansımalarını buluyorum. Bu, modernlik ve çağdaşlığı teknolojiye indirgemekten başka bir şey değil.

Prof. Dr. Toprak'ın raporunun bize yansıttığı toplum, bir ortaçağ toplumu. Bu toplumun tamamının cep telefonu kullanması; bütün evlerin beyaz ve kahverengi eşya ile dopdolu olması; nüfusun yüzde bilmem kaçının araba kullanması hiç önemli değil.

Belki istatistik olarak AB için bunlar da önemlidir. Ama bu yapay AB ailesi için önemli olan, bireyin bireysel özgürlüğünü kısıtsız kullanabilmesi, insan haklarının yüksek düzeyi, demokratik bir rejim ve demokratik bir eğitim ve gündelik hayat!

Bu rapor, araştırmanın yapıldığı bölge ve kentlerin AB normlarına uygun bir gündelik yaşama sahip olmadığını gösteriyor. Demek ki AB müktesebatının içerdiği hukuk buralarda geçerli değil. Türkiye, tek boyutlu bir insana ve tek boyutlu bir topluma doğru pupa yelken gitmekte. Bu toplum şu anda Avrupa Birliği'ne giremez. Gelecekte ise (bu gidişle) hiç giremez!

Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın araştırma raporunun sonuçlarını kişisel deneyimlerimle, okumalarım ve başkalarının tanıklıklarıyla birleştirdiğimiz zaman bakın neler görüyoruz:

AKP Hükümeti ve iktidarının karşıdevrimci politika ve baskıları + cemaat ve tarikatların (Nakşibendi, Nurcu, Fethullahçı, vs.) baskıları + Ülkücü Gençlik (MHP) ve Alperen Ocakları'nın (BBP) şiddete yönelik baskıları + mahallenin geleneksel baskısı... Bütün bunların toplamı, Türkiye toplumunu hızla ortaçağ zihniyet ve gündelik yaşamına doğru geri çekmektedir. Bu zihniyet ve bu zihniyetin yansımalarını taşıyan gündelik hayat içine sıkışmış, dinsel ve siyasal baskıların yönlendirdiği bir toplum AB'ye giremez.

Daha somut bir ifadeyle söyler ve örneklendirirsek: Türkiye 1950 öncesinin toplumsal ve bireysel yaşamıyla AB'ye girebilirdi. Ama 1980 sonrasının Türkiye'si asla!...

Türkiye toplumunun AB'nin modern toplum standartlarına uygun olması ya da olmaması ne AB ne de ABD için sanıldığı kadar önemlidir!

AB ve ABD, İslami standartlara uygun (AB dışında kalmış) bir Türkiye toplumu ile birlikte yaşayabilir. Tıpkı İslami standartların egemen olduğu gerici Arap rejimleriyle gül gibi geçindiği gibi. Ancak ve sadece AB normlarına uygun bir gündelik yaşamı

olan Türkiye'nin (bütün sakıncalarına karşın) geleceğe yönelik bir umudu olabilir. Fakat Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın araştırma raporu, bu umudun giderek sönmekte olduğunu kesinlikle kanıtlıyor.

(07.02.2009)

İki Kadın Arasında

Biri İslami tesettürlü, öteki modern giyimli iki Türk kadını, bir gazetede bir araya gelmiş sohbet ediyorlar. Kendi dünya görüşlerinden, yaşama tarzlarından, eğlenme biçimlerinden, erkek milletinden söz ediyorlar. Sadece iki Türk değil dünyanın herhangi bir ülkesinde iki kadın da aynı şeyleri konuşurlar. Ancak bizim ikili aslında çaktırmadan bir rejim tartışması yapıyorlar. En azından tesettürlü olanı kesinlikle rejim tartışması yapıyor.

Belki bu ikisi değil ama bu ikisinin mensup olduğu kadınların ideolojileri çok başka. Çünkü bu ikili ne denli özgür düşünceli, ne denli hoşgörülü olduklarını bize kanıtlamak için birbirleriyle yarışmaktalar. Gerçek temsilciler asla yarışmaz bu konuda. Bence, tartışmak için bir araya gelmeleri de yapay ve zorlama. Tam anlamıyla bir “show business”. Gösteri!

Geleneksel giyimli ve örtülü, kendini dindar olarak tanımlayan bir cahil kasabalı kadın için kendisi gibi olmayan, hele şehirli, alafranga giyinen, “İstanbullu” tiplemesine uyan kadınlar ve kızlar en azından hafifmeşreptir.

“İstanbullu kadın” Cumhuriyet kadınıdır. “Cahil kasabalı kadın” olarak tanımlayabileceğimiz kadın kendini politik ve ideolojik olarak bir yere oturtamaz. Zaten böyle bir yeri yoktur. Sadece toplumsal olarak değil siyasal olarak da ailesinin erkeklerinin yanında sığıntıdır.

Sorun okumuş, örtülü, kendini dindar olarak tanımlayan kadınla başlıyor. Bu kadının bir Cumhuriyet kadını olmadığı kesin. Kalçasını kırıp gözlerini süzerek kameraya poz veriyor, şalvarla

denize giriyor; 4x4 spor arabalar kullanıyor, üniversiteyi bitirdiği halde çalışmıyor. Gazetecilik yapanları bastırılmış-bastırılmamış cinsellik tartışmalarına giriyor. Aşka inanıp inanmadığını, en gösterişçi kadınlarla münazara ve münakaşa ediyor. Aşka inanıp inanmaması, kendi mahallesinden sevgilisi olup olmaması bizce önemli değil. İsterse görücü usulüyle evlendiği kocasının ayaklarını yıkadığı leğendeki suyu şifa niyetine içsin, bu da bizim için önemli değil! Ebedi mağdurluk müsameresine çıkan bu kadın, Cumhuriyet kadınının olmadığı kadar aşırı politik. Oysa karşısındaki Cumhuriyet kadını tipik bir “apolitik”!

Başı ve vicdan kapıları kapalı kadın, “Çokeşliliğin savunulabilir yanı yok. Kadın-erkek eşitsizliğini de derinleştiriyor. Ama diğer taraftan, gönüllere ipotek koyamazsın. Biri bir başkasını sevdi ve başkasıyla birlikte olmak istiyor diye kalkıp dünyayı onun başına yıkamazsın. Mevzunun çözümü var: Eşi bir başkasına âşık olan, tepesine ikinci hanımı getiren kadın boşansın. Tabii para kazanabiliyorsa... Ekonomik durumu iyiye... Bu nasıl mümkün olur? Kadın eğitim alırsa mümkün olur. Peki, tepesine ikinci hanım getirilme riski yüksek çevrelerde yaşayan kadınlar, çoğu başörtülü olan kadınlar eğitim alabiliyor mu? Hayır. Bu çevrenin kadınlarına eğitimin kapısını kapayanların, sonra dönüp bu kesime ‘Sizin adamlarınız da böyle, dininiz de böyle’ demeleri yanlış. Asıl ikiyüzlülük budur!” diyor.

Bütün felaket, türban yasağından kaynaklanıyormuş (!)... Gazetelerin ikinci ve üçüncü sayfaları kocalarına ihanet eden, aşkı uğruna kocasını öldüren başı örtülü ve örtüsüz kadınlarla dolu. Bu bir gerçek! “Bu çevrenin kadınlarına eğitimin kapısının kapalı olduğu” ise tamamen yalan! Ancak Cumhuriyet kadını rolünü üstlenen kadının, bu yalana karşı “Ooo, bu tartışma bitmez...”den başka söyleyecek bir şey bulamaması ise tam anlamıyla bir skandal! Mademki kendini savunamıyorsun, o zaman bu işlere karışma!

(11.02.2009)

CUMHURİYET VE DEMOKRASİ

Demokrasinin En Üst Aşaması: Koalisyon

Şeriat, yolsuzluk, cemaat kayırması ve avanta cephesinin gözdesi olan Başbakan R. T. Erdoğan, 19 Ocak 2006 günü Ankara Sanayi Odası'nın ödül töreninde yaptığı çok veciz bir konuşmada demokrasi anlayışını bir kez daha iki hamlede açıklamıştır.

Birinci hamle:

“Kimse erken seçim beklentisi içinde olmasın. Biz ülkemize ihanet hesapları içinde olanlara fırsat vermeyiz.” (Milliyet, 20.1.2006)

Erken seçim beklentisi içinde olmak bireylerin ve partilerin en demokratik hakkıdır. Böyle bir demokratik hakkı kullanmak istemenin vatana ihanetle ne gibi bir ilişkisi olabilir? Erken seçim istemenin ülkeye ihanetle hiçbir ilişkisi yoktur. Ama erken seçim beklentisi içinde olmayı ülkeye ihanet olarak tanımlamak tam anlamıyla demokrasiye ihanettir, tipik bir despotik tavidir.

Çok partili dönemden (1950) bu yana, 59 yılda 59 hükümetin değiştiğini hatırlatan ve güven ve istikrarın temelinde tek parti iktidarı bulunduğunu vurgulayan Erdoğan'ın ikinci hamlesi birincisinden de göz kamaştırıcı:

“Türkiye maalesef koalisyon kültürüne hazır bir ülke değil. Koalisyon kültürünü hazmedememiştir. Bir koalisyon dönemlerine, bir de tek partili iktidarlara bakın. Koalisyon dönemlerinde Türkiye kazandıklarını kaybedip geri gitmiştir.”

Yetenekli bir savcı başbakanın bu cümlesini hiç sıkıntıya düşmeden TCK'nin 301. maddesine sokabilir! “Türkiye'nin koalisyon

kültürünü hazmedememesi ne demek? Türklüğe hakaret değil mi?” diye sorabilir. Başbakan böyle bir soruya layıktır!

Öte yandan, başbakan yüzmenin havada ve karada değil denizde ya da suda öğrenildiğini bilmiyor galiba. Koalisyonla yönetilmeden koalisyon kültürünü nasıl özümseyecek bu ülke?

Koalisyon, o pek sevilip sık sık tekrarlanan milli iradenin tecellisi değil midir? Siz yüzde 25 oyla TBMM’de yüzde 65’lik bir çoğunluk sağlayıp tiranik bir saltanat kuracaksınız, yüzde 60 dolaylarında oy alan üç partinin kuracağı koalisyon hükümeti muhterem olmayacak!

Gerekçe: Nazenin istikrar kaygısı (!). Kuştan korkan tarlaya darı ekmez, istikrarsızlıktan korkan demokratik seçim, demokratik yönetim istemez. Bu kadar basit!

Bilmeyenlere haber vereyim: İtalya, politik istikrarsızlıklara karşın kalkınmayı becermiştir!

Seçimler yaklaştıkça ve AKP iktidardan uzaklaştıkça başta Avrupa Birliği şövalyeleri ile yurtiçinin AB silahşorları olmak üzere birtakım zevatın koalisyonu kötülediklerine tanık olacağız. Şunu kesinlikle söyleyeyim, demokrasinin istikrar sağlamak gibi bir amacı yoktur. Demokrasi ilkin halkın oyunu yansıtır, sonra kurum ve kuruluşlarının demokratik ilkeler içinde ve doğrultusunda uygulanmasına dikkat eder.

Ülkenin güvenliği söz konusu olduğu zaman “demokrasi de demokrasi” diye tepinenler, demokratik düşüncenin gerçek yansıması olan koalisyonla karşı çıkıyorlar. İstikrar demokrasinin ölçüsü olduğu zaman her türlü despotik rejim meşruiyet kazanır.

(01.02.2006)

İsteyene Demokrasi Dersi

Demokrasi konusunda yazdığım ve bazılarına ters gelen, demokrasiyi tanımlamaya çalışan düşüncelerimi açmak, kendimce sistematize etmek istiyordum. Bu nedenle incelemeler yapıyor, kitaplar okuyordum. Yurtdışına gittikçe kitaplar satın alıyordum.

Demokrasi konusunda ne diyordum özet olarak?

Hükümetlerin, devletin kuruluş idealleriyle, kuruluş ilkele-riyle ve kurumlarıyla çeliştiği ülkelerde özgürlükçü demokrasi-nin sözünü etmek mümkün değildir.

İktidarları, devletin kurum ve kuruluşları denetler. Bu kurum ve kuruluşlarda görev yapan devlet memurları, yani atanmışlar, seçilmişlerin emir kulu değildir.

Atanmışların seçilmişleri denetlediği, iktidarlarını sınırladığı ülkeler gerçekten özgürlükçü demokratik ülkelerdir.

14 Mayıs 1950'nin yandan çarklı demokratlarının tepesini at-tıracak görüşler bunlar. Bunu itiraf ederim.

Cumhurbaşkanı Sezer, Harp Akademileri'nde yaptığı bir ko-nuşmada, başta laiklik olmak üzere Cumhuriyet kurumlarının tehdit altında olduğunu söylüyor.

Bunu duyan iktidar "Erkeksen kanıtla!" ağızlarıyla cumhur-başkanına meydan okuyor.

Cumhurbaşkanı, yasama ve yürütme erklerini denetleyen ku-ruluşların "atama makamı" olarak sadece uyarıda bulunur. Hiç-bir şeyi kanıtlamak zorunda değildir.

Söz konusu tehdidi, cumhurbaşkanından önce, Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Yargıtay ve Yargı erki dile getirdi. Yetmez mi?

Özgürlükçü Demokrasi'nin ne olduğunu bilmeyenler için yetmez.

Cumhurbaşkanı, polis gibi, ABD kasaba şerifleri gibi suçluları suçüstü yakalamalı!

Bakın ne düşünüyorum:

Milletvekili olmak isteyenler, aday olmadan önce mutlaka demokrasi genel sınavından geçirilmeli.

Nâzım Hikmet şiirleri okuyup “Her Mülkiyeli biraz komünisttir!” diyen Başbakan Yardımcısı Abdülatif Şener de Mülkiyeli olmasına karşın bu sınavdan geçmeliydi.

20 Nisan 2006 tarihli Hürriyet gazetesinde, Nur Batur'un “Cumhurbaşkanı laik demokratik cumhuriyetin tehlikede olduğunu söylüyor. Yok mu böyle bir tehlike?” sorusunu, kaçak bir mantıkla yanıtlıyor:

“Bunu tehlikeye düşüren kim? Tehlike reel anlamda var mı? Yoksa böyle bir tehlikenin var olduğunu dilemek mutluluğuna sahip olmak mı gerekiyor? Bu mu anlatılmaya çalışılıyor? Bu yaklaşım tarzları tamamen ortadan kalkmalı. Ne laiklik ve cumhuriyetin temel ilkeleri birileri için tehlike olabilir, ne de samimi dindar insanların inançları bu ülke için tehlike olabilir. Kimse kimseyi tehdit olarak görmesin. Tehlike söylemlerini terk edelim.”

Hemen söyleyeyim, Başbakan Yardımcısı Abdülatif Şener'in yukarıya alıntıladığım cümlesi bile Cumhuriyet için büyük bir tehlikedir.

Bu tehlikenin ortaya çıkmasını sağladığı için Nur Batur'a teşekkür etmemiz gerek!

(25.04.2006)

Anlayana Demokrasi Dersi

Başbakan Yardımcısı Abdüllatif Şener'in dünkü cümlesini anımsayalım:

“Bunu tehlikeye düşüren kim? Tehlike reel anlamda var mı? Yoksa böyle bir tehlikenin var olduğunu dilemek mutluluğuna sahip olmak mı gerekiyor? Bu mu anlatılmaya çalışıyor? Bu yaklaşım tarzları tamamen ortadan kalkmalı. Ne laiklik ve cumhuriyetin temel ilkeleri birileri için tehlike olabilir, ne de samimi dindar insanların inançları bu ülke için tehlike olabilir. Kimse kimseyi tehdit olarak görmesin. Tehlike söylemlerini terk edelim.” (Hürriyet, 20.04.2006, Nur Batur söyleşi.)

Ve şimdi de bu cümleyi teşrih masasına yatıralım:

İş Abdüllatif Şener'in söylediği gibi değil elbette. Ve elbette Cumhuriyet'in ilkeleri kimse için tehlike değildir, olmaması gerekir. Cumhuriyet ilkeleri, bütün iktidarların (yürütme erklerinin), bütün meclislerin (yasama erklerinin), başta adalet sistemi (yargı erki) olmak üzere bütün devlet kurumlarının, bütün Cumhuriyet vatandaşlarının bağlı olmak, saygı duymak zorunda olduğu ilkelerdir.

Bu ilkelerin birileri için tehlike olabileceğini düşünmek bile, ne Cumhuriyet ile ne de demokrasi ile uzlaşır.

Kuşkusuz, cumhurbaşkanı da tehlike bağlamında, “samimi dindar insanların inançları”ndan söz etmiyor. Cumhurbaşkanı samimi dindar insan ile münafık ve fesatçı yobaz arasındaki

ayrımı yapabilecek hukuk, tarih, sosyoloji ve din bilgilerine sahip olduğunu, görev yaptığı süre içinde birçok kez kanıtlamıştır.

Bu nedenle de, Abdülatif Şener kusura bakmasın, “Kimse kimseyi tehdit olarak görmesin. Tehlike söylemlerini terk edelim!” lafı, mugalatadan başka bir şey değildir.

İmam-hatip okulları, türban ideolojisi, devlet kurumlarında İslamcı kadrolaşma, körüklenen din ve bilim kavgası, desteklenen dinin bilimleştirilmesi ihtirası, YÖK, Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Yargıtay, TÜBİTAK düşmanlığı, bunların hepsi Cumhuriyet’i düşman gören bir zihniyetin eylemleridir.

Abdülatif Şener konuşuyor: “Laikliğin teminatı bazı kurumlarsa Türkiye yandı demektir. Laikliğin teminatı belli kişiler ve kurumlar değil, laikliğin teminatı bu ülkede yaşayan herkes ve her kurum. Siyaset de, yargı da bu ülkede laikliğin teminatı. Ordu da teminatı. Kentte yaşayan da köyde yaşayan da, kadın da, erkek de, yaşlı da, genç de, AKP’li de CHP’li de. Herkes laikliğin teminatı. Siz tehdit hissediyor musunuz?”

Evet, ben tehdit hissediyorum ve Şener’in düşüncelerinin de tehlikeli mugalata içerdiğini düşünüyorum. Bu mugalata beni tehdit ediyor!

İlkin ayıralım: Özgürlükçü demokrasilerde yasama ve yürütme erkleri hiçbir şeyin teminatı değildir. Teminat yapılar ve kurumlardır. Bunun böyle olduğunu, milletvekillerine “Siz isterseniz hilafeti bile getirebilirsiniz!” diye hitap eden Adnan Menderes kanıtlamıştır.

Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Yargıtay, tüm yargı erki, YÖK, üniversiteler laikliğin teminatıdır ama TBMM de, hükümet de, siyasal partiler de laikliğin teminatı değildir.

Özgürlükçü demokrasi bunun böyle olduğunu söylüyor.

(26.04.2006)

Amerikan Usulü Demokrasi

Bizim İkinci Cumhuriyetçilere, AKP İslamcılarına özgürlük ve demokrasi konusunda başvursak, hemen ABD'nin seküler demokrasisini örnek gösterirler. Nedir bu ABD demokrasisi? Fareed Zakaria'nın W.W. Norton Yayınevi tarafından yayımlanan *The Future of Freedom* adlı kitabına başvuralım:

“Amerika Birleşik Devletleri'nin dünyada sınırsız demokrasinin savunuculuğunu yapması çok şaşırtıcıdır. ABD sisteminin ayırıcı özelliği demokratikliği değil antidemokratikliğidir, seçilmiş çoğunluğa karşı getirdiği çok sayıda kısıtlamadır. Haklar Bildirgesi adı verilen şey, sonuçta, çoğunluğun isteğini dikkate almaksızın, hükümetin neler yapamayacağını gösteren bir listedir. ABD'deki üç yönetim odağından biri olan Yüksek Mahkeme'nin başında seçilmiş değil, atanmış dokuz kişi vardır. ABD Senatosu, dünyanın temsili olmaktan en uzak senatosudur. Her ABD eyaleti senatoya iki senatör gönderir. 30 milyon nüfuslu Kaliforniya da, 5-6 milyon nüfuslu Arizona da... ABD'nin her yerinde yerel ve eyalet yasama meclislerinde en göze çarpan şey çoğunluk partisinin gücü değil, azınlık partisine sağlanan korumadır.”

“ABD Kongresi, tanımı gereği demokratik olmasına karşın eskiden hiyerarşik bir şekilde ve kapalı olarak, yani kamu baskısından uzak bir ortamda çalışırdı. Şu anda saydam, oluşturucularının görüş ve baskılarına açık. Bu nedenle de Kongre daha demokratik ama daha işlevsiz bir kurum haline geldi.”

“Tarihçiler çağımızın ABD tarihini yazarlarken, sonu gelmez bir şekilde halkın nabzını tutma çabaları dikkatlerini çekecek. Siyasetçiler, firmalar, gazeteciler her konuda kamuoyu görüşü konusunda kehanette bulunmaya dünyanın zamanını, parasını ve enerjisini harcıyorlar. Kamuoyu yoklaması yapanlar çağımızın falcıları durumunda.”

“‘Amerikan halkı böyle düşünüyor!’ dedikleri zaman akan sular duruyor. Sanki Tanrı kelamı gibi. Peki ya özgürlük kaostan çıkmıyor da belli bir oranda bir düzenden çıkıyorsa; zincirlerinden boşanmış doğrudan demokrasiden değil de düzene bağlanmış, temsili demokrasiden çıkıyorsa? Galiba gereğinden fazla demokrasi diye bir şey de var.”

“Batı’ya özgürlükler demokrasiden yüzyıllarca önce geldi. Batı’da özgürlük yüzyıllarca süren güç savaşlarından sonra geldi. Devlet ile Kilise, lordlar (derebeyleri) ile kral, Protestanlık ve Katoliklik arasındaki savaşlardan sonra...”

“Sokrates’in öldürülmesi demokratiktir ama özgürlükçü değildir.”

Sokrates demokratik halkoylamasıyla ölüme mahkûm edilmişti. Yunan demokrasisinde birçok yönetici, halkın oyu ile sürgüne gönderilmişti.

Demek ki halkın oyu demokrasiyi sağlayamıyor. Kurumlar ve kuruluşların yasama ve yürütme erklerini denetleme gücü demokrasiyi yaratıyor.

Halkın yüzde 25 oyuyla iktidara gelmiş olan AKP, örnek aldığı ABD demokrasinin tersine, azınlık oylarıyla yüzde 75 çoğunluğu baskı altında tutuyor. Bu da yetmiyormuş gibi, Cumhurbaşkanlığı makamına, Anayasa Mahkemesi’ne, Yargıtay’a, Danıştay’a ve YÖK’e karşı düşmanca davranıyor. Ve bunu temsil ettiği (!) milli irade adına yapıyor!

(29.04.2006)

Demokrasi ve Özgürlük

Richard Holbrooke, Yugoslavya için, “Varsayalım ki özgür ve adil seçim yapıldı ve ırkçılar, faşistler, ayrılıkçılar seçimi kazandı, ne olacak?” diye sormuştu.

Dünya üzerinde demokratik olarak seçilmiş rejimler, kendi iktidarları üzerindeki anayasal sınırlamaları çoğunlukla görmek istemiyorlar. Vatandaşlarının temel haklarını gaspediyorlar. Bu türden yönetimlere özgürlüksüz (illiberal) demokrasi adı verebiliriz.

Batı için demokrasi demek “özgürlükçü demokrasi” demektir: Yalnızca özgür ve adil seçimlere değil; aynı zamanda hukukun egemenliğine, güçler ayrılığına ve ifade, toplanma, din ve mülk edinme temel özgürlüklerinin korunmasına dayanır. Bu özgürlüklere “anayasal özgürlükçülük” diyoruz.

Demokrasinin demokrasi olması için hem özgür ve adil genel seçimleri, hem de anayasal özgürlükleri içermesi gerekmektedir.

Adolf Hitler özgür seçimlerle iktidara gelmişti. Batı’da son elli yılda demokrasi ile özgürlükler birbirinin içinde eridi. Ama bugün, Batı’nın politik kumaşında birbirine dolanıp sarmal oluşturmuş özgür demokrasinin içinde bir çelişkiyi barındırdığına tanık olmaktayız: Demokrasi geliyor ama özgürlükler gelişmiyor.

Orta Asya gibi bazı yerlerde seçimler, diktatörlüklerin önünü açtılar. Bazılarında grup çatışmasını ve etnik gerilimi daha da azdırdılar. Örneğin Yugoslavya ve Endonezya (Tito ve Suharto gibi) güçlü adamlar tarafından yönetilirken çok daha hoşgörü-

l  ve sek lerdi. Arap  lkelerinde yarın seçim yapılsa büyük bir olasılıkla Şu anki diktat rlerden çok daha az hoşgörülü, daha tutucu, daha fazla Batı ve  srail düşmanı rejimler yönetime gelir.

 nce ‘‘Siyasal Demokrasi’’ ne demektir ona bakalım. Herodot zamanından beri demokrasi her Şeyden önce halk yönetimi olarak tanımlanır. Yaygın olarak kullanılan demokrasi tan m  budur.

Bir ülkede çok partili rekabete dayalı seçim yapılıyorsa biz o ülkeye ‘‘demokratik’’ diyoruz. Kuşkusuz seçimlerin serbest ve adil olması gerekir, çünkü bu, ifade ve toplanma özgürlüklerinin bir oranda korunmasını zorunlu kılar. Ama bu asgari koŐullardan başka yalnızca belli toplumsal, siyasal, ekonomik ve dinsel haklar toplamının güvenceye alınması, bir yönetime ‘‘demokrat’’ etiketini yap şt rmak için yeterli değildir.  sve’te bazı kimselerin bireysel mülk edinme haklarının kısıtland ğını ileri sürebilecekleri bir ekonomik sistem var. Fransa’da yakın zamanlara kadar televizyonda devlet tekeli vardı, İngiltere’nin bir resmi dini var. (Demek ki güvencenin olmadığı yerde de demokrasi olabilirmiş.  . .)

Anayasal özgürlüklere gelince, bu, hükümetlerin seçimle işbaşına gelmesiyle ilgili bir Şey değildir. Batı tarihinde kökleri derin bir geleneğe bağlıdır, bireyin özerkliğini ve onurunu, kaynağı (devlet, kilise, toplum) ne olursa olsun her türlü zorlamaya karşı korumayı içerir.

Anayasal  zg rl k l k Batı’da ve ABD’de bireyin hayat ve mülkiyet hakk n , din ve ifade özgürlüğünü savunmak için geliştirilmiştir. Bu ise, özgürlükleri güvenceye almak için iktidarın gücünün sınırlandırılmasını, yasa karşısında eşitliği, tarafsız yargı ve mahkemeleri, devlet ve kilisenin ayrılmasını öngörür. (Fareed Zakaria, *The Future of Freedom*, Norton)

(30.04.2006)

Özet Olarak Demokrasi

Gözlerini Avrupa Birliği reformlarına ve göstermelik demokratikleşme yasalarına dikenlerin, gizli hesaplarla ya da öykünme dürtüsüyle (her derde deva ebeğümeci olarak) daha fazla demokratikleşme isteyenlerin anlayamadıkları, anlayıp da anlamak istemedikleri, gizledikleri müthiş bir gerçek var:

AKP iktidarı gerçekten demokratik bir yönetim değildir, böyle bir tutku ve isteği yoktur.

AKP iktidarında sorumluluk payları olan “AKP ve Erdoğan değişti”cilerin bu demokrasi yazılarımı çok dikkatli okumaları lazım! “Seçilmişler ve Atanmışlar” arasındaki etik, demokratik ilişki ve dengeleri anlamayanların, atanmışları seçilmişlerin emir kulu sayanların bu yazılarımı ezberlemeleri zorunludur!

Demokrasi terazisinin bir kefesinde yasama (Meclis) ve yürütme (hükümet) erkleri vardır, öteki kefesinde ise yargı erki ile denetim kuruluşları. (Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Yargıtay, Sayıştay, YÖK, RTÜK, vb.) Yasa ve yürütme erki seçilmişlerden, yargı erki ile denetim kuruluşları da atanmışlardan oluşur.

Bu ilişkiyi anlamadan ve bu ilişkinin süreç ve sonuçlarına saygı göstermeden ne adam ne de demokrat olunur.

İlkel demokratların ağzına sakız olmuş olan “halkın kutsal oyu” gerçek demokrasinin temel ve vazgeçilmez ilkelerinden biridir ama yönetimin demokratik olması için kesinlikle yeterli değildir.

Demokrasi, iktidarın güçlerinin denetim altında tutulması, yetkilerinin sınırlandırılması rejimidir. Güç ve yetkiler denetim altında tutulmaz, sınırlandırılmaz ise yönetim seçilmişler diktatoryasına dönüşür. Bu dönüşümün prototip habercisi ise 1950 Mayıs'ında, Beyoğlu Caddesi'nde, demokrasi icabı tramvay raylarının üzerine yatan demirkırat vatandaşır.

Anlaşılması zor şeyler yazmıyorum, yazdıklarımı, biraz iyi niyetle, 2. Cumhuriyetçiler de, "AKP ve Erdoğan değişti" ciler de, "Ana rahmine haklı düşenler" de, AKP'liler de, bizzat başvekil ve hükümet erkânı da anlayabilir:

Diktatoryanın ilk aşaması bürokrasiyi engel ve düşman görüp böyle göstermektir. İkinci aşaması: Anayasa Mahkemesi ve Danıştay'ı düşman sayıp kararlarını uygulamamaktır. Üçüncü aşama ise bu düşmanlığı savaşa dönüştürmektir.

Türkiye'nin çağdaş demokrasiye niyetlendiği 1961 Anayasası'ndan bu yana, yukarıda sözünü ettiğim aşamaların durmadan tekrarlandığı görülür.

Süleyman Demirel hükümetlerine karşı Danıştay'da açılan dava dosyalarının boyu Everest'in en yüksek tepesini bile aşar.

Şaşırtmaya devam edelim: Gerçek demokrasileri seçilmişler değil atanmışlar ayakta tutar. Yasa koyucuların (her an değiştirme gücüne sahip oldukları için) yaptıkları yasalara karşı pek saygıları yoktur. Bu nedenle yürürlükteki yasaları atanmışlar koruyup uygularlar. Laikliğin tanımını yasa koyucu yapmıştır anayasada, ama elinden gelse ve atanmışlar olmasa AKP anayasayı hemen çöp tenekesine atar. Çünkü özgürlüksüz (illiberal) demokrasiyi gerçek demokrasi olarak yutturmaya çalışmaktadır.

(03.05.2006)

Demokrasi Dersinden Sıfır!

23 Nisan'da TBMM Başkanı Bülent Arınç'ın yaptığı kışkırtıcı konuşmadan esinlenen İslamcı gazeteler, ertesi gün pek neşeli ve muzaffer manşetlerle yayımlandılar:

Demokrasi Manifestosu (*Zaman*), Kamusal Alanda Yasak Olmaz (*Yeni Şafak*), İyi ki Arınç Var (*Vakit*).

Kendini Meclis'in üstünde vehmeden kurumlar bulunduğu na dikkat çeken Bay Bülent Arınç, Parlamento yetkilerinin erozyona uğratılmasından yakınıyor. Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'ni buna örnek gösteren Bay Bülent Arınç, ülkenin iç ve dış siyasetine büyük etkisi olan belgenin Meclis'in bilgisi ve denetimi dışında hazırlandığını söylüyor.

Bu cümle müthiş bir mugalata örneği. Neden mi? Bakın neden:

Milli Güvenlik Kurulu, görev ve yetkileri anayasanın 118. maddesiyle belirlenmiş bir anayasal kurum. Milli Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, başbakan, genelkurmay başkanı, başbakan yardımcıları, adalet, milli savunma, içişleri, dışişleri bakanları, kara, deniz ve hava kuvvetleri komutanları ve jandarma genel komutanından kurulur.

Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'nin altında AKP Hükümeti'nin MGK üyesi olan bakanlarının imzası bulunmaktadır. Söz konusu belgeyi TBMM'ye getirmesi gereken sorumlu ve yetkilinin Bakanlar Kurulu olması gerekir. Bunu Bay Bülent Arınç bilmiyor mu?

Bay Bülent Arınç konuşuyor: "Türkiye'nin rejim sorunu yok-

tur. Türkiye, rejiminin cumhuriyet olacağına, demokrasi olacağına 83 yıl önce karar vermiştir. Ülkede rejim sorunu değil, rejimin sahibi olma tartışması vardır. Ülke yönetiminde inisiyatif alanlarını genişletme ya da sahip oldukları gücü kaybetme tartışması vardır.”

Anayasanın kuvvetler ayrılığı ilkesini pek anlamış görünmeyen Bay Bülent Arınç, Türk Silahlı Kuvvetleri’ni, Anayasa Mahkemesi’ni, Danıştay’ı, Yargıtay’ı eleştirmektedir.

Bir rejim varsa, kuşkusuz bu rejimin bir değil birden fazla anayasal sahibi olacaktır, olmalıdır ve sahipler görev ve sorumluluklarını yerine getirmek zorundadır. Bay Arınç, rejimin tek sahibinin AKP Hükümeti olduğunu sanırım ileri süremez. İleri sürececek olursa, kendisini bilmem ama siyasetbilimciler bu rejimi demokrasi olarak değil, diktatörlük olarak tanımlarlar.

Başbakan gibi Meclis Başkanı da Anayasa Mahkemesi’nden ve Danıştay’dan rahatsız. Anayasa Mahkemesi’nin, yasama meclisinin eylemlerini denetlemesini, Danıştay’ın hükümetin idari işlemlerini denetlemesini bir türlü kabul edemiyor.

Anayasa Mahkemesi ve Danıştay seçilmişlerin işlem ve eylemlerini nasıl denetler ve sınırlandırır? Bir ülkede özgürlükçü demokrasi varsa elbette denetler ve sınırlandırır.

Ama Yasama Meclisi ne Anayasa Mahkemesi’ni ne de Danıştay’ı denetleyip sorgulayabilir. En fazlası bilgi alabilir. Bu da gerçek ve özgürlükçü demokrasi gereğidir.

ABD’de Yüksek Mahkeme’nin gücü, Başkanın gücünün çok üzerindedir. Yüksek Mahkeme, Başkanı yargılayabilir. Ama Başkan, Yüksek Mahkeme’nin kılına bile dokunamaz.

TBMM Başkanı Bülent Arınç yaptığı son öfkeli çıkışla demokrasi dersinden kocaman bir sıfır almıştır.

(05.05.2006)

Demokrasi İçin Derkenar

ABD'nin Kaliforniya eyaletinin Palm Springs kentinde yaşayan Yüksek Mimar A. K.'den ABD demokrasisi üzerine yazdığım yazıyla ilgili bir ileti aldım. Sizlerle paylaşmak istiyorum:

“ABD Başkanı belli konularda çok güçlü, ama pek çok konuda tek karar onun değil. Örneğin sizin de bahsettiğiniz Anayasa Mahkemesi üyelerini o öneriyor. Ama atama kararını Kongre veriyor. Başkanın önerdiği aday, haftalar süren bir incelemeden geçiyor. Hangi konuda ne zaman ne söylemiş, nasıl kararlar almış her şey ortaya dökülüyor. 20 yıl önceki bir makalesi, yüksek lisansa başvururken yazdığı makaleler, aklınıza gelebilecek her şey dokümanite ediliyor. Azınlık, çoğunluk, bütün temsilciler önünde günlerce ifade veriyor ve sorularını yanıtlıyor. Ancak ondan sonra oylama yapılıyor. Başkanın daha bundan birkaç ay önce gösterdiği aday, kendi partisi tarafından reddedildi.”

ABD Başkanı sadece Yüksek Mahkeme yargıçlarını değil büyükelçileri de (belki başka görevlileri de) Kongre'ye öneriyor. Kongre, adayı karşısına oturtup günlerce sorguya çekiyor. Lisede yazdığı kompozisyon ödevini, üniversitede katıldığı yürüyüşleri, anketlere verdiği yanıtları, lisans ve yüksek lisans tezlerini, yazdığı makale ve kitapları didik didik ediyor, röntgenini çıkartıyor.

Ve düşünceleri ABD'nin kuruluş ideolojisiyle uyumlu mu, ABD ve anayasa aleyhine herhangi bir girişimde bulunmuş mu, ABD çıkarlarını savunmakta zaaf göstermiş mi, komünizme bu-

laşmış mı? Kongre bunların hepsini araştırıyor. İkna olduğu zaman atamayı onaylıyor.

Başkanın ve adayın gençlik hatasından söz etmeye, “Bir zamanlar öyleydi ama değişti (değiştim)” demeye hakkı yok.

Bizim demokrasimize, demokratik atamalarımıza nasıl da benziyor değil mi?

Turan Yılmaz’ın kaleme aldığı *Tayyip - Kasımpaşa’dan Siyasetin Ön Saflarına*¹ adlı kitaptan bazı alıntılar yapacağım:

“Ben Müslüman’ım derken neyi kastediyorsam, şariatçyıym derken de aynı şeyi kastediyorum.” (s.110)

“Üniforma insanın seviyesini yükseltmiyor. Eşeğe altın mücevherattan kolan yapsanız, semerini onunla bağlasanız, eşekliği değişir mi, değişmez. Yine eşektir...” (s.113)

“Referansım İslam’dır. Her şeyden önce ben bir Müslüman’ım, attığım her adımda inancıma uygun olanı arıyorum. İslam, insanları bana sevmeyi emrettiği için seviyorum, bu bağlamda referansım İslam’dır...” (s.145)

Böyle bir insan “Ben değiştim. O söylediklerimi zemin ve zamana uygun olarak söyledim!” gibi açıklamalar yapıyor. R. T. Erdoğan, ABD Kongresi tarafından sorguya çekilseydi bu sözleri savunma olarak ciddiye alınır mıydı, kendisine görev verilir miydi? Ve kendisi, “görüşü anayasa ile bağdaşmayan” birini Başbakanlık Müsteşarı yapabilir miydi?

Bu soruları, R. T. Erdoğan’ın değiştiğini kabul etmeyi demokrasinin göstergesi sananlar yanıtlamalı. Ama bu arada demokrasinin laçkalık ve başıbozukluk rejimi olmadığını öğrenmeleri de gerekiyor.

(07.05.2006)

1 Ümit Yayıncılık, 2001.

Demirkıratsi Olmayan Demokrasi

Anayasal özgürlükler, hükümetlerin seçimle işbaşına gelmesiyle ilgili bir şey değildir. Batı tarihindeki kökleri derin bir geneğe bağlıdır, bireyin özerkliğini ve onurunu, kaynağı (devlet, kilise, toplum) ne olursa olsun her türlü zorlamaya karşı korumayı içerir.

Anayasal özgürlükçülük Batı'da ve ABD'de bireyin hayat ve mülkiyet hakkını, din ve ifade özgürlüğünü savunmak için geliştirilmiştir. Bu ise, özgürlükleri güvenceye almak için iktidarın gücünün sınırlandırılmasını, yasa karşısında eşitliği, tarafsız yargı ve mahkemeleri, devlet ve kilisenin ayrımını öngörür.

Kimileri Sıfırcı Hoca edasıyla kasıla gerine "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir!" demek ne demek diye soruyorlar. Ne demek olacak, "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" tanımı demokrasinin tanımlarından biridir. Anlamı şudur: Egemenlik bir insana, bir aileye, bir sınıfa, bir kutsal güce, bir dinsel kuruma ait değildir, millete aittir!

Millet nedir? Irklar, soylar, etnisiteler, dinler, inançlar, inançsızlıklar karışımı ve toplamıdır. Egemenlik kayıtsız şartsız millete aittir ama millet referandum marifetiyle iş görmez. İrade temsilcilikleri aracılığıyla iş görür.

Yani yasama erki (TBMM) ve yürütme erki (hükümet) ne kadar milleti temsil ediyor ise yargı erki (Mahkemeler) ve Cumhuriyet'in kurumları olan Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Yargıtay,

Sayıştay, YÖK de milleti temsil eder. Bu şu demektir: Egemenlik kayıtsız şartsız Anayasa Mahkemesi'ne, Danıştay'a, Yargıtay'a ve YÖK'e de aittir. Yanlış anımsamıyorsam mahkemelerde yargıçlar "millet adına" karar veriyorlar.

Demokrasi sadece "oy" değildir. "Oy"a indirgenmiş demokrasi diktatörlük heveslerini gizler.

AKP'nin trajik örneğinde görüldüğü gibi: İktidarın ya da herhangi bir siyasal partinin anayasa ve kurulu meşru devlet düzeni ve kurumlarıyla herhangi bir ideolojik sorunu olmayacak. Toplumsal anlaşma ve uzlaşma budur. Başbakan "mutabakat" sözcüğünü "pazarlık" anlamında kullanmaktadır ki Cumhuriyet, hiç kimse ile pazarlık yapmaz. Başbakan R. T. Erdoğan'ın anlamakta güçlük çektiği işte budur!

Her siyasal parti, sistemin yapılarına ve kurumlarına saygı duyacak: Bu kurumlar ve yapılar iktidarın ve çoğunluğun zorbalığına izin vermeyecek ve azınlığın haklarını inatla koruyacak.

Yıllar önce üst düzey bir Adalet Partisi yöneticisine, referandumla yeniden politikaya dönme hakkı kazanırlar ve iktidar olurlarsa Ceza Yasası'nın 141. ve 142. maddelerini ne yapacaklarını sormuştum. O da, "Sol iktidara gelir de 141 ve 142'yi kaldırmak isterse muhalefet etmeyiz!" demişti. Ben de: "Çok iyi, onlar da kendi 141 ve 142'lerini kaldırıp sizin için 141 ve 142 koyarlar!" demiştim.

Bu düşünce onu çok şaşırtmıştı. Demokrasinin, iktidarın (çoğunluğun), azınlığın haklarına saygı göstermek ve bu hakları vermek olduğunu tuhaf bir biçimde anlamıştı.

2006 yılında, demokrasinin tramvay raylarının üzerine yatma özgürlüğü olmadığını anlatmak zorunda kalmamalıydık. Bir de, "Egemenlik kayıtsız şartsız millettir" ilkesinin, demokrasi ve kurumlarıyla çelişmemesi gerektiğini anlatmak...

(10.05.2006)

Demokrasinin Tersî ve Yüzü

AKP Hükümetine demokratik rejimi sorsanız, “Cumhurbaşkanı”nın trafik memuru kafasıyla görev yaptığı; Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Sayıştay ve YÖK gibi kurum ve kuruluşların bulunmadığı ya da bunları denetim altında tuttuğu bir rejimi tanımlar.

İslamcıya sorsanız aynı soruyu, türban takmanın (zorla ve zorunlu olarak) özgür olduğu, imam-hatiplerin tek ortaöğretim kurumu olduğu, Tevhid-i Tedrisat Kanunu’nun bulunmadığı bir rejim olarak tanımlar demokrasiyi. Yani İslamcı bir demokrasi. (Laik demokrasi, İslamcı demokrasinin karşıtı değil fakat demokrasinin doğal halidir.)

Bir Kürtçü için ideal demokrasi, Kürtçenin resmi dil ve öğretim dili olmasına, özerklikten başlayarak federasyona ve son aşama olarak ayrı devlete izin veren rejimdir.

İnsan hakları sadece kendi haklarıdır bu üçlünün, düşünceyi açıklama özgürlüğü de sadece kendi düşünceleri ile sınırlıdır.

Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı’nın Avrupa Birliği’nin desteğiyle yayımladığı “İnsan Hakları Gençlik Araştırması” başlıklı kitaptan demokrasinin tanımını aktaracağım:

“Modern siyasal kuram içinde demokrasi kavramına verilen anlam sadece siyasal partilerin varlığı ve çokluğunu, seçimlerin sürekliliğini, oy verme eyleminin gizli ve özgür niteliğini ve devlet iktidarının bireysel hak ve özgürlük temelinde sınırlandırılma-

sını içermemektedir. Bu ilkeler bir toplumu yöneten siyasal rejimin demokratik olup olmadığını belirleyen önemli ilkelerdir. Bir demokratik siyasal rejim, otoriter ve totaliter rejimlerden bu temel ilkeler yoluyla ayrılır.”

Ancak otoriter ve totaliter rejimler de demokratik seçimlerle iktidara gelebilirler. Otoriter ve totaliter rejimler ancak açık toplumlarda ve katılımcı demokrasilerde engellenebilir.

Hukukun egemen olduğu gerçek demokrasilerde anayasanın bağlayıcı ilkesi ile anayasanın üstünlüğü ilkesi bireyleri ve siyasal partileri sınırlandırır. Bu ilkeler uyarınca anayasa; iktidarı, devlet organlarını, idareyi, gerçek kişileri ve tüzel kişileri ve kurumları bağlayan ve kendine uymaya zorlayan normlar bütünüdür. Devlet organlarını da erkler ayrılığı (yasama, yürütme ve yargı) ilkesi bağlar.

Anayasal özgürlük temeline dayanmayan ülkelerde, demokrasi, milliyetçiliğe ve etnik çatışmalara yol açar.

AKP Hükümeti, demokratik olduğunu iddia ediyor ama devlet organlarında erkler ayrılığı ilkesine uzak duruyor. Yürütme ve yasamanın eylemlerinin yargı tarafından denetlenmesini kabul etmiyor. Anayasa Mahkemesi’ne ve Danıştay’a saldırıyor. Cumhurbaşkanlığını hasım bir makam olarak görüyor. Türban ve imam-hatip okulları bağlamında anayasanın üstünlüğü ilkesini tanımıyor. Bu davranış, siyasal bunalımın başlıca kaynağı olarak ortaya çıkıyor.

İslamcılar ve Kürtçüler de kendi demokrasi anlayışları içinde anayasanın bağlayıcılık ilkesi ile üstünlük ilkesini tanımak istemiyorlar.

Bu anarşik ortam Türkiye’de demokrasiyi kılıktan kılığa sokmakta. Yarından itibaren bu komiklikleri, güncel örnekleri ile birkaç yazıda ele alacağım.

(16.06.2006)

Güzel Demokrasi

Ülker “Hakikat ve Güzellik” (*Truth and Beauty*) adlı bir kitap okuyor. “Hakikat” sözcüğü “Doğruluk” olarak da düşünülebilir. Kitabın yazarı Subrahmanyam Chandrasekhar (1910-1995) Nobel Ödülü kazanmış bir fizikçi.

Nobel ödüllü fizikçi yazar, güzelliği “Parçaların birbiriyle ve bütünle uyumu” olarak tanımlıyormuş. Aslında bu tanımlı bir başka fizikçi olan Werner Heisenberg’den (1932 Nobel Ödüllü) almış. Oluşturucu parçaların birbiriyle ve bütünle uyumlu olduğu güzel formül, güzel deney, güzel kuram, güzel heykel, güzel şiir, güzel resim...

O zaman aklıma Güzel Demokrasi geldi. Gerçek demokrasi-nin güzel demokrasi olması...

Bütün oluşturucu öğelerin kendi aralarında ve bütünle uyumlu olduğu bir demokrasi gerçek (doğru) ve güzel bir demokrasi olmalı.

Güzel demokrasiyi, Avrupa Birliği desteğiyle Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı tarafından yayımlanan *Hukuk Devleti* adlı küçük kitabı okuyarak tanımaya çalışacağım:

Evrensel ilkelere dayanan demokrasinin vazgeçilmez öğeleri var:

a) Siyasal organların, düzenli aralıklarla tekrarlanan adil seçimlerle saptanması;

b) Temel hak ve özgürlüklerin tanınması ve güvence altına alınması;

c) Birden çok sayıda siyasal partinin, eşit koşullar içinde iktidar için yarışması;

d) Muhalefete söz hakkı tanınması ve iktidar olma yollarının açık tutulması;

e) İdeolojik, siyasal, kurumsal ve ekonomik çoğulculuğun sağlanması; vb.

Liberal demokrasinin olmazsa olmaz oluşturunucuları işte bunlar.

Ancak işin püf noktaları var: İlk devlet ve toplumun da demokratik olması gerekiyor. Demokratik devlet için Parlamento'nun halk tarafından seçilmesi gerekli ama yeterli koşul değil. Devletin organları sadece parlamento ile sınırlı olmayıp başka organlar (yürütme ve yargı) da olduğundan, bunların belirlenme yöntemleri de demokratik usullere dayanmalıdır.

Devletin bütün organlarının belirlenmesinin demokratik olması yetmez, işleyişlerinin de demokratik olması gerekir.

Ama bir başka püf nokta da var: Anayasanın üstünlüğünün sağlanması, anayasanın bağlayıcılığı ilkesinin de yerleştirilmesi gerekiyor. Thomas Jefferson *“Politikacılara fazla güvenmeyin. Onları zapt etmenin tek yolu, anayasaya zincirlemektir,”* diyor.

Politikacıları anayasaya zincirlemek. Politikacılar ilkin şunu anlayacaklar: Toplumdaki bütün egemenlik birimlerinden üstün ve kapsayıcı olan ve yasama, yürütme ve yargı erklerini tekeline tutan devlet, süreklilik taşıyan bir mekanizmadır. Devlet organlarını işgal eden ve geçici olan siyasal iktidarı kullanan kişi ve organlar, en başta, iç hukukta tartışmasız en üstün norm olan anayasaya uymak zorundadır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kâğıt üzerinde demokrasinin oluşturunucu öğelerinin çoğuna sahip. Ama iktidarda bulunan AKP Hükümeti, başta anayasanın temel ilkeleri olmak üzere demokratik cumhuriyete uyum sağlamakta güçlük çekiyor. Sorun laik/anti-laik kavgası değil. Laiklik zaten demokratik devletin temel öğelerinden biri. Üçüncü kişilerin bunu anlaması gerekiyor. AKP, güzel olabilecek bir demokrasiyi çirkinleştiriyor.

(17.06.2006)

Türbanlı Demokrasi

TANAR araştırma şirketinin yaptığı anketi yanıtlayan 2256 kişinin yüzde 79'u, "Cumhurbaşkanının eşinin türban taşımasını laikliğe aykırı bulmuyor"muş... Bence de aykırı değil. Arkasında eğer Milli Görüşçü siyasal partiler olmasaydı, üniversite öğrencisi hanımların türban takması da Cumhuriyet'i bunca tedirgin etmezdi.

Aslına bakarsanız, Bayan Erdoğan türban taşımasaydı da Başbakan Erdoğan'ın cumhurbaşkanı olması aynı yoğunlukta tepkiye hedef olurdu. Sorun Bayan Erdoğan'ın türbanı değil, Başbakan Erdoğan'ın, AKP'nin ve Milli Görüşçü parti tabanının zihniyeti. Bayan Erdoğan'ın türbanı kendi saçlarını gizlediği gibi, sorunun özünü de gizlemekte.

Başbakan Erdoğan'ın Makedonya'dan dönerken uçakta cumhurbaşkanlığı konusunda verdiği demeç bazı iş çevrelerini, hukukçuları ve politikacıları rahatlatmış. Başbakan şöyle konuşmuş:

"Cumhurbaşkanının ülkemizde barışa, sevgiye, birliğe, beraberliğe, dostluğa zemin hazırlayacak, bu zemini iyi koordine edecek, tabii ki lider özelliği olan bir insan olması lazım. Bunun gayreti içinde bizler, vakti geldiğinde AK Parti grubu olarak bu ismin kim olacağına oturup karar veririz ve Meclis'teki demokratik haklarımızı da en ideal şekilde kullanırız."

Başbakanın bu cümlesini duyup da içleri rahatlayanlar, kusura bakmasınlar, ya AKP militanı kimliği taşıyorlar ya da siyasetten anlamıyorlar.

Başbakanın sözlerinin yarısının içi boş. Diğer yarısının içeriği var:

“... AK Parti grubu olarak bu ismin kim olacağına oturup karar veririz ve Meclis'teki demokratik haklarımızı da en ideal şekilde kullanırız.”

Başbakan demokratik haklardan söz ediyor ama demokratik görev ve sorumlulukları ağızına almıyor.

Başbakanın inandığı, savunduğu demokrasi, demokratik etiğe uygun olmayan bir seçim sistemi sayesinde kazandığı milletvekili sayısı sınırlı.

Bir iktidarın seçimde kazandığı oy oranı ve çıkardığı milletvekili sayısı o iktidarın meşru olması için yeterli değildir.

Başbakanın ve partisinin anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkelerine saygılı olmadığı konusunda somut örneklerle dayanan bir kaygı söz konusu. Anayasanın ilk dört maddesini önlerinde engel olarak gördükleri için hukuk devleti çerçevesinde meşruiyetlerini yitiriyorlar.

Anayasa ile sorunları olan birinin cumhurbaşkanı değil milletvekili bile olmaması gerekir. Anayasayı değiştirmek istemek başka, onu yok saymak başka.

Başbakan kimliğiyle anayasa yargısına karşı olduğunu ve yargı bağımsızlığını çiğnemeye hevesli olduğunu onlarca kez kanıtlayan birinin cumhurbaşkanı olmasını sakıncalı bulanların düşüncelerini dikkate almak gerekir. Aslında, anayasa ve Cumhuriyet ilkeleriyle sorunu olan bir kimsenin cumhurbaşkanı olması sakıncalıdır ve böyle bir girişimi demokrasi kaldıramaz.

Hukukçular, anayasacılar ve politikacılar Bayan Erdoğan'ın türbanını unutup bunu tartışsınlar!

(18.06.2006)

Lümpen Demokrasi

Şuna karar verdim: Siyaset üzerine kahveler, meyhaneler ve aile meclisleri dışında konuşanları ve yazdıklarını yayımlamak isteyenleri sıkı bir sınavdan geçirmek gerek Türkiye’de. Ama belki de sınav yapacakları da sınava sokmak gerek.

29 Mayıs 2006 günü *Bugün* gazetesi yazarı Mehmet Metiner’i Haber Türk Televizyonu’na çıkartmışlar, esip gürlüyor. Günümüz yönetimi “oligarşinin halka rağmen yönetimi” imiş. Mehmet Metiner’i konuk eden Gülgün Feyman, “Oligarşi ne demek? Oligarşik yönetim nasıl olur?” diye sormuyor.

Bu nedenle bir oligarşinin ne anlama geldiğini ben yazacağım:

1) Siyasal gücün, güçlü birkaç kişi veya aileden oluşan küçük bir grubun elinde bulunduğu despotik siyasal sistem;

2) Belli bir etkinlik alanına egemen olan, o alanı denetleyen kişiler veya kuruluşlar topluluğu: Mali oligarşi, bankalar oligarşisi.

Mehmet Metiner “oligarşi”nin ne anlama geldiğini bilmeden bu sözcüğü kullanıyor. Gülgün Feyman da Mehmet Metiner’in halkı kandırma operasyonuna yardımcı oluyor.

Mehmet Metiner’in “oligarşi” dediği şey, devlet yapısında Yasama ve Yürütme erkleriyle birlikte Yargı erkinin de bulunması. Buna demokrasilerde kuvvetler ayrılığı diyorlar. Mehmet Metiner’in kafası diyor ki: Anayasa Mahkemesi’nde, Danıştay’da, Yargıtay’da, YÖK’te çalışanlar devletin maaşlı memurları değil mi? Nasıl olur da Yasama ve Yürütme organlarını denetler, sınırlandırır ve yargılar bu bürokrasi?

Mehmet Metiner'in hoşuna gitmeyebilir, ama gerçek demokrasilerde bu böyledir. Üstelik demokrasimiz gerçekten gerçek bir demokrasi bile değil henüz.

Demek ki değiştiğini iddia eden İslamcı kafa, demokrasiyi bu kadar anlıyor.

Meğer bu tantana, Mehmet Metiner'in AKP Genel Başkan Vekili Dengir Mir Mehmet Fırat'la yaptığı ve *Bugün* gazetesinin 29 Mayıs 2006 sayısında yayımlanan söyleşiden kaynaklanıyormuş. Söyleşiyi bulup okudum.

D. M. M. Fırat da, anlaşıyor ki, Yargı Erki'nden çok şikâyetçi, yani Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Yargıtay ve Sayıştay'dan ve üstüne tuz biber olarak da YÖK'ten.

Bu nedenle "Elitlerin iktidarı halkın iktidarına karşı!" diye haykırıyor.

Tam anlamıyla kötü bir demagoji!

Elitler seçimle iktidara gelmişse bunun şikâyet edilecek neresi var? Bay Fırat da kullandığı terminolojinin ne anlama geldiğini bilmiyor. Bay Fırat aydınların eleştirisinden ve devlet kurumlarının siyasal iktidarı sınırlandırmasından şikâyetçi. Oysa gerçek demokrasi böyledir. Bundan haberi yok.

Hele şu "Halkın iktidarı" kavramı, insanı gülmekten çatlatır: "Halk iktidarı" kavramı, Fransız Devrimi'nde, radikal Cumhuriyetçilerin oluşturduğu *Jacobin*'lerin salt demokrasi idealini dile getirir. Rousseau'nun eşitlikçi ve çoğunluğun egemen olduğu mutlak demokrasi anlayışı ile Karl Marx'ın siyasal düşünceleri arasında bağlantı kurabiliriz.

Hep birlikte gülelim: AKP Genel Başkan Vekili Bay Fırat gizli komünist imiş de haberimiz yokmuş.

(20.06.2006)

Başıbozuk Demokrasi

Bay Korkut Özal da güldürüyor beni. Sonra da içimi bir hü-zün kaplıyor. Bu insanlar siyaset âlimi, siyasal hakem, siyasal birlikişi olarak çıkıyorlar, çıkartılıyorlar karşımıza.

Bay Korkut Özal bu anayasa ile ülkeyi yönetmenin mümkün olamayacağını söylüyor (CNNTürk, 5 N 1 K, 30.05.2006).

Süleyman Demirel de 1980 öncesinde 1961 Anayasası için aynı şeyleri söylerdi.

12 Mart rejiminin Başbakanı Nihat Erim de 1961 Anayasası'ndan şikâyetçi olduğu için o anayasanın epeyce maddesi değiştirilmişti.

Bay Korkut Özal'a göre Türkiye başkanlık sistemine, başkanlık demokrasisine bir geçse hiçbir derdi kalmayacak. Türkiye güzel güzel yönetilecek, İspanya gibi güzel güzel kalkınacak!...

Demokrasi ile, demokratik yönetim ile ekonomik kalkınma arasında hiçbir maddi ve manevi ilişki bulunmadığını kim öğretecek bu beylere?

Ülkeler demokratik olmayan, totaliter rejimlerde de kalkınmışlardır. Yirminci yüzyılda bunun epeyce örneği vardır: Hitler, Mussolini, Stalin, Franco yönetimleri, Japonya.

İnsanlık en büyük sıçramalarını 18. ve 19. yüzyıllarda demokrasiyle ilişkisi bulunmayan rejimlerde yapmıştır. Demokrasi ile ekonomik kalkınma arasında doğrudan ilişki kurmak tam anlamıyla bir demagojidir.

Demokrasi hukuk devleti için istenir, insan hakları için istenir, ulusal zenginliklerin demokratik ve adil anlayış içinde paylaşılması için istenir. Bay Korkut Özal'ın kafası antidemokratik ve teokratik olduğu için günümüz anayasasını beğenmiyor. Cesusur olsa, anayasanın 1, 2, 3 ve 4. maddelerinin kaldırılmasını isteyecek. Ama sırası değil.

Bay Korkut Özal, 1982 Anayasası'nın cumhurbaşkanını, sorumsuz olmasına karşın büyük yetkilerle donatmış olduğunu ileri sürüyor.

Belki bu sorumsuz yetkilere karşı değil, ama bu yetkilerin Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından kullanılmasından rahatsız. Bu yetkilerin Laik Cumhuriyet'in savunulması için kullanılmasından hiç memnun değil. Cumhurbaşkanı Sezer, AKP'nin gönderdiği yasaları sağlam dayanaklarla veto etmese, AKP'nin kadrolaşmasına engel olmayı denemese, hiçbir sorun olmayacak, hiçbir sorun kalmayacak.

Bay Korkut Özal, Cumhurbaşkanı Sezer'in cumhuriyetçi ve demokrat bir cumhurbaşkanı olmasını içine sindiremiyor.

Bay Korkut Özal, bu Anayasa; Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Yargıtay, Sayıştay ve YÖK gibi kurumları demokrasiyi ve Cumhuriyet'i savunmakla yükümlü kıldığı için, adaletin gerçekleşmesinde görevlendirdiği için memnun değil.

Dediği gibi, Türkiye başkanlık sistemine geçse, başkanın iktidarını sınırlandıracak kurumlar olmayacak mı? Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Yargıtay, yani Yargı erki kuşkusuz görevlerini yapacak.

Bay Korkut Özal galiba yargı erkinin bulunmadığı bir başkanlık sistemi istiyor. Halife-Başkan tarafından yönetilen teokratik başkanlık sistemi.

(21.06.2006)

Cumhuriyet'in Cebinden Harcamak

“İngiltere’de Tony Blair ve İşçi Partisi’ne iktidar yolunu açan ‘yeni sol-üçüncü yol’ çizgisinin önde gelen mimarı Prof. Anthony Giddens, geçen hafta İstanbul’daydı. Pazartesi günü *Milliyet*’te Derya Sazak’ın sohbet odasına konuk olan Giddens’in şu sözlerinin altını çizdim: ‘Türkiye siyasetinde radikal bölünme olmamalı. Merkezde yer almak son derece önemli. Eğer toplum radikal bir biçimde bölündüğü izlenimini verirse, bu Türkiye’nin AB üyeliği için hiç iyi olmaz. Gerek başörtüsü gerekse laiklik konusunda radikal bir kutuplaşmaya yol açmak, yapılmaması gereken en önemli şey. Toplum yok eder bu. Muhalefetin başörtüsü konusunda biraz aşırıya kaçtığını seziyorum.’

Önemli gözlem.

Önemli uyarı...”¹

Vaaz verdiğiin farkında olan Hasan Cemal’in 8 Haziran tarihli yazısını “Hesaplaşma” (25.06.06) başlıklı yazımda ele almıştım. Hasan Cemal kardeşimiz Anthony Giddens’in sözlerini onaylıyor ve tekrarlıyor. “Aman Türkiye’de radikal bölünme olmasın!” Radikal bölünmenin bir tarafı “laiklik”, öteki tarafı da “türban” imiş...

Prof. Giddens, laikliğin Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın değiştirilmesi bile önerilemeyen ikinci maddesinde yer aldığını bilmiyor diyelim; Derya Sazak ile Hasan Cemal de mi bilmiyorlar? Cumhuriyet cahili bir İngilizin saçmalıklarını bize bilgelik sözleri olarak sunuyorlar.

1 Hasan Cemal, *Milliyet*, 8 Haziran 2006.

Demek ki Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. ve 4. maddeleri radikal kutuplaşmalara yol açıyormuş. "Türban" tarafının yatışması için bu maddenin icabına bakmalı! Öyle mi?

İngiliz bilge, muhalefetin başörtüsü konusunda biraz aşırıya kaçtığını seziyormuş...

Bu İngiliz de "tavşana kaç, taziya tut" diyen ecnebilere. Osmanlı'nın çağdaşlaşma girişimlerinden bu yana çok görmüşlüğüümüz var böylelerini. Yaşanan felaketlerin çoğunun gerisinde bu tür bilge-ajanların tavsiyeleri vardır.

Mister Giddens, Tony Blair ve İşçi Partisi'ne iktidar yolunu açan üçüncü yolun mimarı imiş. Bu nedenle görüşlerine itibar etmemiz gerekiyormuş. Mister Giddens'in lafları kerpiçle şaheserler yaratmış olan Sümer uygarlığına taş ve ağaç mimarisini tavsiye etmeye benziyor.

Türkiye ile İngiltere'nin ortak yanı yok, bilinçli seçmen ile cemaat seçmenin ortak yanı yok, Türkiye'de İşçi Partisi yok. Sol seçmen geleneği yok!

Bunu ve İşçi Partisi'nin sol yorumunu bir yana bırakalım.

Türban, Türkiye'de, Avrupa Konseyi'nin bir organı olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından da kamusal alanda ve okullarda, üniversitelerde yasaklandı. AİHM aynı zamanda Avrupa Birliği'nin de bir hukuk-adalet örgütü.

Prof. Giddens, Türkiye'nin AİHM'nin kararlarına uyararak iyi bir iş yapmadığını söylüyor. AİHM'nin kararlarına uymak "Türkiye'nin AB üyeliği için iyi olmaz!" imiş...

Sohbet odası sahibi Derya Sazak bu densizliği yutuyor ve ardından Hasan Cemal, Mr. Giddens'in sözleriyle bize dayak atıyor.

Hasan Cemal bize karşı Mr. Giddens'lık yapmak istiyor, ancak "Hasan Cemal Türkiye'de bir tanedir" diyeceğim ama öyle değil! Hasan Cemaller epeyce çoğaldı...

Mr. Giddens'a keşke sorsalardı: Türkiye Cumhuriyeti, AİHM'nin verdiği para cezalarını ödesin mi, ödemesin mi?

(30.06.2006)

Demokrasinin Önündeki Engel: Tarikatlar

Üstat Abdülbaki Gölpınarlı ilk basımı 1969 yılında yapılan 100 Soruda Türkiye’de Mezhepler ve Tarikatlar¹ kitabını şöyle bitiriyordu:

“Tarikatlar kalmıştır; fakat gene de yer yer, tarikatların bulunduğunu, tarikatçıların faaliyetlerini duyuyor, öğreniyoruz. Bunu bir irfan yahut bir bilgi, bir inceleme ve eleştirme yapanların, bunu bir zevk ve neşe halinde yaşayan ve yaşatanların toplumumuza zararları değil, faydaları dokunur. Fakat şeyhliği, bir gericilik vesilesi, bir sömürme, bir nüfuz sağlayış aracı olarak yürütmek, insanları rüsuma, şekle bağlamak, onları ayrı bir sınıf haline getirip bağnazlaştırmak, şüphe yok ki zararlı bir şeydir.”

“Bizce tarikatlar ve tasavvuf, bugün bir irfan zevkidir, devrini yaşamış, artık gönüllere mal olmuş, tarihe intikal etmiştir; son sözümüz ancak budur.”

Bir tarikat ehli olması nedeniyle, üstat Abdülbaki Gölpınarlı’nın kitabının son paragrafında, içten olduğu kanısında değilim. Gölpınarlı düzeyinde birinin 1969 yılında tarikatların çalışmalarından habersiz olduğuna inanmak saflık olur.

Ama tarikatların tehlikelerini haber vermekten de geri durmuyor. Fazla uzatmadan şunu yazacağım: Cumhuriyet’ten yana, Cumhuriyetçi olan bir tek Sünni tarikat bulamazsınız. Gelenekleri ve misyoner ilişkileri dolayısı ile Cumhuriyet karşıtıdır.

1 Gerçek Yayınevi, 1969.

Cumhuriyet, geçmişte arada bir askıya alınmış da olsa demokrasiyi kurmayı ve yaşatmayı amaçlamıştır. Oysa tarikatlar için demokrasi bir küfürdür!

Nedense gizlenmek istenir ama çokpartili düzene geçtiğimizden bu yana cemaat ve tarikatların siyasetin göbeğinde yer aldığı biliniyor. 1950'den önce de CHP ve Cumhuriyet'e karşı muhalefet halindeydiler. Nakşibendiler, Nurcular, Süleymancılar ve Fethullahçılar politikanın içinde olacaklar da ötekiler olmayacak, olur mu?

Günümüzde tarikat ve cemaatler artık sadece inanç toplulukları değil, aynı zamanda holding nitelikli sermaye grupları halinde örgütleniyorlar. Amaçları demokrasinin olanaklarından yararlanarak toplumu kendi İslamcı anlayışlarına göre yeniden inşa etmek. Müslüman Kardeşler gibi paramiliter alana kaymaları da her an mümkün.

Ancak inanç olarak bir şeyhe tamamen teslim olmuş bir müridin özgür iradesi ile politik yönelim göstermesi de beklenemez. Çünkü tarikat ve cemaatlerin kendi yapıları, demokrasiyi kabul etmeyen totaliter bir örgütlenme biçimi. Tarikat ve cemaatlerin kendi hiyerarşileri her türlü hiyerarşinin üzerinde. Bir devlet dairesinde evrak memuru olarak çalışan tarikat ileri geleninin görev yerindeki üstlerine, şeflerine, müdürlerine hükmettiği görülmemiş bir şey değil. Şeyhin başkan olduğu prototipi çağdaş demokrasi yıkamıyor.

Tarikat ve cemaatlerin egemen olduğu bir toplumda, siyasal yapı içinde gerçek demokrasinin yerleşmesi mümkün değil. Bu nedenle, sol partilerin cemaat ve tarikatlara karşı ve onlara karşı ve onlarla birlikte nasıl politika yapabileceklerini çok iyi düşünmeleri gerekiyor.

1978'den bu yana oy kullanmayan Alevilerin 16 Ağustos 2005'te yayımladıkları ortak deklarasyondan sonra önümüzdeki ilk se-

imde oy kullanmaları bekleniyor. Aleviler kitle halinde oy kullanırlarsa Türkiye’de çok Şey değişebilir.

Son olarak: İlk yazımda tarikatların Sivil Toplum rgtleriyle en küçük bir ilişkisi olmadığını yazmıştım. nce dernekler yasasına uygun, seçime dayalı demokratik dernek olmaları gerekiyor mu? Tarikatları bir Şeye benzetmek gerekirse, mafyalara benzetebiliriz.

(01.10.2006)

“Türkiye’de Tam Bir Demokrasi Yok”

23 Eylül 2006 tarihli bütün gazeteler yazdı. Avrupa Birliği Komisyonu Türkiye Delegasyonu Başkanı Hansjörg Kretschmer, TESEV’in “Almanak: Türkiye, Güvenlik Sektörü ve Demokratik Gözetim” adlı yeni yayını için düzenlenen toplantıda açılış konuşması yaparken “Türkiye’de tam bir demokrasi yok,” demiş.

Bu cümlemin altını gözüm kapalı imzalayabilirim.

Ancak Türkiye’de tam demokrasi olmamasının, olamamasının nedenlerini ben biliyorum ama Bay Hansjörg Kretschmer bilmiyor. Türkiye’de bulunduğu süre içinde Türk toplumunun ve siyasetinin ekolojisini öğrenmeye çaba gösterseydi, bu kadar cahil kalmazdı.

80’li yılların bizim “Ankara Grubu”nda Philippe Baude adlı bir arkadaş vardı. Fransa Büyükelçiliği Müsteşarı idi. Sonra Avustralya’ya Büyükelçi oldu. Şimdi emekli, Güney Fransa’da yaşıyor. Philippe, eşi benzeri olmayan bir diplomattı. Yaralı olmayanın sanatçı olamayacağını söylerdi. Diplomatlıkla ilgili kendine özgü düşünceleri vardı, “Diplomat; bulunduğu, görev yaptığı ülkeyi ve insanlarını severse çok acı çeker ama adamlığına adamlık ekler giderken. Sevmezse acı çekmez ama odun gelir, odungider!” derdi.

Philippe Baude dostumuzun cümlesini son olarak Bay Hansjörg Kretschmer kanıtlıyor.

Bay Kretschmer, Silahlı Kuvvetler’in, sadece kendisine verilen görevleri yerine getirmekle kalmadığını, kendini Türkiye Cum-

huriyeti'nin koruyucusu olarak gördüğünü söylüyor, Silahlı Kuvvetler üzerinde sivil kontrol sağlanmasının Türkiye'nin AB sürecinin "kilit" konularından biri olduğunu vurguluyor.

Bay Kretschmer reform paketleri konusunda epeyce ense tıraşı yaptıktan sonra sadede geliyor ve: "Hükümet ve Meclis'in cesaret göstermesi gerekir. Böylece meşru otoritelerini, kontrol edilme tehdidi olmadan sürdürebilirler," buyuruyor.

Ve böylece bir diplomatın odun geldiği ülkeden odun olarak dönmesinin mümkün olduğunu bütün dünyaya kanıtıyor.

Bay Kretschmer'e bir soru soracağım: ABD'de, Avrupa Birliği ülkelerinde anayasal düzene ve devletin kuruluş ilkelerine karşı olduğu gizli olmayan bir siyasal parti, demokratik düzenin olanaklarından yararlanarak iktidara gelebilir mi? Gelemez ama geldi diyelim, bu parti iktidarda da bu Cumhuriyet karşıtı politikalarını uygulayabilir mi?

ABD ve Avrupa Birliği ülkelerinde AKP benzeri bir parti hiç iktidara geldi mi? Benzetmek gibi olmasın ama Mussolini'nin faşist partisi ile Hitler'in Nazi Partisi'nden başka benim bildiğim bir örnek yok.

Bay Kretschmer bir kenara not etsin: R. T. Erdoğan ve AKP'yi, Mussolini ve Hitler'in kaderinden Türk Silahlı Kuvvetleri koruyor.

Bay Kretschmer giderayak Türkiye'deki Sünni İslam tarikat ve cemaatleri tarihini iyice okusun; İslamcı fesat ve isyanları iyice öğrensin. Başta Nakşibendilik ve türevleri (Nurculuk ve Fethullahçılık) olmak üzere tarikatların politik ihtiras ve iddialarını incelesin.

Ve sonra şu soruma da cevap versin: Yapıları demokratik olmayan tarikatları temsil eden bir parti iktidara gelirse demokrasiye saygı gösterir mi? İlk fırsatta demokrasinin kapısına kilit asmaz mı? Bayımız, bir dost mu yoksa beşinci kol sabotajcısı mı?

(03.10.2006)

Demokrasi Muskası

Eskiden neredeyse herkesin boynunda ya da sağ köprücük kemiğine denk gelecek şekilde iç çamaşırının üzerinde bir muska ya da hamaylı olurdu.

Hastalıklara karşı, nazara karşı sihirli muska!

Bir “Ocak” ailesinden gelmeme karşın, benim hiçbir zaman muskam olmadı. Sihirli güçlere, efsuna falan inanmam. Bu nedenle, demokrasi kavramını muskaya dönüştüren zevattan zerre kadar hoşlanmam. Demokrasinin muska olma madrabazlığını bir yana bırakalım, ta başından bu yana ve günümüzde, demokrasinin kendisinin muskaya gereksinimi vardı, var.

ABD’li filozof John Dewey, 1927’de şöyle yazıyordu: “*Demokrasinin hastalıklarına karşı en etkili ilaç, daha çok demokrasidir!*”

John Dewey’in dediği gibi, ABD’nin toplumsal sorunlarının çözümü için daha fazla demokrasi ilacı kullanıldı: Genel oy hakkının yaygınlaştırılması, üst sınıfların iktidar üzerindeki nüfuzunun azaltılması ve iktidarın dağıtılması, kadınlara ve zencilere oy hakkının tanınması...

Bunların hepsi kapitalizmin daha iyi işlemesi için yapıyordu. Yüz yıldır devleti ve demokrasiyi dilediği gibi biçimlendiren kapitalizm de artık çıkmazın duvarına dayandı. Ekonomiyi dolaylı ve dolaysız vergilerle boğulma noktasına getirdi. Devlet ar-

tık ekonomiyi yönlendirmiyor ama kimilerinin de aklına otuz yıl öncesine dönmek gelmiyor değil.

Çünkü demokrasinin düzen ayarının bozulması da sınırların ötesine geçti.

“Daha çok demokrasi” ilkesinin egemen olduğu bu ülkede, yani ABD’de yapılan her kamuoyu yoklamasında tuhaf bir sonuç çıkıyor. En çok hangi kuruluşa güven duyuyorsunuz sorusunun yanıtı hiç değişmiyor: Yüksek Mahkeme, Ordu ve Merkez Bankası. (Fareed Zakaria, *The Future of Freedom*)¹

Bu üç kurumun ortak özelliği var: Yönetimleri demokratik değil.

Seçimle ilgileri yok ve kamuoyu baskısına karşı bağımsızlıkları var.

“Demokrasinin hastalıklarına karşı en etkili ilaç daha çok demokrasidir” ilkesinin egemen olduğu ABD’de halk başkana, senatoya, temsilciler meclisine, belediye başkanlarına, valilere, eyalet meclislerine, seçimle gelen şeriflere güven duymuyor.

Demokratik seçimin ve demokrasinin geçerli olmadığı Yüksek Mahkeme, Ordu ve Merkez Bankası’na güven duyuyor.

Bu bir çelişkidir: Bizzat kendi baskısının, “kamu baskısı”nın geçerli olduğu kurum ve kuruluşlara değil ama “kamu baskısı”nın etkin olamadığı kurum ve kuruluşlara güveniyor.

Türkiye’de de halk, başbakana, bakanlara, milletvekillerine değil cumhurbaşkanına, TSK’ye güveniyor. Ayrıntılı ve iyi ölçer bir kamuoyu yoklaması yapılırsa Anayasa Mahkemesi ve Danıştay’ın yer alacağını tahmin edebiliriz. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası henüz tam anlamıyla bağımsız değil. Bağımsız olduğu zaman, Merkez Bankası da güven kazanacak.

Demokrasiyi muska sayanlarımız, atanmışların seçilmişleri denetlemesini ve iktidarlarını sınırlandırmasını demokrasiye aykırı buluyorlar. Oysa gerçek demokrasi bu! “Bırakınız yönetsinler” in antidemokratik olduğundan haberleri bile yok.

1 Fareed Zakaria, *Özgürlüğün Geleceği*, Kırmızı Yayınları, 2007, s. 287.

Demokrasi muska değildir, mucizevi gücü yoktur. Demokrasinin de yeniden düzenlenmeye ve kamuoyu baskısıyla bu kadar yüz göz olmaktan kurtulmaya gereksinimi var.

Âlimlerin ve muskacıların demokrasi üzerine kafa yormaları gerekiyor.

(08.10.2006)

Demokrasi Tütsüsü

Benden küçük kardeşlerim “belekli”yken (yani kundaklıyken) hastalanacak olurlarsa annem mangal ateşine üzerlik atar, sonra belekli kardeşimi tütsüye tutardı. Annemin bu sırada söylediği sözleri ne yazık ki yarım yamalak anımsıyorum: “Üzerlik havadır dertlere devadır. Dert koş, savuş git.” Üzerlik etkili olmayınca, Dudu Halam kurşun dökecek birini bulurdu mahalleden.

Demokrasiye her derde deva tütsü muamelesi yapmaktan vazgeçelim. “Daha çok demokrasi!” diyenler bunun içini doldurmak zorundadır. Örneğin, DEP milletvekillerinden Hatip Dicle, Neşe Düzel’in kendisiyle yaptığı söyleşide (*Radikal*, 25.09.06) “Daha çok demokrasi”nin ne anlama geldiğini açıklıyor. “Daha çok demokrasi” gibi sabuklamaların içini dolduran her türlü görüşe saygı duyarım. Çünkü kaytarma söz konusu değildir, hedefe dönüşebilecek açıklamalar yapılmıştır. Şimdi eski milletvekili Hatip Dicle’yi dinleyelim:

“Anadilde eğitim bizim asla vazgeçemeyeceğimiz bir konu. Bu, Kürtlerin kırmızı çizgisidir. Çocuklarımızın ‘anadilde eğitim hakkı’ndan vazgeçmeyiz. AB’nin bu konuda oluşmuş kesin bir kararı yok. AB, ‘Biz, Kürtlerin kültürel haklarından yanayız,’ diyor ama bunun detayına girmiyor. Mesela biz kendimizi yönetmek de istiyoruz. Türkiye’nin eyalet sistemine geçmesini istiyoruz. Etnik değil, coğrafi eyalet olacak bu. AB üyeliğinde bunların garantileri yok. AB’nin getirdiği haklar yetersiz. AB sadece birey hakları getiriyor.”

Hatip Dicle’ye düşüncelerimi açıklamama, savunmama katkıda bulunduğu için teşekkür ederim. Hatip Dicle “Daha fazla demok-

rasi” küpünün içine bakın neleri dolduruyor: Kürtçenin anaokulundan üniversite eğitimi sonuna kadar öğrenim dili olması. Kürtçenin ikinci resmi dil olması ve eyalet sistemine geçilmesi. Zaten “anadilde eğitim” dediğiniz anda gerisi çorap söküğü gibi gelir.

Hatip Dicle’nin düşüncelerini ele alan özel bir yazı yazacağım, ama birkaç hafta sonra!...

Demokrasinin içini doldurmadan daha çok demokrasi isteyenler, özel bir amaçları yoksa kuşkusuz zırvalamaktalar. Bakın Türkiye’nin daha iyi demokrasi ülkesi haline gelmesi için yapılması gerekenler: “Devlet” ve “Hükümet” kavramlarını birbirinden ayırmadan gerçek demokrasi yönünde yol alınamaz. Hükümetlerin yediği naneler devlete mal edilemez. Ne demek istediğimi gerçek hukukçular çok iyi anlar.

Bir ülkede (o ülke Türkiye ise) daha iyi demokrasi olması için: Partiler ve seçim yasalarının, sendikalar ve grev yasalarının, vergi, sigorta, emeklilik yasalarının Avrupa Birliği düzeyine çıkartılması; Öğrenim Birliği Yasası’na uygun eğitim reformu yapılması; gelirlerin daha adil paylaşımı gerekiyor. Devrim Yasaları’nın uygulanması gerekiyor. Bunlar gerçekleşmeden, daha çok demokrasiden, insan haklarından, düşünceyi açıklama özgürlüğünden, 301. maddeden söz etmek, snobizm zorbalığından başka bir şey değil. İlk ben yazdıklarım, sonra onlarınki... Sıra bu! Bir de elbet imam-hatip liseleri kanseri var!

Bunlar yapılamadan, içi boş “daha fazla demokrasi” arayışları düzensizlik ve kaos getirir. AKP milletvekilleri milli iradeyi temsil ettiklerini söylüyorlar. Peki, milli iradenin sahibi olan halk neden milletvekillerine değil de Silahlı Kuvvetler’e güven duyuyor? Seçim sistem ve tuzaklarının demokrasileri iğdiş ettiği de söyleniyor. İncelemeye değmez mi?

(10.10.2006)

Cumhuriyet'in Zaferi

Yahya Kemal'e mal edilen "Ankara'nın İstanbul'a dönüşünü se-
verim" cümlesinde dile gelen gizli hıncı ve intikam ateşini anım-
sayalım: "İstanbul Dükalığı"nın Ankara düşmanlığını... Bu aynı za-
manda saf ve son Cumhuriyet düşmanlığının da yara izli simgesidir.

Bugün zaferini dile getirmek istediğim Cumhuriyet'in en
önemli başarısızlıklarından biri, gazete merkezlerini, banka ve
finans çevrelerini Ankara'ya taşımamaktır.

Bunun önemini "Pistanbul" adlı yazımda anlatmıştım. Cumhu-
riyet, İstanbul'u tam anlamıyla iktidarsızlaştırmalıydı. Ol(a)madı!

Yeminli Cumhuriyet ve Ankara düşmanları, genellikle, has ve
evlatlık İstanbul çocukları arasından çıkar. Bu çevreye sorarsa-
nız Cumhuriyet çuvallamıştır, çünkü devrimleri halka sorma-
dan yapmıştır. Bunların arasında, Harf Devrimi için referandum
yapıp yüzde 99'u okuma-yazma bilmeyen halka danışılması ge-
rektiğini düşünen tuhaf tarihçiler bile vardır.

Cumhuriyet karşıtlarının ailesel ve kişisel tarihlerine girmek
istemiyorum. Benim yapacağım bir şey değil bu.

Cumhuriyet'in en önemli başarısına gelince: Geleneksel top-
lumun yüzyıllardır dinamizmini yitirdiğini fark etmiş olmasıdır.

Asya tipi, üretmeyen bir toplum! Osmanlı yönetimi de bunu za-
man zaman fark etmiş, vezirlerin, yönetici-âlimlerin yazdıkları siya-
setnameelerde, zamane birey ve toplumunun düzeltilmesi için bürok-
ratik reformlar ve İslam'ın özüne dönüş gibi yöntemleri önermiştir.

1 Yazmasam Olmazdı, Doğan Kitap, 2004, s. 215.

Bu tavsiyeyi alan hiçbir padişah, fetihlerin ürünü olan dinamik dönemi yeniden yakalama ve üretici bir topluma yol açma başarısını gösterememiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışı aynı zamanda Müslüman birey ve toplumun da uğradığı bozgunu ifade eder.

Cumhuriyet karşıtı İslamcı çevrelerde, Demokrat Parti'nin sağladığı gevşeme sayesinde, 1950'den itibaren kendine dışarıdan önder bulma eğilimleri görülür. Amaç, Cumhuriyet'in önerdiği laik ve çağdaş topluma karşı İslami ("Müslüman" değil) bir yönetim kurmaktır.

Bu çevreler önderlerini Pakistan'da (Mevdudi) ve Mısır'da (Seyyid Kutub) buldular. Seyyid Kutub, İslamcı çevrelerin kült kitabı *Yoldaki İşaretler*'de² "değerler" bağlamında iflas etmiş olan Batı'nın uçu- rumun kıyısında bulunduğunu ve yakında yok olacağını müjdeler. Aradan yarım yüzyıl geçmesine karşın bu müjde gerçekleşmemiştir.

Seyyid Kutub, kapitalizmin, komünizmin ve sosyalizmin bozguna uğradığını, tek umudun İslam olduğunu, ama onun da yozlaşmış olduğunu, bu nedenle geleneğin kaynaklarına, Kuran'a dönerek İslami toplumu, İslam ümmetini yeniden yaratmak gerektiğini ileri sürer. Bunun için de yüzlerce yıl gerekmektedir. Bizim Cumhuriyet karşıtı İslamcılar bu safsataların peşindedir işte.

Cumhuriyet, çağı ile baş edebilecek kuşaklar yetiştirmeyi amaçlamıştır. Çağ ile ancak kurumları ve yapıları laikleşmiş, modernleşmiş bir Müslüman toplum baş edebilir; İslamcı şizofreni ve paranoyayı aşarak kendini yeniden kurup yenileyebilir. İslam, Seyyid Kutub'a göre çağımızın erdemli (faziletli) insanını yaratamadı ama bizim Cumhuriyetimiz, ilkelerinin eksen ve doğrultusunda çağdaş bir erdem bulabildi. Ve mükemmel olmasa da buldu onu.

Cumhuriyet'in zaferini görmek için bu projeyi anlamak ve ona sadık kalmak gerekmektedir.

(29.10.2006)

2 Seyyid Kutub, *Yoldaki İşaretler*, Hicret Yayınları, 1980.

Cumhuriyetsiz Demokrasi

Demokrasi giderek hamsi ve patlıcana benzemeye başladı. Hamsiden tatlı, patlıcandan reçel yapılmasına bakarak, demokrasinin DNA'ları ile oynayarak kendilerine göre demokrasi türleri yaratmaya kalkışıyorlar. Ama sadece hilkat garibeleri yaratıyorlar.

Mademki Mehmet Barlas'ın dediği gibi “Şeriat Demokrasisi” oluyor, neden “Cumhuriyetsiz Demokrasi” olmasın?

“Demokrasinin ereklığı yalnızca bireysel özgürlüğe saygı gösterilmesi değil de aynı zamanda ortak iyiliğin savunulması ise, demokrasi savunulmaya değer. Cumhuriyetçi içeriği olmayan bir demokrasi, içinde özel çıkarların ortak çıkara karşı dikildiği boş bir kabuktur. İşte bu yüzden, örneğin yarının Avrupası'nda hangi toplum modelinin üstün gelmesi gerektiğini bilmek, ilgisiz kalınacak bir şey değildir. Fransız Devrimi tarafından başlatılan cumhuriyetçi fikir, yalnızca pazarın düzenleme düzeneğine bağlı Anglo-Sakson tarzı bireyci demokrasi içinde ortadan kalkacaksa, bu Avrupa'yı savunmak için hiçbir neden yoktur.”¹

“Cumhuriyetsiz Demokrasi” yazı başlığı, bir yıldır “yazı taslakları” dosyamda içinin doldurulmasını beklemekteydi. Kitaplığımda bir kitap ararken bir kıyıda bulduğum Bir Uygarlık Siyaseti'ni karıştırırken karşıma yukarıdaki satırlar çıktı. Beş yıl önce okurken altını çizmişim.

Dünyada birçok demokrasi türü var. Mehmet Barlas'a göre

1 Edgar Morin-Sami Nair, Bir Uygarlık Siyaseti, Om Yayınevi, s. 248.

“Şeriat Demokrasisi” bile var. Ancak şu anda iki türlü demokrasi anlayışı çarpışıyor Türkiye’de.

Biri Anglo-Sakson modeli liberal demokrasi. Yani İkinci Cumhuriyetçilerin, neo-liberallerin ve neo-liberalizmin ücretli askeri, eski goşistlerin ve İslamcıların demokrasisi.

İkincisi, Türkiye Cumhuriyeti’ni kuranların Cumhuriyetçi Demokrasisi. Yani 1789 Fransız Devrimi’nin, Cumhuriyetçilerin, Kemalistlerin, Solun, Sosyal Demokratların, toplumsal devrimcilerin ve bütün laiklerin demokrasisi: Cumhuriyetçi Demokrasi.

En azından bu iki modelin varlığı, liberal demokrasi anlayışının zorba siyasetini geçersiz kılmaktadır. Sosyal devleti savunan Cumhuriyetçi Demokrasi mi insancıldır, yoksa sosyal devletin ölümünü ya da idamını ilan eden Liberal Demokrasi mi? Bu kadar basit!

Türkiye Cumhuriyeti’nin anayasası Liberal Demokrasi’yi değil Cumhuriyetçi Demokrasi’yi göstermektedir. Bireyci demokrasiyi değil, “ortak çıkarıcı” demokrasiyi göstermektedir.

1982 Anayasası’nın 12 Eylül cuntasının kaleminden çıktığını ileri sürmek de geçerli değil. Çünkü bu anayasa, Cunta’nın attığı insanların kaleminden çıkmış olsa bile halkın yüzde 90’dan fazlasının oyu ile yürürlüğe girmiştir. Yani o metin, sağın pek sevdiği milli iradenin ezici çoğunluğuyla anayasa olmuştur. Ulusal İrade’ye saygı nerede?

Ben bu anayasaya ve Kenan Evren’e “Hayır” oyu atmıştım. Kaderin cilvesine bakın ki Liberal Demokrasi iddiaları, kendi oylarıyla yürürlüğe soktukları bu anayasaya aykırı...

(06.01.2007)

Cumhuriyet'in Temel İlkeleri Yeniden Yorumlanmalıymış...

Maşallah, bilim adamlarımıza, üniversite hocalarımıza bir şey oldu, keramete kış attırmak hususunda amansız bir yarışa girmiş durumdalar. Son yarışçılardan biri ABD'deki Princeton Üniversitesi Yakındoğu Araştırmaları Bölümü'nde hem başkan hem de öğretim üyesi olan Prof. Dr. Şükrü Hanioglu.

Hasan Bülent Kahraman'ın Şükrü Hanioglu ile yaptığı söyleşi, *Radikal* gazetesinde (3 Ocak 2007) yayımlandı. Söyleşi konusu Hanioglu'nun yeni yayımlanan *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Zihniyet, Siyaset ve Tarih* (Bağlam Yayınları) adlı yapıtı. Kitap, 2002 yılı sonunda Hanioglu'nun "değerli meslektaşı" Dr. Şahin Alpay'ın tavsiyesi üzerine yazmaya başladığı *Zaman* gazetesinde yayımlanan yazılardan oluşuyor.

Bu yazı, kitabın eleştirisi değil. Söyleşinin eleştirisi. Ama sonuçta kitap da dolaylı da olsa eleştirilmiş oluyor. Hanioglu, Türkiye'de "darbe savunuculuğundan siyasi katılım ve demokrasi-nin 'karşıdevrim' olarak yorumlanmasına kadar varan yaklaşımlar benimsenmektedir" diyor.

Bu cümle, tipik bir neo-liberal ikinci Cumhuriyetçinin düşünceleri. 1950'den itibaren Cumhuriyet'in köklerini hedef alan karşıdevrimi demokrasi sıfatı ile taçlandırmak kötü bir demagoji. Çünkü 1950 yılında iktidara gelen Demokrat Parti'nin bü-

tün uygulamaları, Cumhuriyet karşıtı bir ideolojinin yansımalarıdır. Bu nedenle Demokrat Parti'nin 1950-1960 dönemindeki iktidarına karşıdevrimci ideolojinin iktidarı olarak bakılıyor. Yani 1950-1960 dönemi Demokrat Parti iktidarını demokrasi ile özdeşleştirmek ancak bir başıbozuk tarihçinin marifeti olabilir.

Hanioğlu da bütün başıbozuk tarihçilerin yaptığı yanlış yapıyor: Moderniteyi falan açıklarken Devlet ile Birey'i ilişkilendiriyor. Yanlış! Devlet'in bağılılığı (*correlatif*'i) Birey değil, 1789 Fransız Devrimi'ne göre Vatandaş'tır. Birey'in bağılılığı ise Toplum'dur. Amerikanofil ve neo-liberal sosyoloji, tarih ve ekonomi anlayışı, aralarında bağılılık olmaya varsayımsal bir taban üzerine oturtulmaktadır. Oysa Cumhuriyet Devrimi'ni anlamak, başlık olarak açıklamaya çalıştığım bu bağılılık (*correlation*) ilişkisini anlamaya bağlı.

Hanioğlu, "Türkiye 21. asırda resmi ideolojisini, modernlik anlayışını, özgünlük yorumunu, tarihe bakış açısını yeniden tanımlamak, rejimin temel niteliklerini toplumsal bir uzlaşma çerçevesinde yeniden yorumlamak zorundadır. Bunu yapmayan bir Türkiye'nin toplumsal huzura kavuşması ve içinde yaşadığı dünyaya uyum sağlaması son derece zordur." diyor.

Ve bütün "resmi ideoloji ve resmi tarih" karşıtı başıbozuk tarihçiler gibi, rejimin (Cumhuriyetin) temel niteliklerini nasıl yorumlamamız gerektiğini söylemiyor. İnsan iki cümlede özetleyemez mi? 286 sayfalık kitabında da söylemiyor. Ama ben yeni yorumun "İslamcılar ile anlaşmak" ve "Cumhuriyet ve devrimlerini tersine çevirmek" olduğu sonucuna varıyorum. Acemi röportajcı H. B. Kahraman acaba ne düşünüyor bu hususta?

(10.01.2007)

“Cumhuriyetsiz Demokrasi” İçin Haşiyeye

6 Ocak 2007 tarihli “Cumhuriyetsiz Demokrasi” yazımı anlayanlar oldu. Türkiye’de içi dolu ve doğru kavramlarla konuşulmadığı için bu çok doğal. Cumhuriyet ne? Demokrasi ne? Bu iki kavramı doğru anlayabilmemiz için bir ortak paydamız olması gerekiyor.

Kimi “okumadan âlim, yazmadan kâtip” tayfası, bana İran’ı kötü cumhuriyete örnek olarak gösteriyor. Libya da var... Demokrasi-nin cumhuriyetsiz de olabileceğinin kanıtı da var ellerinde: İngiltere, İsveç, Norveç, İspanya, Danimarka, Hollanda monarşileri...

İlgisi yok! Cumhuriyet bir idealdir, cumhuriyetçilik bir düşünce biçimidir. 1789 Fransız Devrimi tarafından yaratılmış ve özgürlük, eşitlik, kardeşlik üzerine oturtulmuş bir toplumsal bütünlük önerisidir... Bu özelliğiyle Cumhuriyet, bir düşünce biçimi olduğu kadar toplumsal düzendir. Cumhuriyet’in bireyi-ne yurttaş (citoyen) denir ki Fransız Devrimi’nde bay ve bayan yerine kullanılırdı. Bunun böyle olduğunu çarıklı erkanıharplerin bilmemesi hadi neyse... Koca koca köşeyazarları (Hasan Cemal), kelli felli üniversite profesörleri de (Baskın Oran) bilmiyor. Merak edenler Hasan Cemal’i okusun bence. (Milliyet, 07.01.07)

Ben, bildiğini varsayıp “Cumhuriyetçiyim” dediğim zaman CHP’li sayılabileceğimi aklıma getirmemiştim. Cumhuriyet’in 1789 Fransız Devrimi’nden kaynaklanan bir düşünce biçimi (özgürlük+eşitlik+kardeşlik), bir ideal olduğu unutulmaz ise ABD’nin

Cumhuriyetçi Partisi'nin cumhuriyetle hiçbir ilişkisi bulunmadığı görülür.

İlk yazımda sözünü ettiğim, Edgar Morin ile Sami Nair'in ortak yapıtı *Bir Uygarlık Siyaseti*'nde Sami Nair, demokrasi ile cumhuriyet ilişkisini şöyle tanımlıyordu:

“Demokrasinin erekliliği yalnızca bireysel özgürlüğe saygı gösterilmesi değil de, aynı zamanda ortak iyiliğin savunulması ise savunulmaya değer. Cumhuriyetçi içeriği olmayan bir demokrasi, içinde özel çıkarların ortak çıkara karşı diktiği boş bir kabuktur. İşte bu yüzden, örneğin yarının Avrupası'nda hangi toplum modelinin üstün gelmesi gerektiğini bilmek ilgisiz kalınacak bir şey değildi. Fransız Devrimi tarafından başlatılan cumhuriyetçi fikir, yalnızca pazarın düzenleme düzeneğine bağlı Anglo-Sakson tarzı bireyci demokrasi içinde ortadan kalkacaksa, bu Avrupa'yı savunmak için hiçbir neden yoktur.” (s.247-248)

Yukarıdaki son derece hayati önemi olan alıntıyı yorumlayacak olursak: Anglo-Sakson liberal demokrasisinin karşısına 1789 Fransız Devrimi'nden kaynaklanan Cumhuriyetçi Demokrasi'yi çıkartamayacaksa Avrupa Birliği ne işe yarayacak? “Hep bana Rab bana” diyen ve bireysel çıkarını her şeyin üzerinde tutan birey, ortak iyilik, ortak çıkar gibi toplumsal kaygılar taşıyan yurttaş karşısında galip gelecekse, durup geleceğimizi düşünmemiz gerekmeyecek mi?

Çünkü demokrasinin pazar ve serbest piyasa tarafından sürekli yozlaştırılması, onun sonunda oligarşilere teslim olmasına yol açar. Ve liberal demokrasi militer demokrasiye dönüşür. ABD'nin Irak'taki hali. Bu nedenle bizim liberalizm ve liberal demokrasi meftunlarının gözlerini açıp kafalarını çalıştırmaları gerekiyor.

(20.01.2007)

Cumhuriyet Olmayan Demokrasiler, Demokrasi Olmayan Cumhuriyetler

Başbozuk tarih yazıcıları sıkıştıkları zaman mugalataya baş-
vuruyorlar: Cumhuriyet olmayan demokrasiler varmış... Elbette
var! Demokrasi olmayan cumhuriyetler varmış... Kuşkusuz on-
lar da var!... Bu iki tür hilkat garibesi rejimlerin arasında tam an-
lamıyla laik olmayan ya da hiç laik olmayan yönetimler de var-
mış... Var! Var oğlu var!

Ve bize ne!!! Bizim kaygımız, derdimiz, kıskançlığımız Tür-
kiye'nin rejiminin hem cumhuriyetçi Cumhuriyet, hem demok-
ratik, hem laik, hem de sosyal hukuk devleti olması! Var mı iti-
razı olan? Var!

Örneğin İslamcıların laiklikle, neo-liberallerin ve İkinci Cum-
huriyetçilerin “Jakoben” olarak niteledikleri cumhuriyetçilikle
başları hiç de hoş değil. 1923'te kurulan bu Cumhuriyeti laikliği-
ne su karıştırmak istemediği, Anglo-Sakson sekülerizmine ben-
zemeyi kabul etmediği için Jakoben buluyorlar. İslamcı dostla-
rıyla birlikte, Cumhuriyet'e, “Gel uzlaşalım!” diyorlar.

Türkiye'yi 1923'ten bu yana huzursuz kılan ideolojik bir mu-
halefet bu. Bütün askeri darbelerin, demokrasinin topallaması-
nın gerisinde bu geleneksel ve yeminli muhalefet var!

Kendi yazıları dışında her şeyi “Resmi Tarih” diye tanımlayan,
dolayısıyla güvenilmez bulan başbozuk tarihçilerden biri (Ce-

mil Koçak), tartıştığı muhatabını mat etmek için mahalle kahvesi tarihçiliği yapıyor (*Radikal* 2, 2.12.06):

- İngiltere meşruti monarşidir, demokrasidir, ama laikliği bizimkine benzemez.

- İsveç, Norveç, Danimarka, İspanya, vb. de İngiltere'ye benzerler.

- İran cumhuriyettir ama laik ve demokratik değildir. Irak laik bir diktatörlük idi. Suriye laik cumhuriyettir ama demokrasiden uzaktır.

- ABD, laikliği bizimkine benzemeyen bir demokratik cumhuriyettir.

- Fransa hem cumhuriyet, hem demokrasidir ve laikliği bize model olmuştur.

Bunların hepsi doğru. Bazı başıbozuk tarihçilerle tartışırken ben de yazdım bunları. İstenirse noter huzurunda imza bile atarım yukarıdaki maddelere.

Sorun bunlar değil elbette! Sorun şu: Tek parti döneminde (1923-1945) ve özellikle Atatürk döneminde (1923-1938) Türkiye'de demokrasi neden kurulmadı, kurulamadı? Bu sorunun yanıtlanması. Başıbozuk tarihçiler, Atatürk'ün ve Kemalist rejimin pirinç ve yağ olmasına karşın demokrasi pilavı yapmadıklarını iddia ediyorlar. Ama mazbut insanlar Atatürk ve Kemalist rejimin pirinç, yağ, uygun tencere ve maltız bulunmadığı için başarılı olamadığını düşünüyorlar. Elbette dünya konjonktürü de var, ama bizim başıbozuklar bunu belki de özellikle görmek istemiyorlar.

Aslına bakarsanız Cumhuriyet'in temelleri bu kadar cumhuriyetçi olmasaydı, demokrasinin demokrathlığından pek şikâyetçi olmazlardı. Bakın, aralarında, Cumhuriyet anayasasının değişmez maddelerine alerjisi olan AKP iktidarını eleştiren var mı?

(09.02.2007)

İkinci Cumhuriyetçiliği Ben Çökertmedim

Meğer İkinci Cumhuriyetçilik çökmüş. Yazdılar. Böylece ben de öğrendim. Yazıda birkaç kez benim de adım geçiyor. Ama itiraf ve ilan ediyorum ki İkinci Cumhuriyetçiliği ben çökertmedim. Büyük depremde yıkılan İzmit ve Gölcük evleri gibi, çürük temelleri yüzünden çökmüştür.

İkinci Cumhuriyet, Birinci Cumhuriyet dedikleri 1923 Cumhuriyeti'ni çökertmek amacıyla tezgâhlanmıştı. Tezgâhın başına da pan-hümanist ideologlardan Mehmet Altan geçmişti. Mehmet Altan, dolayısıyla İkinci Cumhuriyetçilik'in ideologu oluyordu.

1923 Cumhuriyeti'nin ideologları: Başta Mustafa Kemal olmak üzere Harbiye'den zabıt çıkar çıkmaz Libya ve Yemen çöllerinde, Makedonya ve Kafkas Dağlarında, Galiçya düzlüklerinde, Çanakkale siperlerinde, savaşın ve barışın gizlerini öğrenmiş Kuvayı Milliye kadrosu.

İkinci Cumhuriyet'in ideologları: Çetin Altan'ın oğlu, Ahmet Altan'ın kardeşi Prof. Dr. Mehmet Altan ve “ana rahmine ‘haklı’ düşenler” ortaklığı. Yani Marksizm dağlarında, Filistin çöllerinde, Beka vadilerinde, Maocu Çin'in engin ovalarında, Arnavutluk tepelerinde, liberalizm bataklığında bir kişisel yenilgiden ötekine koşanlar, yenilgilerinin ve yeteneksizliklerinin faturasını Türkiye'ye ve 1923 Cumhuriyeti'ne çıkartarak, her yenilgiden sonra kendi küllerinden kılık değiştirerek doğanlar.

Şimdilerde neo-liberalizm ile İslamcılık kapılarında siftiniyorlar. Bundan sonra hangi değişimi geçirip kimin kılığına girerler bilemem. Ama kesinlikle bildiğim bir şey var: Gene kendi kendilerine meftun (narsist) dünyalarında “Haklı” olacaklar! Huyları böyle!

Pirleri yaptıkları Francis Fukuyama’ya öykünerek Ulusal Devlet’in sona erişini ilan etmişlerdi. Ama geçen yıl, *Devlet İnşası*¹ ile Fukuyama’dan okkalı bir kazık yediler. Meğer ulusal devletler ölmemiş, dünya düzeninin orta direkleri imişler. Özelleştirmeciliğin, küresel sermaye ve politikanın hizmetkârı oldular, ama bunların ABD’nin bile işine yaramadığını görmekteler. Onlar görmüyor ama 1929’da balonu patlayan liberalizmin neo-liberal halinin aynı kaderi paylaşacağını haber verenler var.

Türkiye’de Kıbrıs konusunda, Ermeni soykırımı fesadı sayfalarında, PKK ve Kürt milliyetçiliği hesabında kamuoyu ile ters düştüler. Büyük bir heves ve aşkla buyruğuna girdikleri İslamcı AKP iktidarının fos çıktığını gördüler.

Bu bozgunlar karşısında havacıva İkinci Cumhuriyetçilik değil Çin Seddi bile çökerdi!

İleti gönderen okurlar, falanca gazetede filanca yazıcı size küfrediyor diye haber veriyorlar. Seyirci konumundaki kimi yazarlar da, yanıtlamadığım halde, bana saldıran bazı yazarlarla tartışma yaptığımı ileri sürüyorlar. Okuduğum ya da okumadığım gazetelerin küfürbazlarıyla tartışmak niyetinde değilim. Diledikleri kadar hamamda küfür şarkıları söyleyebilirler. Benim tek muhatabım vardır: Okurlar!...

(16.02.2007)

1 Çeviren: Devrim Çetinkasap, Remzi Kitabevi, 2005.

Sadaka ve Avanta Demokrasisi

Türkiye’de devletin, demokrasinin, kamu düzen ve yönetiminin evrensel tanım ve kurallarına kimsenin bir dirhem saygısı yok. Saygısızlık sadece iktidarda, muhalefette, bilim çevrelerinde değil. Toplumun tamamında.

Çağdaş devlet ve toplumun iki temel direği, Türkiye’de her saniye tecavüze uğruyor. Nedir bu iki temel direk?

1) Çoğul nitelikli çoğulcu toplumlarda, anayasa toplumsal (sivil) barışı sağlayıp sürdüren bir toplumsal anlaşmadır.¹

2) Demokrasi, koşulların eşitliğidir. Demokrasi hareketi, koşulların her gün daha eşit olmasını sağlayan harekettir.²

3) “Bir demokrasi”, kendi ihtirasını doyurmak için demokrasiye yeterince yer bırakan bir “oligarşi”dir.³

Bu son tanım, Türkiye koşullarında fazla liberal olduğu için şimdilik dışarıda bırakalım.

Demokrasi ve demokrasinin eşitlikçi düzeni, “daha çok demokrasi” yaveleriyle sağlan(a)maz. Mevcut demokrasi uygulamasının yukarıdaki iki maddeye uyup uymadığı denetlenerek (belki) sağlanır.

Sözü, Hürriyet gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök’ün 20.2.2007 tarihli “Sadaka Kültürü mü Dediniz?” yazısına getireceğim.

1 John Rawls, Paix et démocratie, Ed. La Decouverte, s. 178-179.

2 Pierre Manent, La Raison des Nations, Gallimard, s. 21.

3 Jacques Rancière, La haine de la démocratie, Ed. La Fabrique, s. 82.

CHP’li Bülent Tanla’nın bir araştırmasını özetledikten sonra, kendi yorumunu getiriyor: AKP, belediyeler ve cemaatler aracılığıyla, varoş lümpen proletaryasına, yiyecek, kömür, giyecek yardımı yapıyor ve böylece kendine sadık bir seçmen kitlesi yaratıyormuş. Ertuğrul Özkök “Erdoğan sosyal devlet kavramını geri letirken tamamen kendine bağlı bir sadaka kültürünü siyasetin temel etkeni haline getiriyor,” diyor. Benim 1980-2000 arasında edebiyat dergilerinde, 2000’den bu yana da *Hürriyet*’e yazdığım “Avanta Kültürü Demokrasisi” bu.

Çünkü AKP, varoşlarda sadaka kültürünü uygulayarak Anayasa ve Demokrasi suçları işlemektedir. Ciddi bir hukuk devletinde bu türden uygulamalara izin verilmez. AKP, uyguladığı sadaka ekonomisi ile anayasanın 2. maddesinin “Demokrasi” ve “Sosyal hukuk devleti” ilkelerini açıkça çiğneyerek suç işlemektedir. Devlet düzeninde hukukun yerine dini tercihleri getirmektedir. Bu davranışın silahlı hükümet darbesi yapmaktan farkı yoktur.

AKP, Fak Fuk Fon ve sadakayı sadece kendi yandaşlarına ve baştan çıkarmak istediği varoş lümpen proletaryasına dağıtarak demokrasinin eşitlik ilkesini çiğnemektedir.

Sadaka ve Avanta Demokrasisi yeni değil. 1950’den sonra Demokrat Parti ile başlamıştı. Bu haftanın yazılarında bu konuda kazı yapacağım. Tarihle yüzleşmeye meraklı neo-liberallere de İslamcı ortaklarının marifetlerini değerlendirmelerini tavsiye ederim.

(27.02.2007)

AKP Demokrasiyi Öldürüyor

Türk solu konusunda yazarken, halkın sola neden oy vermediği sorusuna akıllı bir yanıt ararken genellikle hep şu sonuca varmışımdır:

1) Kapitalizm bütün kurallarıyla işlemeyen halk sol partilere oy vermez;

2) İnsanlar köyden gelip kentlerin en manzaralı yerlerinde gecekondulaştıkça; gecekondulara su, elektrik, telefon bağlandı; gecekondular bedava yatırıma ve ranta dönüştükçe; gecekondular himaye edildikçe halk sol partilere oy vermez;

3) Kayıtdışı ekonomi sürdükçe, nüfusun yarısı vergi kaçırdıkça halk sol partilere oy vermez;

4) Sigorta primi ödemedi, aralarında yeşil kart da olmak üzere sağlık hizmetlerinden yararlandıkça halk sol partilere oy vermez;

5) Belediyeler ramazan çadırı kurdukça; çalışmayan lümpene kazanç ve avanta sağladıkça; Fak Fak Fon tufeylilere para dağıttıkça halk sol partilere oy vermez.

Başkaları da nihayet bu gerçeği görmeye başladılar. Ama hâlâ anlayamadıkları karanlık noktalar var. “AKP niye açık ara önde?”, “AKP neden birinci parti?”, “Sadaka kültürü mü?” diye sorular soruyorlar. Ama soruların doğru yanıtını bulamıyorlar.

Sağ partilerin; Demokrat Parti, Adalet Partisi, Doğru Yol Partisi, ANAP menzillerinden geçerek uyguladığı reçeteyi AKP cıl-

kını çıkartırcasına yozlaştırdı. Genç Parti'nin televizyonlara verdiği reklamlara bakılacak olursa, bu parti AKP'ye de nal toplatacak bir dehaya sahip görünüyor.

Ne olacak şimdi, rüşvet yöntemi meşrulaşacak mı? Hangi parti halka daha çok rüşvet verirse o parti mi seçim kazanacak? Ey yumurta kafalı aydınlar, neo-liberal bilginler, 2. Cumhuriyetçi bobstiller bu soruma bir cevap verin! Cevap verin diyorum ama cevap veremeyeceğinizi de avucumun içi gibi biliyorum. Cevap vermeniz için, 1950-2007 yılları arasına biraz kafa yormanız gerek. Ki böyle bir şey yaptığınızı hiç görmedim.

AKP'nin neden başarılı olduğunu nihayet fark edip de nasıl mücadele edeceğini bilemeyenlere aşağıdaki mücadele yöntemi öneriyorum:

“Halka en çok rüşveti kim verirse seçimi o kazanır” rezilliğine, ahlaksızlığına bir son vermenin zamanı gelmedi mi? Uygulanan bu yöntem devlet, cumhuriyet, demokrasi ve halk düşmanlığı değil mi?

Ahlaksızlık dozunu artırarak ahlaksızlıkla mücadele edilemez. Bütün Türkiye kendisine ve karşısındakine şu soruyu sormalıdır:

“AKP'nin para, kömür, gıda, yiyecek dağıtması yasalara uygun mudur? AKP bu uygunsuz yöntemi hangi bütçe ile uygulayıp gerçekleştirmektedir? Bu uygulamalar, toplumun, vatandaşların tümüne ait olan bütçeyi belli bir kesime akıtmamakta mıdır? Böylece, vatandaşlar arası eşitlik ilkesi çiğnenmemekte midir?”

Bu sorulara verilecek cevaplar AKP'nin suç işlediğini kanıtlayacaktır. Cumhuriyetin savcılarını harekete geçirmek için siyasal partiler ne yapıyor Allah aşkına?

(28.02.2007)

Politik Bilinç Hurafe Değildir

AKP'nin hâlâ birinci parti olmasını anlamayan yazar arkadaşlara ve araştırmacılara vakit geçirmeden bir yazarı okumalarını tavsiye edeceğim: Samir Amin. Bildiğim kadarıyla Samir Amin'in Türkçeye çevrilmiş altı kitabı var. Samir Amin'in kitaplarını sadece yazarlara ve araştırmacılara değil, sosyologlara ve tarihçilere de tavsiye edeceğim.

Samir Amin, 1931 yılında Kahire'de doğdu. Portsait Fransız Lisesi'ni bitirdikten sonra Fransa'da sosyal bilimler, ekonomi ve istatistik okudu. Paris, Poitiers ve Dakar üniversitelerinde ekonomi öğretiyor. Üçüncü Dünya Forumu yöneticisi. Kalkınma ekonomi politiği alanında çağımızın önde gelen bilim adamlarından biri. Hukuk, sivil toplum, sosyalizm, sömürgecilik ve kalkınma, Afrika, Arap ve İslam dünyası konularında çok önemli yapıtları var. Elliye yakın kitabından altısı Türkçeye çevrildi. Daha doğrusu bende altı tane Türkçe kitabı var.

Hürriyet gazetesinde, sol ve seçmenin sola oy vermeme si üzerine iki-üç kez dizi yazı yazdım. Bunlardan birine Çağdaş Gazeteciler Derneği ödül bile verdi.

Son günlerde yapılan kamuoyu yoklamaları üzerine, "AKP neden oy kaybetmiyor?" sorusuyla aynı sorun tekrar gündeme geldi. Sorunu yorumlayanlar AKP ve seçmen gerçeğini unutup muhalefetin başarısızlığına bağlıyorlar sorunu. Ve "CHP seçmene umut vermiyor" diyorlar. Şimdiye kadar hiç kimse, "Sadaka

ve Avanta Demokrasisi” ve “AKP Demokrasiyi Öldürüyor” adlı yazılarımda açıkladığım tarzda bakmadı manzaraya. Şimdi bir kez de Samir Amin’e başvurarak sorunu açıklamaya çalışacağım.

Samir Amin, *Modernite, Demokrasi ve Din*¹ adlı kitabında (s. 57-62) toplumsal içerikten yoksun Amerikan Devrimi’ni ve Amerikan ideolojisini ele alır. Ve şu gözlemde bulunur: “ABD’de işçi partisi yoktu, hiçbir zaman da olmadı. Cemaatçi ideolojinin işçi sınıfının sosyalist ideolojisinin boşluğunu doldurması mümkün değildi. En radikalleri olan siyahlar için de aynı şey geçerliydi. Zira tanımı gereği cemaatçilik ırkçılık çerçevesinde (dahilinde) yer almakta ve alanında mücadele etmektedir.”

Samir Amin’e göre birbiri ardına gelen göç dalgaları, Amerikan ideolojisinin güçlenmesinde önemli bir rol oynamış. “Elbette göçmenler için itildikleri sefaletten ve kendilerini göçe mecbur eden baskıdan sorumlu değillerdi. Tam tersine onun kurbanıydılar. Fakat şartlar –yani göç– onların, kendi ülkelerinde ait oldukları sınıfların veya grupların içine itildikleri durumu değiştirmek için kolektif mücadele yapmaktan vazgeçerek, göç ettikleri ülkedeki bireysel başarı ideolojisine katılmaları anlamına geliyordu. Bu katılım –bireysel zenginleşme, kendi başının çaresine bakma– Amerikan sistemi tarafından büyük bir ustalıklarla özendirildi. Sınıfın bilinçlenmesini geciktirdi, tam sınıf bilinci oluşturmak üzereyken gelen yeni göçler politik netleşmeyi engelledi. Göçler, eşzamanlı olarak Amerikan toplumundaki ‘cemaatçiliği’ de özendirip güçlendirdi.”

Ne dersiniz, Samir Amin bizim cemaatler ve tarikatlar yığılmasını varoşları ve Fak Fuk Fon taşrasını anlatmıyor mu sizce de?

(02.03.2007)

1 Çevirenler: Fikret Başkaya, Uğur Günsür, Güven Öztürk, Özgür Üniversite Yayınları, 2006.

Cemaat İdeolojisi ve Demokrasi

ABD'ye dünyanın dört bir yanından akan göçmen ile Türkiye'de kırsal kesimden kentlere akan yığınlar arasında, siyasal bilinç bakımından hiçbir fark yok. Koşullar ikisinde de siyasal bilinç oluşmasına izin vermemektedir. Siyasal bilinç bireysel olduğu kadar sınıfsaldır. Ama bir cemaate mensup oluş, sınıfsal ve siyasal bilincin oluşması karşısında en büyük engel.

ABD göçmen topluluğunda "bireysel başarı" herhangi bir cemaate (İtalyan, İrlanda) güçlü mensubiyeti dışlamıyordu, aksi durumda bireysel tecride katlanmak mümkün olmazdı.

ABD ideolojisi, kimliğin bu ekseninde oluşmasını teşvik ederek sınıf bilinci ile yurttaşlık bilincinin oluşmasını engellemiştir. Bunun nasıl çalıştığını *Baba* filmlerinden çok iyi biliyoruz.

Oysa 1789 Büyük Devrimi; 1830, 1848 ve 1871 Devrimlerinden geçerek Avrupa'da siyasal vatandaş yarattı.

Türkiye'de 1950'den sonra gelişen toplumsal süreç, Avrupa'dan çok ABD'ye benzemektedir ki bu durum 1789'dan ilham alınan Cumhuriyet'in özüyle çelişmektedir.

1946'da ilk kez demokratik seçim sandığına giden vatandaşlar günümüze göre çok daha politize idiler. 1946'dan 2007'ye doğru yol aldıkça vatandaşın "seçmen bilinci" giderek azaldı. Çünkü seçmen bilincinin yerini giderek artan bir yoğunlukla cemaat ve tarikat bağımlılığı aldı. Siyasal bilincin yerini "biat ve itaat" töresi aldı.

Sosyal bilimciler, siyasetbilimciler bu durumu görmüyorlar, görmek istemiyorlar. Medyanın zaten bu türden olguları algılayacak yeteneği yok.

Demokrat Parti+Adalet Partisi+Doğru Yol Partisi+ANAP+Erbakan partileri, siyasal vatandaş bilincinin yerini cemaat ve tarikat bağımlılığının alması için elbirliği yaptılar. Sonuçta parsayı AKP topladı ve topluyor. Çünkü Erbakan partileri hariç ötekilerin cesaret edemediği bir başka rejim hayal ediyor. Bu rejimde arzu edilen, haklarını arayan siyasal birey yani “seçmen” değil, Fak Fuk Fon, fitre, sadaka ve avanta ile yetinen (geçinen) mürit.

Bu gerçeği görmek için; siyasetbilimcilerin, toplumbilimcilerin, kamuoyu araştırmacılarının, gazete yazarlarının kafa ve terminoloji değiştirmeleri gerekiyor.

Durumu anlamaları için şu gerçekleri görmeleri gerekiyor:

- 1) Seçimlerde sandığa giden kişiler seçmen özelliğini yitiriyor.
- 2) Solda ve sağda seçmen bilincine sahip bir laik kesim var.
- 3) Seçmenlerin dörtte biri cemaat ve tarikat mensupları.
- 4) Dörtte bir oranında da henüz ne seçmen, ne de cemaat ve tarikat mensubu olabilmiş lümpen kitle.

AKP şu anda 3. ve 4. grubu besliyor ve ondan besleniyor. Bu ilişki yasal, meşru ve ahlaki değil. Bunun mutlaka yasal yollardan engellenmesi gerekiyor. Ancak kafa ve kalem erbabı, yapılması gerekeni yapmıyor, solu ve CHP'yi suçluyor.

(03.03.2007)

Demokrasi Nasıl İşe Yarar?

- Seçmen nedir, kimdir?

İlkemi bir yana bırakıp, kitap devirip araştırma yapmadan şair işi bir tanım yapacağım:

- Seçmen vergi veren, sosyal sigortası olan kimsedir!

Vergi veren, sosyal sigorta primi ödeyen kimsede “hak” ve “haklar” bilinci, dolayısıyla vatandaşlık bilinci oluşur. Vatandaşlık bilinci oluşmamış kimse “adalet” ve “eşitlik” gibi kavramların ne anlama geldiğini bilemez. Dolayısıyla özgürlük bilincinden de yoksundur.

Siyasal insanı demokrasi yaratmıştır. Demokrasiyi siyasal insanlar kurmuştur.

Benim referanssız tanımım, tanımlarım budur, bunlardır.

1946’dan bu yana Türkiye’de olanları “yumurta kafa” (Cumhuriyeti anlamayan aydın) kesinlikle anlamamıştır. “Yumurta kafa” 1946’dan bu yana tanık olduğumuz mücadeleyi demokrasi mücadelesi sanmıştır. Aslında bu mücadele, Cumhuriyet ile karşıtları arasında ayakta ve hayatta kalma mücadelesidir.

Demokrasilerde mücadele haklar ve özgürlükler ekseninde yapılır. Yapılmalıdır. Demokrasilerde, dinsel inançlar ve buyruklar siyasal kategorilerin içinde yer almazlar, anayasa ile çelişemezler.¹ Ancak Türkiye’de 1946’dan bu yana yapılan demokrasi mücadelesi dinsel inanç ve buyrukları siyasal alana sokma-sokma-

1 John Rawls, Paix et Démocratie, Editions la Decouverte, s. 207.

ma kavgasından başka bir şey değil. Bu nedenle de sağ kesimde demokrasi, toplumun ve bireylerin özgürleşmesi ve eşitleşmesi, bireylerin ve toplumun İslamlaşması olarak anlaşılmıştır. Tıpkı, başta AKP olmak üzere günümüz İslamcıları gibi.

Liberal düşünce ve liberal politikaya aykırı olan bu durum karşısında Türk liberal ve neo-liberalleri ağzını açmamıştır. Dahası, 1923'ten kaynaklanan marazi kinle, bu yolsuzlukların bireysel özgürlükler alanına girdiğini bile savunmuşlardır.

Aynı aymazlık, ekonominin değerlendirilmesinde de görülür. Ekonomik kalkınma yöntemlerinden habersiz görünen İdris Küçükömer, Demokrat Parti'nin üretime dayanmayan ekonomik iyileşme politikasının gerçekte avanta, ulufe ve sadaka politikası olduğunu anlayamadığı için Türk sağının ağzına bir sakız vermiştir: Türkiye'de sol sağdadır, sağ da solda.

Ekonomik iyileşme ve büyüme varsa, bu, toplumun bütün katmanlarına kendiliğinden yansımak zorundadır. Eğer bu yansıma kendiliğinden bir sistem ölçüsü içinde olmuyorsa, düzenin demokratik çarkları işlemiyor demektir. İşte o zaman araya sadaka, avanta ve ulufe yöntemi girer.

AKP'nin cemaat ve tarikat üyelerine Fak Fuk Fon, fitre ve zekât, para, erzak, giyecek, yakacak dağıtması bu anlayış içinde değerlendirilmelidir. Ancak bu "dağıtım" demokrasiye, yasalara ve ahlaka aykırıdır. Ve bu durumun mutlaka engellenmesi gerekir.

İdris Küçükömer'in anlayışına göre haraç, avanta ve ulufe dağıtan AKP'nin kıpkırmızı bir sol parti olması gerekir. Bu anlayışa göre, ücretli emek, eşitlik ve özgürlük savunucusu sol partiler haraç, avanta ve ulufe dağıtmadığı için solda değildir.

Türkiye'nin bu siyasal illiklikten mutlaka kurtulması gerekiyor. Ama nasıl?

(16.03.2007)

Ama Nasıl?... Ne Yapmalı?...

Ülker'in yolculuk ettiği taksinin şoförü şikâyet ediyor: Beli ağ-
rıyormuş, bel ağrısı sırtına vuruyormuş, ağrı iyice çoğaldığı za-
man burnu kanıyormuş, burnu kanayınca sırt ağrısı azalıyormuş,
on beş yıllık şoförmüş ama sağlık sigortası yokmuş, zamanında
sigortanın kıymetini bilememiş, şimdi bir yolunu bulup sigor-
talı olmaya çalışıyormuş, sigortalı olunca doktora gidecekmiş...

Şoförlerin, serbest meslek erbabının çoğu bu durumda. Bu
nedenle doğuda bazı kentlerin tamamına yakın kesiminin ye-
şil kartı var.

Emeğin ücretle değerlendirilmediği, adil bir ücretli emek sis-
temi kuramamış, vergi vermemenin, sigorta primi ödememenin
dünya görüşü haline geldiği, kayıtdışı ekonomiyle beslenen ve
bu ekonomiyi besleyen, insanların Fak Fuk Fon, avanta, haraç,
sadaka ve zekât sistemini içselleştirdiği bir toplumda politika
yapmak, politika aracılığıyla seçim kazanmak mümkün müdür?
Mümkün değildir efendim! O halde ne yapmalı?

3 Mart 2007 tarihli "Cemaat İdeolojisi ve Demokrasi" başlık-
lı yazımda, sağ ve solda bulunan ve "seçmen" özellik ve nitelik-
lerine sahip bir kitlenin ortak noktasının laik dünya görüşü ol-
duğunu yazmıştım.

İşte bu kitlenin, AKP'yi destekleyen cemaatlere, tarikatlara ve
lumpen kitleye karşı birleşmesi gerekiyor. Seçmen ile seçmen
olmayanın mücadelesi bu. Seçmenin amacı demokratik rejimin

gelişerek devamı ama seçmen olmayan kitlenin demokrasi umu-
runda bile değil. Türkiye'nin somut ortamında, demokrasinin la-
iklik ile dirimsel ilişkisi ortaya çıkıyor.

Şimdi "Toplumu laik olan ile laik olmayanlar diye ikiye böl-
meyin," diyen ukala dümbeleklerini duyuyorum. Demokrasi mü-
cadelesinde kuşkusuz laik olan ve laik olmayan ayrımı mutlaka
yapılacak. Çünkü laik olmayan düşünce, demokrasiyi toplumu
dinselleştirmek için istiyor; toplumu özgürleştirmek değil İsla-
mileştirmek istiyor.

Bu nedenle 2007 seçimlerinde laik sağı sol bir partiye ya da
sol ittifaka oy vermesinin Cumhuriyet için son derece önemli
olduğunu düşünüyorum.

Cumhurbaşkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan-
lığının, Başbakanlık ve hükümetin AKP'nin eline geçmesi Türki-
ye'nin, anayasal cumhuriyet düzeninin tehlikeye girmesine ve
kapıların teokratik-totaliter bir rejime açılmasına yol açar.

Çünkü Çankaya Noteri'ne dönüşen Cumhurbaşkanlığını, TBMM
Başkanlığını ve Başbakanlığı elinde bulunduran bir parti, iktida-
rın iktidarını denetleyip sınırlandıran Anayasa Mahkemesi, Da-
nıştay, Yargıtay ve YÖK'ü ele geçirerek demokratik rejimi işle-
mez hale getirebilir. Hele bu parti İslamcı gelenekten gelen ve
böyle bir niyeti olduğunu gizleyemeyen AKP ise.

2007 seçiminin son seçim olmaması ve toplumsal barışın de-
vamı için herkes gözünü açmak zorunda.

(17.03.2007)

Cumhuriyetçi Demokrasi

Evet, liberal demokrasiden başka bir de demokrasinin cumhuriyetçi olanı var. Neo-liberaller şimdi cumhuriyetçi demokrasiyi benim uydurduğumu sanacaklar ama kendilerine Jürgen Habermas'ın *Öteki Olmak, Ötekiyle Yaşamak*¹ adlı kitabının “Demokrasinin Üç Normatif Modeli”² bölümünü okumalarını tavsiye edeceğim. Neo-liberalliğin şanındandır, kuşkusuz ve elbette Jürgen Habermas'ın kim olduğunu biliyorlardır.

Jürgen Habermas olmadan yemek sofrasına oturmayanların “Liberal Demokrasi” diye höykürürken “Cumhuriyetçi Demokrasi”yi ağızlarına almamaları çok tuhaf. Akademik yayın ve muhitlerde bu iki kavramı ele aldılarsa ve bunu bilmiyorsam, benim otodidaktlığıma, şairliğime versinler.

Cumhuriyetçi Demokrasi'nin neyin nesi olduğunu kavradığımız zaman, 1923'ten bu yana olan-biteni, günümüz ve yarınımızı çok daha iyi anlayıp tartabileceğiz.

Cumhuriyetçi Demokrasi'nin kaynağı anayasamızda var: 2. maddedeki “Sosyal bir hukuk devleti” kavramı. Her nedense ve özellikle gündem dışı tutulan bir kavram.

Şimdi Habermas'ın yukarıda adını verdiğim kitabının “Demokrasinin Üç Normatif Modeli” bölümünden (s.151-166) işaretlediğim yerleri İlknur Aka'nın çevirisinden birlikte okuyalım:

1 YKY, 2002.

2 age, s. 151.

“Liberal yaklaşıma göre demokratik sürecin işlevi, devleti toplumun çıkarları doğrultusunda programlamaktır. Burada devlet, kamu yönetimi mekanizmasına göre, toplum ise pazar ekonomisine göre yapılandırılmış ilişkiler sistemi olarak, özel kişilere ve onların toplum içi çalışmalarına sunulmaktadır. Siyasetin görevi de, toplumsal özel çıkarların, kolektif hedefler için siyasi egemenlik konusunda uzman bir devlet mekanizması karşısında, bir arada toplanması ve kabul ettirilmesidir.”

“Cumhuriyetçi yaklaşımda siyaset böyle bir işlevle ortaya çıkmaz, topyekûn toplumsallaşma sürecine temel oluşturmaktadır. Siyaset, doğal dayanışmacı toplum üyelerinin birbirine bağılıklarını benimseyecekleri ve devlet vatandaşı olarak, var olan karşılıklı kabullenme ilişkilerini iradeli ve bilinçli biçimde özgür ve eşit hak sahipleri ortaklığına götürecekleri ve geliştirecekleri ortamı oluşturur. Böylece devlet ve toplumun liberal mimari yapısı önemli bir değişikliğe uğrar. Devletin hükümlerlik gücünün hiyerarşik, pazarın ise yerinden yönetimle düzenlenmesi, başka deyişle idari güç ve özel çıkarların yanı sıra dayanışma, toplumsal entegrasyonun üçüncü bir kaynağı olarak yer almaktadır.”

Bu böyle uzar gider. Liberal demokrasi “hukuk devleti”ni ağızından düşürmez ama “sosyal” sıfatını da ağzına almaz. Oysa “Sosyal hukuk devleti” Cumhuriyetçi Demokrasi’nin temel ilkesidir. Sağ siyaset ile sol siyasetin ayrım çizgisi de burada. Liberal Demokrasi yolun sağ şeridinde, Cumhuriyetçi Demokrasi ise sol şeridinde ilerler. Bundan böyle Cumhuriyetçi Demokrasi kavramını sürekli olarak kullanacağım.

(28.03.2007)

Demokrat Parti'den AKP'ye

Osmanlıcanın “durendiş” sözcüğünü severim. “İlerisini düşünen, tedbirli, akıllı” anlamlarına gelir. Örneğin “durendiş vezir”in müthiş bir ağırlığı vardır. Durendiş siyasetçiler, durendiş gazete yazarları (ve özellikle onlar)...

Bizim anlı-şanlı alaturka ve alafranga durendişlerimiz, AKP'nin iktidara gelişini Demokrat Parti'nin 14 Mayıs 1950'de iktidara gelişine benzetmişlerdi. İkisi de bir halk hareketinin sonunda iktidara gelmişlerdi. Ve böylece İdris Küçükömer'in Demokrat Parti için söylediği “Türkiye’de sağ soldadır, sol sağdadır” safsata öz-lü sözü bir kez daha doğrulanmıştı. AKP'nin Demokrat Parti'ye benzediği, son günlerde bir kez daha kanıtlandı. Bir yıldır Yargıtay'da boş olan 23 üyeliğe, Danıştay'da boş olan 6 üyeliğe seçim yapılmasını engelleyerek yaptı bunu.

Bu olay, 1930'lu yıllar doğumlularına ve yakın tarih uzmanlarına bir olayı anımsattı. Olay şu: Demokrat Parti amblemlili bastonla gezen Cumhurbaşkanı Celal Bayar, 1954 genel seçimlerinden önce, Bursa'da yasak saatte konuşma yapmak ister. Ancak Seçim Kurulu konuşmasına izin vermez. Buna çok bozulan Celal Bayar, seçim zaferinden sonra şöyle konuşur: “Bu hâkimlerin bizle alıp veremedikleri nedir? Davalarımız olur, daima aleyhimize mütalaa ederler. Karşı partiden mütemadiyen adaylıklarını koyarlar. Beni de Bursa'da yasaklamaya kalktılar. Elbette dinlemedim, nutkumu verdim. Bu hâkimler hakkında bir şeyler yapmak lazım.”

Nitekim, kısa bir süre sonra önce Ankara'nın sevilen yargıçlarından Zeki Kumrulu, Salih Türkmen, Cemil Milli, CHP'den adaylıklarını koydukları ve seçilemedikleri için, bir hafta içinde görevlerinden alınarak raportör yapıldılar. DP'den seçim kazanamayan yargıçlar ise Yargıtay yargıçlıklarına, başkanlıklara, başsavcılığa atandılar. (Asım Ruacan'ın Yassıada mahkemesinde verdiği ifade.)

Bununla da kalmadılar. Emekli Sandığı Yasası'nın 39. maddesini değiştirerek "Görülen lüzum üzerine" (DP döneminin en ünlü gerekçesidir) Yargıtay 4. Ceza Dairesi Başkanı Prof. Dr. Vehbi Yekebaş ile 4 Yargıtay üyesini; daha sonra 3. Ceza Dairesi Başkanı Baha Arıkan, 2. Ceza Dairesi Başkan Vekili Sakıp Güran'ı; daha sonra da Yargıtay 1. Başkanı Bedri Köker, Cumhuriyet Başsavcısı Rifat Alabay, 5. Ceza Dairesi Bşk. Haydar Naci Yücekök ile birlikte birkaç üyeyi emekli ettiler. Dördüncü uygulamada ise dünyanın ilk kadın Yargıtay üyesi Melahat Ruacan, 4. Ceza Dairesi Başkanı Cemal Köseoğlu, Başkan Vekili Dr. Suat Bertan emekli edildiler.

Bu kırımın nedeni, DP'nin basına uyguladığı baskıların Yargıtay'dan dönmesi idi. Ve bu mezbahada yargıyı sindirdiler.

Yargıtay ve Danıştay üyelik seçimlerini engelleyen AKP iktidarı, DP'nin izinde olduğunu kanıtıyor. Biri elli yıl önce anayasayı çiğnemişti, öteki bu işi elli yıl sonra yapıyor. "Bunun hesabı sorulur" desem, İslamcı+Neo-Liberal mafyası "Yeni bir 27 Mayıs istiyor" der. Oysa ben çağdaş bir hukuk devleti ve iktidarın meşruiyetini koruyacak bağımsız yargı istiyorum.

(31.03.2007)

Cumhuriyet Kadınının Hakları

3 Nisan 1930: Türkiye’de kadınlara ilk kez seçme ve seçilme hakkını veren “Belediyeler Kanunu” kabul edildi. Bu kanuna göre kadınlar 5 Ekim 1930’da başlayacak olan belediye seçimlerine seçmen ya da aday olarak katılabileceklerdi.

26 Ekim 1933: Köy ihtiyar heyetlerine ve muhtarlığa seçme ve seçilme hakkını elde ettiler.

5 Aralık 1934: Kadınlara genel seçimlere katılma hakkı veren anayasa değişikliği kabul edildi. Böylece kadınlar sadece yerel seçimlerde değil, genel seçimlerde de seçme ve seçilme hakkına kavuşmuş oldular.

8 Şubat 1935: Yapılan genel seçimlerde Cumhuriyet Halk Fırkası’nın aday gösterdiği 18 kadın aday seçimi kazanarak Meclis’e girdi.

3 Eylül 1950: Mersinliler, Müfide İlhan’ı, Türkiye’nin ilk kadın belediye başkanı seçti.

24 Mart 2007 tarihli Milliyet gazetesinin 23. sayfasında, 3 Nisan 1930’dan tamı tamına 77 yıl sonra, kadınların AKP’ye daha yakın olduğunu manşet olarak okuyoruz. 1926 yılında kabul edilen Medeni Kanun’un kadını erkekle aynı düzeyde haklarla donattığını da anımsayalım. Medeni Kanun’un kabulünden 81 yıl, oy hakkına kavuşmasından 77 ve 73 yıl sonra kadınlarımızın AKP’nin program, politika ve uygulamalarını tercih etmesinin inandırıcı nedenini, nedenlerini kim söyleyebilir?

Bu nedeni ve nedenleri merak ettirecek bir iki örnek daha vereyim: 17 Şubat – 4 Mart 1923 tarihleri arasında yapılan İzmir İktisat Kongresi'nde söz alan işçi kadınlar murahhası Rukiye Hanım'ın Cumhuriyet ve sınıf bilinci... Ve dil kongrelerine katılan köylü kadınlar...

Ne oldu da böyle oldu? Kadınlar, İslami bir programı olan, kadınların özgürleşmesine, kamusal alanda çağdaş koşullar içinde yer almasına karşı çıkan, kadınları eve, ev kadınlığına hapseden bir ideolojinin temsilcisi partiye neden yakınlık duymaktalar?

Türbanı özgürleşme simgesi olarak değerlendiren Modern Mahrem'ci Nilüfer Göle hanım, bu işi nasıl yorumlayacak acaba?

Ama ben kendi yorumumu yazacağım: 1923, 1926, 1930 ve 1934'te Cumhuriyet'in hedef ve amacı belli idi. Toplumun ve bireylerin çağdaşlaşması, ülkenin çağdaş uygarlık düzeyine çıkması. Bunun için toplumun laikleşmesi, tarım toplumunun sanayileşmesi, köylü nüfusun cumhuriyet vatandaşına dönüşmesi gerekiyordu. Bu idealin gerçekleşmesi için toprak reformu yapılması, köy enstitülerinin açılması gerekiyordu. Toprak reformları yaptırılmadı, köy enstitüleri kapatıldı.

CHP içinde yuvalanmış, toprak reformunu yaptırmayan, köy enstitülerini kapatan muhalif İslamcı+Liberal kadro, 1945'te Demokrat Parti'yi kurdu ve programını uyguladı. Adalet Partisi, DYP ve ANAP onun izinden gitti ve bayrağı AKP'ye teslim etti. Günümüzün Cumhuriyet kültür ve uygarlığına yakışmayan, Arap dünyasına özenen kadınları işte bu programın ürünüdür.

Merak ediyorum: 2007 kadınları, 3 Nisan'ı kutlayacaklar, tören yapacaklar, bildiri yayımlayacaklar mı acaba?

(03.04.2007)

Demokrasinin “D”si

Köylü ve çiftçinin toprak sahibi olmasına, köylü ve çiftçinin çağdaşlaşmasına yol açacak toprak reformuna karşı olanların kurdukları bir siyasal partinin demokrasi fatihi olup milletin efendisi köylünün “tulum” oyunu aldığını hiç duydunuz mu?

Sosyoloji ve siyasetbilimine göre, sınıf bilincine göre ve de insan tabiatına göre böyle bir şeyin olamaması gerek, değil mi?

Değil! Bu hilkat garibesi iş Türkiye’de oldu: Çiftçi ve köylünün toprak sahibi olmasına ve toprak reformuna karşı olan CHP milletvekillerinin kurduğu Demokrat Parti, bu mucizeyi (!) yarattı. Günümüz Sağcı-İslamcı-Liberal allamelerine bakacak olursak, halk, yaptığı toplumsal devrimlerle, kendi değerler dünyasına saldıran CHP’yi cezalandırdı.

Ben olan-biteni çok iyi anlıyorum. Çünkü olan-bitene 1950’den itibaren tanığım. Hatta 1946’dan bu yana. Beni şaşırtan, liberal demokrat tayfanın, sözünü ettiğim garabeti “demokrasi” olarak adlandırması.

Yeryüzünde bizim liberallerden, neo-liberallerden daha rezil olanı yok. Yıllardır demokrasi cazgırlığı yaparlar ama demokrasinin orta direğinin anayasa olduğunu, anayasaya aykırı işler yapan siyasal parti ve iktidarların yasallıklarını, meşruiyetlerini yitirdiklerini akıllarına bile getirmezler; getirselers bile domuzuna tepki göstermezler.

En ilkel toplumlarda bile parlamento çoğunluğu hesapları üzerine demokrasi kurulmaz. Azınlığı hesaba katmayan, ulusal konularda azınlığın kaygılarına saygı göstermeyen parlamenter demokrasiye “demokrasi” denmez, “Demokratik Despotizm” (Jacques Rancière, *La Haine de la démocratie*, s.27) denir. Depolitize olmuş, depolitize edilmiş, dincileştirilmiş, “sivil din”den habersiz kitlelerin üzerinde hüküm süren bir demokratik despotizm. Cumhurbaşkanı adayını tek başına seçecek olan R. T. Erdoğan’dan daha iyi bir demokratik despot bulunur mu?

Zaman, *Yeni Şafak* ve *Radikal* 2 gazetelerinin Darülfünun müderrisleri, İkinci Cumhuriyetçi âlimler, Murat Belge gibi “ana rahmine haklı düşen” neo-liberaller, parlamenter despotizmi bize demokrasi diye yutturuyorlar. El insaf! Buna adıyla sanıyla, sözde demokrasinin zorbalığı (tiranlığı) denir.

Antimilitarizm yüzlerce politik tavırdan biridir. Sadece antimilitarist olarak ve kalarak demokrat olmak mümkün değildir. Ordu düşmanlığı da sadece ordu düşmanlığıdır. Demokratik tepkiyle hiçbir ilişkisi yoktur. “Vardır!” diyen varsa, yalan söylemektedir. Demokrasi birlikte yaşama ve ortak iyiliği arama sanatıdır. Demokrasinin bireyci egoizm ve hedonizm ile hiçbir ilişkisi yoktur. Demokrasi, ne herhangi bir oligarşinin ulus adına hükümet etme yönetimidir, ne de “mal”ın iktidarının egemen olduğu bir toplum biçimidir (Age. s.105).

Devlet kurumlarına halkın temsilcisi olmayı yasaklayan rejime de demokrasi denmez (s.80).

Bir İslami oligarkın, bir parlamenter despotun Cumhurbaşkanı olması, demokrasiyle bağdaşmaz. Bu demokratik (!) cinayete katkısı olan herkes tarih önünde hesap verecektir.

(14.04.2007)

Demokrasi ve Özgürlüğün Geleceği

Bu yazıyı bugün yayımlamaya karar verdim. R. T. Erdoğan cumhurbaşkanlığı adaylığını ya da adayını açıklasa bile umurumda değil. Bugün, Türkiyeli (!) İkinci Cumhuriyetçiler ile gene Türkiyeli (!) Yeni Mürtecileri bozguna uğratan sırrı açıklayacağım: 30 Nisan 2006 tarihli “Demokrasi ve Özgürlük” başlıklı yazımda sözünü ettiğim kitabı Türkiye’de yayımlatmayı başardım. Fareed Zakaria’nın *Özgürlüğün Geleceği* (“The Future of Freedom”) adlı kitabı Kırmızı Yayınevi tarafından yayımlandı.

Ferid Zekeriya da diyebileceğimiz Fareed Zakaria, Hindistan ve Müslüman kökenli, ABD’nin en önde gelen aydınlarından biri. ABD’nin saygın dergisi *Foreign Affairs*’ı uzun süre yönetti, *Newsweek International*’ın başyazarı ve ABC News’un siyasal yorumcusu. Fareed Zakaria’ya hayranım, çünkü kimi filozofların anlaşılmaz hale getirdiği demokrasi ve özgürlük kavramlarına inandırıcı bir saydamlık kazandırıyor.

Kitabı demokrasi sahtekârı İkinci Cumhuriyetçilere, Yeni Mürtecilere ve “İlliberal” neo-libarallerimize tavsiye edeceğim. Kendilerine çekidüzen vermeleri için. En başta da adlarının önünde “Dr.”, “Yardımcı Doç. Dr.”, “Doç. Dr.”, “Prof. Dr.” unvanları olanlarına.

Hemen ardından üniversite öğrencilerine tavsiye edeceğim: Kızdıkları hocalarının ne denli köhnemiş olduklarını öğrenmeleri ve karşılarında ezilmemeleri için.

Üçüncü sırada *Zaman*, *Yeni Şafak* ve *Radikal* 2 yazarları var. *Vakit* yazarları özgür düşünceye şerbetli oldukları için bu türden zehirlere karşı bağıştırlar. Onlara işlemez!

Dördüncü sırada, ne olduğu bilinmez amorf bir demokrasi adına AKP'ye teşrifatçılık yapan ve bu demokrasi ile özgürlükler (!) adına Recep Tayyip Erdoğan'ın mutlakıyetçi (otokratik) yönetimini ve cumhurbaşkanlığı adaylığını destekleyen aydınlara ve gazete yazarlarına tavsiye ederim.

Benim asıl tavsiye hedefim 18 yaşına girmiş seçmenlerimizdir. Politika ile ilgilenen gençlerimizdir. Bu kitap sayesinde işin başında özgürleşebilirler, kendilerini ve çevrelerini özgürleştirebilirler. Bize yutturulmak istenen demokrasinin demokrasi, özgürlüklerin özgürlük olmadığını işin başında öğrenebilirler.

“Demokrasi karşıtı etiketi yapıştırılmak korkusuyla susarak yaşamlarımızın giderek artan bir biçimde demokratikleştirilmesinden kaynaklanabilecek sorunları anlamak için hiçbir yol bırakmıyoruz. Hiçbir sorunun nedeninin demokrasi olamayacağını varsayıyor ve sosyal, siyasal ve ekonomik sorunlar ortaya çıktığında suçu oraya buraya atıyor, problemleri saptırıyor, cevaplardan kaçınıyoruz. Ama asla siyasal, ekonomik ve sosyal yaşamlarımızın merkezindeki büyük dönüşüm konusunda konuşmuyoruz.” (s.17)

“Yapılan her bir kamuoyu yoklamasında, Amerikalılara en çok hangi kamu kurumlarına güvendikleri sorulduğunda, üç kurum her zaman listenin başında yer almaktadır: Yüksek Mahkeme, Silahlı Kuvvetler ve Merkez Bankası. Üç kurumun paylaştıkları bir tek ortak nokta vardır: Demokratik olmayan bir biçimde işlerler.” (s.253) “Buna karşın Kongre, listelerin en sonunda yer almaktadır.” (s.253)

Ne olacak şimdi? Cevabı sözünü ettiğim kitapta!

(17.04.2007)

Cumhuriyetçiler Tam Birleşmek Zorunda!

Rahmetli babam balık yediğimiz günlerde anlatırdı. Oğul balık, avlanılma sürecinin her evresinde baba balığa korkuyla bağırmış. Babası da “korkma oğlum” dermiş.

“Baba üzerime ağ attılar / Korkma oğlum / Baba tekneye çekiyorlar / Korkma oğlum / Baba beni satıyorlar / Korkma oğlum / Baba beni tavada kızartıyorlar / Korkma oğlum / Baba beni ağızlarında çiğniyorlar / Korkma oğlum / Baba bir mideye indim / Korkma oğlum / Baba üzerime helva yediler / Artık yapacak bir şey yok oğlum!”

Babam bunu balık üzerine helva yemenin faziletini açıklamak için anlatırdı.

O hesap! Millet, AKP’nin Milli Eğitim Bakanlığı’nda başıbozuk darbesi yapıyor, diyor. Yok canım! diyorlar. İslamcı kadrolaşma devlette tamamlanmak üzere, diyor. Vehim! diyorlar. Millet, Ramazan ayında Türkiye’de İslamcı terörü esiyor diye şikâyet ediyor. Paranoyak olma! diyorlar. Belediyeler, İslami toplum provası yapıyor, işyerlerinde baskılar dayanılmaz boyutlara ulaştı deniyor. İslam’a karşı mısın? diye tehdit ediyorlar.

Eli şef sopalı başbakanın koro şefliğinde, bütün AKP kadrosu, milletvekilleri, İslamcılar, yerli mürteciler (Murat Belge, Hasan Cemal, Taha Akyol, Mehmet Altan, M. A. Birand, Cengiz Çandar, Eser Karakaş, Ahmet İnsel, Ali Bayramoğlu...), yersiz mürteciler (Amerikalı, İngiliz, Arap gazeteler ve gazeteciler...) cumhuriyetçi halka çıkışıp hakaret etmekte...

Çıkışma, hakaret ve tehdit Cumhuriyet Mitingleri dolayısıyla Everest'in doruklarına çıktı. Bu mitingler faşizan ve faşist güdüm-lüymüş... Hasan Cemal'e göre bu mitinglerin arka planında "Büyük-ler" var, "Organize çekirdek güçler" var (Milliyet, 19 Mayıs 2007).

Bu zevatı geçmişlerinin karanlık dehlizlerinde bıraktıktan sonra, sözü, Cumhuriyet Mitingleri konusunda üretilen bir fe-sada getirmek istiyorum. Mitinglerde toplanan halk, oyunu kime vereceğini bilmiyormuş. Derde bak! Ama oyunu AKP'ye verme-yeceğini biliyor. Cumhuriyet Mitinglerine cumhuriyetçi bilinç-le katılanlardan bir tekinin bile AKP'ye oy vermesi mümkün de-ğil, çünkü bu seçimden sonra AKP gene iktidar olursa, işin hel-va yeme faslına geleceğini çok iyi biliyor insanlar. Yerli ve yer-siz Yeni Mürteciler tersini söyleseler de...

Bundan da büyük bir fesat var: Miting alanlarında toplanan Cum-huriyetçiler "Sağ Cumhuriyetçiler" / "Şol Cumhuriyetçiler" diye ikiye ayrılıyormuş... Şu anda birleşik ve birleşmiş Cumhuriyetçi-lerin karşısında tek bir hedef var: AKP'yi bir daha gelmemek üzere iktidardan uzaklaştırmak. Çünkü İslamcı partileri sisteme entegre etme masalları bir kez daha boşa çıktı. Hedef belli! Ama yolda ma-yınlar var. Tansu Çiller'in Yeniköy'deki yalısında mayınlardan bi-ri davetlilerin ayaklarında patladı: "Oyumuz DP'ye, yolumuz AKP-DP Koalisyonu!" (Milliyet, 19.05.07). Ama cumhuriyetçilerin oyu AKP ile koalisyon yapacak DP'ye de, bir başka partiye de olamaz!

Bu durumda CHP'ye önemli bir görev düşüyor: Yolu AKP-DP Koalisyonu ile kesinlikle kesişmeyecek "sağ" (!) cumhuriyetçi-leri ve onların İlhan Kesici, Ufuk Söylemez, Yaşar Okuyan...gibi temsilcilerini CHP saflarına davet etmek. AKP helva yemeye ha-zırlanırken bütün Cumhuriyetçiler tek safta birleşmek zorunda. CHP bunun bilincinde mi acaba?

(22.05.2007)

Nato Kafa Nato Mermer...

500 AKP'li aydın, askerin muhtırasını (ben “dilekçe” diyorum) kınamış (Milliyet, 14.05.07). Ben bu işi günler önce yapmış ve hükümeti “dilekçe”nin sorumlularını görevden alıp haklarında dava açmaya davet etmişim. Başbakan R. T. Erdoğan, Genelkurmay Başkanını görevden almak yerine kendisiyle İstanbul'da halvet olup “gayfe” içerek iki üç saat sohbet etti.

Bu 500 kıdemli aydın yılda birkaç kez bir bildiri yayımlayıp askeri suçlar ve daha çok demokrasi ister. Kafalarında “Cumhuriyet” gibi bir kavram olmadığı gibi “Daha çok demokrasi”den neyi anladıklarını da açıklamamışlardır. Dahası, AKP'nin iktidar döneminde hükümeti demokrasi yoluna davet ettiklerine de tanık olmadık. Bu nedenle kendilerini AKP'li olarak adlandırıyorum.

Aralarında “Ana rahmine haklı düşenler”, “Neo-liberaller”, “Sakı ve sakıt solcular” var: Ahmet Altan, Mehmet Altan, Çetin Altan, Ahmet İnel, Ali Bayramoğlu, Kürşat Bumin, Baskın Oran, Eser Karakaş, Etyen Mahcupyan, Halil Berktaş, Mete Tuncay, Murat Belge, Oral Çalışlar gibi... Ben bunların hepsine artık “Yeni Mürteciler” diyorum.

İmzacılar arasında şaşkın ve heveskâr edebiyatçılar da var. Edebiyat yazarları bağışlanabilir!

İmzacılar arasında, bir de, Evrensel Ermeni Lobisi ile Ermeni Zoryan Enstitüsü'nün klonlama yoluyla türettiği Taner Akçam var, ki kendisi Yeni Mürtecilerin yol arkadaşıdır.

Beni şaşırtan imza: Prof. Dr. Sadun Aren!

Merak ediyorum, Türkiye’de demokrasinin kurallarına uyması gereken sadece Türk Silahlı Kuvvetleri mi? Sadece TSK ise, 500 profesyonel imzacıya söyleyecek hiçbir sözüm olamaz. Başta hükümet (yürütme erki) olmak üzere siyasal partilerin, TBMM’nin (yasama erkinin), yargının, medyanın, üniversitelerin demokrasi bağlamında hiçbir sorumluluğu yok mu?

Yeni Mürtecilerin sivil toplum örgütü (!) bile saydığı tarikatların, cemaatlerin hiçbir demokratik sorumluluğu yok mu?

Yeni Mürteciler, YÖK’ü beş namaz vakti eleştirirler ama başta Altan familyası olmak üzere, AKP’nin yoksullaştıran ekonomi politikasını, başta AB ilişkileri olmak üzere karaya oturan dış politikasını eleştirdikleri görülmemiştir. Aynı kadro, Cumhuriyet toplantıları için olumlu tek satır yazmamıştır.

AKP iktidarı Cumhuriyet’in temel ilkelerine aykırı yasa çıkar(a) madı. Çünkü çıkartamazdı. Yasa önerisi bile yapamazdı. Ama imam-hatip politikasını sinsice yürüttü. Bu uğurda YÖK karşısında kanlı meydan savaşları verdi. 50’den fazla AKP milletvekili müstehcen buldukları için bir defileyi terk etti. Devlet kadrolarına imamlar ve hatipler dolduruldu. Medyada, şimdi hükümetin gazeteleri, radyoları ve televizyonları var. Ama Yeni Mürtecilerde tıs yok.

AKP Hükümeti, Cumhurbaşkanı seçiminden Cumhurbaşkanı’nı halka seçtirmeye varıncaya kadar, onlarca demokrasi çamı devirdi ama Yeni Mürtecilerde gene tıs yok!

AKP iktidardan ayrılır ayrılmaz Yeni Mürteciler yeni hükümetin eteğine sarılacaklar. Olan, Yeni Mürtecilerin peşinden giden, kalın belkemikli edebiyatçılara olacak.

(23.05.2007)

500 İmza Makinesine Sorular

500 imza makinesinin imzaladığı yurttaş bildirisinden bir alıntı:

“Oysa son günlerde yaşananlar, olması gerekenin tam aksine ‘vesayet demokrasisi’nin açık darbeye dönüştürülmesi için bahaneler arandığını gösteriyor. Bizler laik cumhuriyetin, muhtıralara yaslanarak değil ancak daha fazla demokrasi içinde yaşatılacağına inanıyoruz. ‘Ne mutlu Türküm demeyenler düşmandır’ diyebilenlere yanıtımız açıktır: Bizler bu ülkenin sorumlu, duyarlı vatandaşlarıyız ve yaratılan bu ortamda asla mutlu değiliz. Özgür, demokratik, laik Türkiye’yi korumaya kararlı yurttaşlar olarak demokrasiyi yok etmeye karşı direnme hakkına sahip olduğumuzu açıkça belirtiyoruz.”

Yeni Mürtecilerin böyle bir kaygısı yoktur ama bu bildiriye imzalayanlar arasında önemli edebiyatçılar var. Yukarıdaki bildiri parçasında yer alan zihinsel bulanıklıklar, mantıksızlıklar hakkında edebiyatçılara birkaç soru soracağım:

1) Hele bildiride yer alan “Daha fazla demokrasi” düşüncesi- nin içeriği ne? Bunu bir kez olsun bize açıklayın! Sonra daha fazla demokrasi isteğinin muhatabı kim? TBMM mi, AKP Hükümeti mi, siyasal partiler mi, Türk Silahlı Kuvvetleri mi? “Daha fazla demokrasi”, soğuktan etkilenen bir sebze mi ki pazara getirilmiyor? AKP Hükümeti daha fazla demokrasi getirmek istedi de TSK mi engel oldu? Bildiri metninde neden AKP’nin adı geçmiyor?

2) “Yaratılan bu ortamda asla mutlu değiliz” diyorsunuz. Benim “dilekçe”, sizlerin “muhtıra” adını verdiğiniz metnin yayımlanmasından önce mutlu muydunuz? Yoksa metnin yayımlanması mı mutsuzluğunuza neden oldu? Metnin yayımlanmasından önce de mutsuz idiyse, bunun sorumlusu kim? Mutsuzluğunuzun nedeni AKP Hükümeti ise, bunu neden açıklamıyorsunuz?

3) “Özgür, demokratik, laik Türkiye’yi korumaya kararlı yurttaşlar olarak demokrasiyi yok etmeye karşı direnme hakkına sahip olduğumuzu açıkça belirtiyoruz” diyorsunuz. Peki AKP’nin “Laik Türkiye’yi yok etme girişimlerine karşı direnme hakkınızı nasıl kullanıyorsunuz? Bilelim! TSK’nin metni yayımlanmadan önce laiklik ve demokrasi tehdit altında değil miydi? Laik ve demokratik cumhuriyetin AKP iktidarı tarafından tehdit edildiğini görenler en azından dört yıllık laiklik ve demokrasiyi savunmaktalar. Ama sizler ancak 27 Nisan 2007 gecesi uyandınız uyuduğunuz derin uykudan. Uyku hapi mi içmiştiniz?

“27 Nisan 2007 gecesi yayımlanan Genelkurmay Başkanlığı muhtırası, zaten kısıtlı olan demokrasimizi çok ağır yaraladı” buyuruyorsunuz. Bu muhtıranın yayımlanmasından önce demokrasinin üzerindeki kısıtlılığın kaldırılması için TBMM’ye, AKP Hükümetine, siyasal partilere herhangi bir siyasal baskı girişiminde bulundunuz mu? Bulunmadınız!

1982 Anayasası’nın, Siyasal Partiler Yasası’nın, Seçim Yasası’nın demokratikleştirilmesi, seçim barajının ve dokunulmazlıkların kaldırılması konusunda yayımlanan herhangi bir bildirinin altında imzanız var mı, yoksa 27 Nisan 2007’den sonra mı aklınız başınıza geldi?

Ey edebiyatçılar, ey sanatçılar, ey akademisyenler! Yeni Mürtecilerin peşine takılarak saygınlığınızı iki paralık etmiş olmuyor musunuz?

(25.05.2007)

Daha Fazla Demokrasi

Mersin Lisesi'nin orta kısmında "Göbek Emmi" adıyla ünlü bir Türkçe öğretmenimiz vardı. Kulağı pek duymazdı. "Bu nasıl cümle?" diye sorardı ve sorunun tek yanıtı vardı: "Mütemmimli cümle hocam!" Bu nasıl sıfat, bu nasıl fiil, bu nasıl zarf? Hepsi "mütemmimli" idi. "Mütemmimli" diyen alırdı geçer notu! Allah rahmet eylesin, gene de bir şeyler öğrendik Göbek Emmi'den. Onun sayesinde edebiyat eleştirisinde "Göbek Emmi Yöntemi" adını verdiğim bir yöntem keşfettim.

Önderliğini ünlü Yeni Mürtecilerin yaptığı bizim bildirimenler de her konuda "Daha fazla Demokrasi" istiyorlar. "Aslan Asker Şvayk"ın her hastalığa "Tenkiye!" isteyen doktoru gibi. PKK fesadı için daha fazla demokrasi; Güneydoğu Anadolu için daha fazla demokrasi; Kıbrıs fesadı için daha fazla demokrasi; Ermeni soykırım fesadı için daha fazla demokrasi; İslamcı fesadına karşı daha fazla demokrasi; imam-hatip ve türban fesatları için daha fazla demokrasi. Demokrasi büyümlü sözcük. "Açıl ya susam" gibi.

Demokrasinin tek başına hiçbir işe yaramadığını kanıtlamak için, Jacques Rancière'in *La Haine de la démocratie* adlı kitabını Türkçeye çevirttiriyorum. Bu yılın sonunda yayımlanır.¹ Yeni Mürteciler takımından Prof. Dr. Ahmet İnel merak ediyorsa Fransızcasından okuyabilir. Ben okudum. Okusun, demokrasi-nin her derde deva ebeğümeci olamadığını belki anlar.

"Demokrasi" kavramı siyasal şantaj malzemesi yapılamaz.

1 Demokrasi Nefreti, İletişim Yayınları, 2014.

Demokrasi tepesine ya ben ya da Yeni Mürteciler yanlış yerlerden tırmanıyoruz. Ben Cumhuriyet ilkelerine, anayasaya uygulamada (lafta değil öзде) tam bağılılık olmadan demokrasinin koşul ve ortamının oluşacağına inanmıyorum. Bu nedenle siyasal partilerin ve iktidarların Cumhuriyet ilkelerine ve anayasaya tam bağılılıklarını denetliyorum.

Bunun için, 1982 Anayasası'nın, Siyasal Partiler Yasası'nın, Seçim Yasası'nın demokratikleştirilmesi ve yüzde 10 barajının kaldırılması gerektiği kanısını taşıyorum.

TBMM'de bunların hepsini yapabilecek güce sahip AKP'nin gerçekten demokratikleşmenin önündeki en büyük engel olduğunu düşünüyorum.

AKP'nin PKK, Kuzey Irak, Kıbrıs, Ermeni, Avrupa Birliği, ABD politikalarının fiyasko olduğunu düşünüyorum. AKP'nin demokratik bir yönetim kurmayı değil oligarşik totaliter yönetimin peşinde olduğunu düşünüyorum. Siyasal iktidarın ötesinde devlet iktidarını da ele geçirmek ve yönetimden ayrılmamak hesapları yaptığından kuşkulaniyorum. Bunun somut uygulamalarını görüyorum. Aldığı yüzde 34 oy ile milli iradenin tamamına sahip (!).

Ben gerçek demokrasinin peşinden gidiyorum. Yeni Mürteciler, gerçek demokrasinin peşinden gitmek yerine AKP'nin peşinden gidiyorlar. Gitmekle kalmıyorlar, hükümet iktidarının Anayasa Mahkemesi, AİHM, Danıştay, Yargıtay tarafından sınırlandırılmasını istemiyorlar. Hiçbir alanda demokrasi kavgası vermiyorlar ve askeri kınayarak demokrat olacaklarını sanıyorlar. Orhan Alkaya'nın kızı, atanmış torunum Asude'nin "non-durma" istemesi gibi, sadece daha fazla "nemokrasi" istiyorlar. Son bir ayda bile antidemokratik olduğunu her gün kanıtlamış bir yönetimde daha fazla demokrasi ne işe yarar? Bu körleşme, sağırlaşma, dilsizleşme ve bönleşme artık midemi bulandırıyor.

(26.05.2007)

Antimilitarizm = Naylon Demokrasi

Geçen hafta 500'lerin vatandaş bildirisi üzerine yazılar yayımladım. Dilimin döndüğünce tek başına antimilitarizmin demokrasinin karşılığı olmayacağını anlatmaya çalıştım.

Şükürler olsun, ruh ve zihin sağlığım yerinde olduğu için, bireysel sorunlarımı genelleştirme, herkese bulaştırma eğiliminde olmadım hiçbir zaman. 12 Mart'ta gözaltına alınmış, Sıkıyönetim Mahkemesi'nde kendini savunmak zorunda kalmış; 1970-1975 yılları arasında pasaport alamamış, 2000 yılına kadar pasaport sorunu olmuş; 12 Eylül'de "Emekli ol yoksa çok fena olur yasası" ile zorla emekli edilmiş, kaşarlanmış bir antimilitaristim.

Ama TSK'nin yeminli düşmanı değilim. Siviller tarafından tammüden (tasarlanarak) öldürülen demokrasinin askerler tarafından defnedildiğini düşünüyorum.

1936 doğumluyum! 1946'nın çok partili seçimini gördüm; 14 Mayıs 1950, 27 Mayıs 1960, 21-22 Şubat 1962 (Topçu Yedek Subay Okulu'nda öğrenciydim), 20-21 Mayıs 1963 (Bornova 57. Topçu Tugayı'nda teğmendim) 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980 tarihlerinin bilinçli tanığıyım. Bir "Yunus Çakır" olarak Türkiye İşçi Partisi deneyimini yaşadım. Anlamak için, resmi ya da gayri resmi tarihlerin yorumlarına ihtiyacım yok!

Allah aşkına gelin konuşalım, antimilitarizm tek başına nasıl demokrasiye eşit olur? Antimilitarizm tek başına sadece antimilitarizmdir! Demokrasiyi kuşkusuz militarizme karşı savunmak gerekir. Ama ilkin ortada bir "demokrasi" olmalı ve bu demok-

rasi siyasal iktidarlara ve siyasal partilere karşı demokrat sivil-ler tarafından korunmalı.

500'ler ve yandaşlarına sesleniyorum: Şimdi vicdanınızı masanın üzerine koyun. Ve şu sorularıma cevap verin:

1) AKP Hükümetini 12 Eylül Anayasası'nı değiştirmesi için zorladınız mı?

2) AKP'nin partiler ve seçim yasalarını değiştirmemesi karşısında ne yaptınız?

3) Yüzde 10 seçim barajının kaldırılması için herhangi bir girişimde bulundunuz mu?

4) AKP, imam-hatip okulları ve meslek okulları politikası ile laik eğitimi dinselleştirmek isterken ne yaptınız; Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Devrim Yasaları'nı savunmak için herhangi bir girişimde bulundunuz mu?

5) AKP'nin Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve belediyelerinin İslamcı politikalarını herhangi bir şekilde protesto ettiniz mi?

6) AKP Hükümetinin PKK, Kuzey Irak, Kıbrıs, Avrupa Birliği, ABD politikalarına karşı herhangi bir girişimde bulundunuz mu?

7) AKP Hükümeti, Cumhuriyetin ter ve kanıyla yarattığı kamu kuruluşlarını ve fabrikaları yağmalarcasına özelleştirirken ne yaptınız?

8) AKP Hükümetinin, "Tek Yol" küreselleşme ve liberal kapitalizm politikalarına karşı ne yaptınız? Çünkü bu tek yolun Türkiye gibi ülkelerde "çıkamaz" olduğunu düşünenler var.

9) AKP Hükümetinin gerçekten çağdaş, cumhuriyetçi, demokratik, eşitlikçi bir politika için anayasayı yüzde yüz savunduğuna, uyguladığına inanıyor musunuz?

10) Daha onlarca soru sorulabilir. Ama bu kadarı bile yeter. Bu sorulara olumlu yanıt vermeyen kimsenin "cumhuriyetçi ve demokrat" olması olanaksızdır. Ve bu durumda "antimilitarist olmak" ukalalıktan başka bir şey değildir.

(29.05.2007)

Nondurmalı Nemokrasi

Aklımızı başımıza toplayalım: Bir siyasal partiyi ancak anayasa, Cumhuriyet ve demokrasi ilkeleri, programı ile uygulamaları arasındaki tutarsızlık bakımından eleştirebiliriz. Ama kuruluşunun tüzel kimlik ve kişiliğinde bulunmayan nitelikler dolayısıyla eleştiremeyiz.

Örneğin, AKP Hükümetini, anayasa, Cumhuriyet ve demokrasi ilkelerine saygısızlıkları yüzünden eleştirebiliriz... Ama ekonomik programını “Sol” açıdan eleştiremeyiz. Fakat ve ancak liberal ekonominin uygulamaları açısından eleştirebiliriz.

CHP’yi anayasaya, cumhuriyet ve demokrasi ilkelerine uyumsuzlukları dolayısıyla eleştirebiliriz. Bir de programını uygulamalarına bakarak eleştirebiliriz. CHP kendisinin de ilan ettiği gibi “ortanın solu”nda bir parti. CHP’yi Marksist ve evrensel sosyal demokrat sol bağlamında eleştirmek mümkün değil. Adamin dediği gibi: “Ben hadımım diyorum, sen benden erkek uşak bekliyorsun!” Tıpkı böyle!

İslamcı gazeteleri bir yana bırakıyorum, Yeni Mürtecilere, *Radikal* ve *Birgün* gazetelerinde yazan kimi arkadaşlara göre CHP bir sol parti değilmiş. Değil tabii!

Gerçek solcular memlekette gerçek bir sol parti olmadığı için oylarını bağımsız adaylara vereceklermiş. Ama o adaylar kim olursa olsun herhangi birine oy vermeyecekler var!

Ey 24 ayar solcu arkadaşlar! SHP sol parti değil mi, ÖDP sol parti değil mi, TKP sol parti değil mi, EMEP ve İP sol parti değil mi? Aralarında kendinizce “sol” saydığınız bir parti varsa neden o partiyi desteklemiyorsunuz, neden o partiye oy vermiyorsunuz? CHP gerçekten sol parti olmuş-olmamış size ne, bize ne... Kendi partinizi sizin için “gerçek sol” ne ise öyle bir parti yapın! Kimilerine göre Cumhuriyet tarihinde örnek alınacak bir sol-demokrat parti vardı: Şaban Yıldız’ın, Rıza Kuas’ın, Mehmet Ali Aybar’ın, Behice Boran’ın, Çetin Altan’ın Türkiye İşçi Partisi, yani TİP... İllegal TKP’yi bir yana bırakalım, şimdi bir legal TKP var.

Siz bunların hiçbirini beğenmiyorsunuz. Sadece kendiniz ve üç buçuk kişilik klanınız var. 1970’lerde yazdığım bir cümleyi tekrar yazacağım: Sol, psikiyatri kliniği değildir! Ama sizler o kliniğin içinden solun bağımsız adayını TBMM’ye sokacaksınız. Tuzlayım da kokmayın bari!

Türkiye’de TİP gibi bir partinin eksikliğini iliklerine kadar duyan bir seçmen var: Çalışan sınıfları, emekçileri, aydınları, cumhuriyetçi demokratları kucaklayan; varoşlara emek ve işçi sınıfı bilinci veren; bu kesimi avanta ve sadaka politikasına karşı donanımlı, bilinçli bir kitleye dönüştüren bir parti... TİP gibi bir parti! İşçi sınıfıyla, çalışan sınıflarla birlikte. “Nondurmalı Nemokrasi” yerine gerçekten bir “Sol” parti demokrasisi... Devlet ve düzen partisi olmayan, elit partisi olmayan... Buyurun!

Haa bir de şu var: Çoğunuz İdris Küçükömer’in “Türkiye’de sağ soldadır, sol sağda” vecizesine inandığınıza göre AKP’den aday olabilirsiniz. AKP’ye oy verebilirsiniz!

(30.05.2007)

Cumhuriyet, Demokrat Parti ve Zafer Çağlayan

Seçimler öncesinde siyasi partilerin genel başkanlarını ağırlayan TÜSİAD, 29 Mayıs günü Demokrat Parti Genel Başkanı Mehmet Ağıar ile Anavatan Partisi Genel Başkanı Erkan Mumcu'yu konuk etti.

İçtenlikle söylemem gerekirse neler konuştuklarını zerre kadar merak etmedim, etmiyorum. Ben de istikrarın korunmasından yanayım. Ancak benim istikrar ölüm herkesten başka bir yerde. Benim için siyasi ve ekonomik istikrar Cumhuriyet ilkeleri üzerine oturmaktadır. TÜSİAD ile parti liderlerinin bu konuyu konuştuklarını hiç sanmam.

Ancak cumhuriyetçileri çok yakından ilgilendiren bir konu var: Meslek eğıtimi ile çok yakından ilgilenen TRKKONFED Başkanı Celal Beysel çok önemli bir soru yöneltiyor başkanlara:

“İmam hatip liselerinin meslek lisesi statüsünden çıkartılıp özel bir statüye alınması nerileri konusundaki görüşleriniz nelerdir?”

Bu, toplumumuzun zonklayan yarası ile ilgili soruyu DP Genel Başkanı “Mülkiyeli” Mehmet Ağıar şöyle yanıtlıyor:

“İmam hatip mezunları da bu ülkenin öz evladıdır. Onları bir başka yere çekmek yanlıştır. Bu hükümet onlarla ilgili taahhütlerde bulundu ama altında kaldı. İmam hatipliler bu durumun

farkındadırlar. Tabii ki Türkiye'nin en önemli meselesi eğitimdir. Robert Koleji'nde okuyan da, imam hatip lisesinde okuyan da, endüstri meslek lisesinde okuyan da bizimidir. Bu vatanın evladıdır." (Hürriyet, Zaman, 30.05.07)

Erkan Mumcu ise "Seçmeli olarak örgün eğitimde din öğretmediği için millet dinini öğrenmek istiyor," diyor.

İki genel başkan da bir Milli Görüş temsilcisi AKP'li gibi konuşmuş. Şu anda ülke huzursuzluğunun en büyük kaynağı imam hatiplerdir. İmam hatip okullarını genel lise haline getirmek ya da mezunlarını genel lise mezunlarının haklarıyla donatmak Cumhuriyet'in temelini dinamitlemek anlamına gelir. Bu gerçeği ne Mehmet Ağar ne de Erkan Mumcu anlıyor. Bir merkez sağ partinin politikası Cumhuriyet ile çelişemez. Bunu iki yıl önce Mehmet Ali Bayar'a da söylemiştim. Yeni DP de eski DP gibi, Cumhuriyet'in partisi olamayacak. Bedenindeki AKP urlarını temizlemesi gerekirken AKP'ye özeniyor.

Reha Çamuroğlu, Zafer Üskül, Haluk Özdalga ve Ertuğrul Günay değil; Karl Marx, Engels, Lenin ve Stalin bile vitrine çıkarılırsa AKP merkez partisi olamaz. AKP vitrinine çıkan mankenlerden hiçbirisi AKP'nin cumhuriyetle uzlaşmayan politikasını bir milim değiştiremez.

Ancak beni Ankara Sanayi Odası Başkanı ve TOBB Başkan Vekili Zafer Çağlayan ilgilendiriyor. Zafer Çağlayan, ne zaman imam hatipler ve meslek liseleri konusunda yazsam, ne zaman bu iki okulun yolunun ayrılması gerektiğini savunsam, bana telefon etti ve kutladı. AKP'nin eğitim ve okul politikasını birlikte yerden yere vurduk.

İmam hatip liselerinin sadece din adamı yetiştirmesini, öteki mesleklerden uzak durmasını savunan Zafer Çağlayan'ın AKP'ye katılması son derece önemli. Bakalım kimin dediği olacak, AKP'ninki mi, yoksa yazılarımı her zaman desteklemiş olan Zafer Çağlayan'ınki mi?

(08.06.2007)

Daha Fazla Demokrasi

“Eşegini dövmeyen semerini döver!” demiş atalarımız. Bu atasözüne göre “Eşek” seçmenler, “Semer” de CHP oluyor. Bu durumda Deniz Baykal, ya yular, ya kolan ya da paldım! “Kolan” ve “Paldım”ı bilmeyenler, lütfen sözlüğe baksın.

Bu paragrafı okuyan ve metafor sanatından habersiz bir kuşağın bana “eşşoğlu eşek!” diyeceğini adım gibi biliyorum.

22 Temmuz seçimleri ve seçmenleri üzerine yazılacak çok şey var. Zamanımız da çok. Ben ilkin seçim günü yayımladığım yazıda ayıklamaya başladığım bit seferini sürdüreceğim. Çünkü AKP'nin ikinci saltanat döneminde bunları tekrar tekrar duyacağız.

AKP'nin bozgunlarını eleştiremeyenler, Ermeni fesadı, PKK ve Kürtçülük fesadı, Kuzey Irak sorunu, İslamcılık ve toplumun İslamlaştırılması ameliyesi, imam hatipler ve türban fesadı söz konusu olduğu zaman gene “daha fazla demokrasi” diyecekler ve daha fazla demokrasiyi engelleyen adres olarak sivil ve askeri bürokrasiyi gösterecekler. Sanki AKP ülkeyi daha çok demokratikleştirmek istiyormuş da buna TSK, CHP, Cumhuriyetçiler ve Özdemir İnce engel oluyormuş gibi.

Bu listeye kendimi de kattım, çünkü daha fazla demokrasi isteyenlere her zaman “Daha çok demokrasi kavramının içini doldurun! İçinde ne var?” dedim. Bu soruma cevap alamadığım gibi, bu soruyu benden başka kimse sormadı.

22 Temmuz seçiminden bir gün önce “daha fazla demokra-

si”nin bir bölümünü Leyla Zana hanım doldurdu: “Kürtler 1999 İmralı süreci ile bir stratejik değişiklik yaptı. Dediler ki sınırları çizmeye gerek yok, halklar birlikte el ele gönül gönüle birlikte yaşayabilir. Yeter ki yönetici kadro görebilsin, çatışmasız, kavgasız, halkımız bu süreci destekledi. 8 yıl bunu uygulamaya çalıştık. Siz ne yaptınız, hiçbir şey. Bir iki adım attınız geri çekildiniz. TRT’ye 45 dakika Kürtçe program konuldu ve milli kıyafetler serbest bırakıldı. Bunları yapacaktınız da şimdiye kadar neden yasakladınız? Demek ki doğru olanın önüne geçemezsiniz...//... Osmanlı’nın kuruluşundan bugüne kadar olması gereken Kürdistan eyalet sistemine geçilmeli... Bunun için Türkiye’nin eyaletlere bölünme zamanı gelmiştir. Ankara, Türkiye’yi eyaletlere böl ve Kürdistan eyaletini kur. Cumhuriyet’in kuruluş sürecinde yapamadığını şimdi yap.” (Hürriyet, 21.07.07)

PKK ve Kürtçülük fesadı bağlamında “daha fazla demokrasi”nin içini doldurduğu için Bayan Leyla Zana’ya teşekkür ederim. Leyla Zana’nın milletvekili seçilmemesinin ve AKP’nin Kürdistan Eyaleti’nde (!) yüzde elli dolaylarında oy almasının hiçbir önemi yok. Bu konuda daha fazla demokrasi, şimdilik, eyaleti işaret etmektedir.

Şimdi sıra laiklik, imam hatipler ve türban konusunda daha çok demokrasiye geldi. Bu konuda hedefin, başta laiklik olmak üzere Cumhuriyet Devrimleri olduğunu biliyorum. Ama birinin çıkıp Devrim Yasaları’nın kaldırılmasını önermesini bekliyorum. Sanırım pek fazla beklemeyeceğiz.

(29.07.2007)

Cumhuriyet, Cumhuriyet Devrimleri ve Sol

Cumhuriyet Sol'a hiçbir zaman iyi davranmadı. Halk Sol'a hiçbir zaman iyi davranmadı. Böyle oldu diye, kimileri gibi, Cumhuriyet'e düşman olmak, halka küsmek gerekmez.

Başlıktaki ilişki hüznünlü bir tarihtir. Ama bizim tarihimizdir. Büyük ölçüde döneklerin yapı ustalığını yaptığı, yüzleşmediğimiz bir tarih. Döneklerin çocuk ve torunlarının küfredtiği bir tarih!

Şunu belleyelim: Elli bin kez yenilse de sol ve solcu ne halkına ne de devletine düşman olur. Ama ikisini de değiştirmek ister. Sansaryan Hanı etüvünden geçenlerin, 141-142'nin kırıbacını yiyenlerin, Soğuk Savaş'ın anti-komünizm dehşetini yaşayarak işsiz ve aç kalanların, suyu bulandıran kuzuların, 12 Mart ve 12 Eylül kurbanlarının çoğu, hayatta kalanlar, büyük olasılıkla bu satırlarımı paylaşırlar.

Gerçek solcular, Cumhuriyet kendilerine kötü davransa da Cumhuriyet'ten asla vazgeçmezler, Cumhuriyet'in karşısına geçmezler.

Solcular, 1923-1950 arasında Cumhuriyet Devrimleri'ni daha ileri götürmek istedikleri, Milli Demokratik Devrim'i gerçekleştirmek ve bütün halka yaymak; yapısal reform ve devrimleri yaygınlaştırmak, ekonomiyi ve gelir dağılımını demokratikleştirmek, toplumsallaştırmak; ülkeyi daha çok çağa yaklaştırmak için "sol politika" yapmaktaydılar. Bu dönemde CHP Hükümetleri, yöneticileri, üyeleri, solu ve solcuları sevmemiştir. İstisnaları olsa bile...

1950'den sonra, yukarıda saydıklarımın dışında, sol Cumhuriyet'i "Karşıdevrim"e karşı korumak misyonunu da yüklendi.

Sol, 1923'ten bu yana, Cumhuriyet'i korumak ve dönüştürmek idealinin peşinden gitmiştir.

Geleneksel İslami toplumda komünizmin, sosyalizmin, sosyal demokrasinin kök salması, yerleşmesi, gelişmesi olanaksız gibidir. Nizamülmülk'ün *Siyasetname*'sinden (Kırk Beşinci Fası: Mazdek ayaklanması...) kaç kez alıntı yaptım. Bin yıllık kapıya külah asma hikâyesi.

Bunun ardından Soğuk Savaş dönemi, Komünizmle Mücadele Dernekleri dönemi, sıkışınca komünist avcılığı, 12 Mart ve 12 Eylül yangınları; ilk ve ortaöğretimin ders programları. Ve 12 Eylül'le birlikte Aydınlar Ocağı önderliğinde Türk İslam sentezi.

Bu arada 1923'ten 1950'ye kadar yeraltında mücadele veren İslamcılık, 1950 ile birlikte kozasından çıkmış, tarikatlar ve cemaatler marifetiyle politikaya girmişti. Önce merkez sağda bir asalak varlık olarak yaşadı ve sonunda 22 Temmuz'da merkez sağı ve sağı yok etti. 1980'den sonra İslami sermayenin örgütlenmesi ve Anadolu ekonomisini ele geçirmesi sürecini çok iyi tahlil etmek gerekiyor. Bu yöntemle kendi eğitim-öğretim, medya (radyo-televizyon), basın-yayın, yayıncılık, tatil ve turizm, reklamcılık ve eğlence sektörünü kurdu ve kendi "paralel" toplumunu yarattı.

Şimdi sıra AKP ile başlayan sürecin tamamlanmasında. Yani Cumhuriyet'in İslamileştirilmesinde, AKP'nin yeni iktidar döneminde bu sürecin basıncının arttığını göreceğiz. Sarı saçlarını savurarak AKP'nin zaferini kutlayan güzel kızlar gazetelerde yayımlanan fotoğraflarını çok iyi saklasınlar. On yıl sonra hasret ve esefle bakacaklar.

(04.08.2007)

Sahte ya da Nakşi Demokrasi

Bu yazının hedefi kesinlikle AKP iktidarı değil. O kusurlu malını elbette satmak isteyecek.

Hedef: Onun piyasaya kakaladığı Nakşi demokrasiinin sahte olduğunu gizleyenler, onu bize has demokrasi olarak sunanlar.

“Neo-liberalizm, küresel sermayenin hizmetine girmiş küçük bir grubun çıkarlarının toplumun toplu çıkarlarını ezip geçtiği bir diktatoryadır” deseler, siz ne dersiniz? Toplumsal adaletin sürgüne gönderildiği böyle bir düzene demokrasi denilebilir mi? AKP’nin politikası yukarıdaki tanımın neresinde? Bu soruyu bütün iktisatçılara, ekonomi yazar ve vaizlerine soruyorum. Çünkü, kimi gazete yazıcıları bu türden eleştiri yapanları orducu, askerci olmakla suçluyorlar.

Biz bu mugalataları bir yana bırakıp yolumuza devam edelim: “Küreselleşme bir demokratik proje değildir. XIX. yüzyılın toplumsal sınıf kaynaklı işçi enternasyonalizminin tersine, siyasal temsilin ve genel oyun ölümünü simgeler.”

Türkiye’nin bu gerçekleri artık düşünmeye başlaması gerekiyor. AKP’nin yüzde 46,6 oyunda uluslararası (küresel) sermayenin, uluslararası finans şirketlerinin, banka kumpaslarının ve yabancı özel servislerin payı nedir?

Bunların eğer bir payı varsa (ki bence kesinlikle vardır) 22 Temmuz seçimlerinin, sonuçlarına karşın, halkın gerçek çıkarlarını temsil ettiği söylenebilir mi? Genel oyun sonuçları ile hal-

kın gerçek çıkarları genellikle örtüşmez; halk kendi gerçek çıkarlarını temsil etmeyen bir siyasal cemaate (partiye değil!) neden oy verir?

Toplumbilim âlimlerimizin bu konu üzerinde düşünmeye başlamaları gerekmiyor mu?

Türkiye'nin yaşamakta olduğu Nakşi demokrasi dönemi gerçek demokrasinin neresinde?

17 Mayıs 2007 tarihli *Radikal* gazetesinde Portekiz'in Nobel li yazarı Jose Saramago ile yapılan bir söyleşi özeti yayımlandı. Saramago bakın ne diyor:

“Demokratik bir sistemle yönetilmiyoruz. Demokrasi halkın belirli aralıklarla oy vermesi ise o yapıyor. Bence bu bir aldatmaca. Ötekisi siyasetçilerin elinde, büyük sermaye sahiplerinin, feodal beylerin, ağaların elinde. Onların büyük başarısı insanları demokrasinin böyle bir şey olduğuna inandırmaları.” // “Mesela IMF, Dünya Bankası demokratik kurumlar değil. Bunları biz seçmedik ki. Onlar kendi aralarında oturuyorlar, bizim düşüncemizi almadan bizim için neyin iyi neyin kötü olduğuna karar veriyorlar.” // “Ben size bir soru sormak istiyorum: Türkiye’de Muhafazakârlar kim, neyi muhafaza etmek istiyorlar?”

Benim yıllardır sorduğum, cevapsız kalan bir soru bu. Türkiye'nin Anayasa Mahkemesi'ndeki, Yargıtay'ındaki, Danıştay'ındaki, TSK'sindeki atanmışlara tahammül edemeyenler, IMF ve Dünya Bankası'nın ecnebi atanmışları önünde nasıl da esas duruşa geçiyorlar!

Jose Saramago *Maniere de voir*'ın 83 sayısında da şöyle yazıyor: “Deneyimlerimiz şunu gösteriyor: Ekonomik ve kültürel demokrasinin üzerine oturmayan bir siyasal demokrasi beş para etmez.”

(08.08.2007)

Liberalizm, Demokrasi, İdeolojisiz Anayasa

Kuşkusuz, neo-liberallerin iddialarının aksine liberal demokrasiden başka demokrasiler de vardı. Liberal demokrasi, demokrasinin ne ilk ne de son menzili (aşaması).

Örneğin, “Sosyalist modelin çöküşünün ortadan kaldıramadığı bir şüpheye göre, bizim el üstünde tuttuğumuz demokrasi gerçek demokrasinin sadece bir gölgesidir.”¹

“Bizim el üstünde tuttuğumuz demokrasi” kuşkusuz liberal demokrasiden başkası değil. Öyle de, liberal demokrasi, demokrasinin cemaatçi özü ile özel çıkarları düzenleyen görünmez elin hesapları arasında sıkışıp kalmıştır. İki arasında varsayılan birleşme aslında doğaya aykırıdır. Farazi birleşmenin dışında demokrasi ile bireycilik kendi zıt yönlerine, biri Mağrip’e, öteki Maşrik’a gider! Bu durumda ya demokrasi gereği bütün çıkarları kolektifleştireceğiz diyecekler ya da ağızlarındaki baklayı çıkartıp yekten demokrasi dediğimiz şeyin liberalizmden başka bir şey olmadığını söyleyecekler.

Yani ne sosyal demokrasi, ne de sosyalist demokrasi mümkün (!). El insaf!

Demokrasiyi, (1950’lerin ünlü hukuk hocalarından Prof. Dr. Bülent Nuri Esen’in deyişiyle) kakokrasi’ye indirgeyenlerin çapını aşan bir durumdur bu.

Liberalizm, demokrasiyi bir topluluğun bireysel çıkarlarına indirgemişse; liberalizm (kapitalizm) ile demokrasi aynı şey ol-

1 Jacques Rancière, Siyasalın Kıyısında, Metis Yayınları, s. 49.

muşsa, artık her şey mümkündür. Demokrasiye de gerek yoktur; liberalizm her şeyi temsil eder. İlimli İslami de, ilımsız İslami de olabilir demokrasi, yeter ki düzen liberal ve kapitalist olsun! Ne var ki emperyalist olamayan kapitalizm bir fasa fisodur.

Bu durumda, tıpkı Türkiye’de olduğu gibi, liberalizm de, kapitalizm de, demokrasi de fasa fisodur. Adil olmayan seçim sistemi, antidemokratik partiler ve seçim yasası, çalışana verilmeyen grev hakkı, geçersizleşmiş kadın hakları; İslam’ın gündelik baskısı, eğitimin ve devlet kurumlarının dinselleştirilmesi, demokrasi kaftanı giydirilmiş kakokrasiye çok uygundur. Kemalizm’in içeriğini iğdiş et, gerisi kolay! Dış borç artabilir, ödemeler dengesi bozulabilir, işçi ve köylü, bütün çalışanlar yoksullaşabilir! Oysa demokrasi bunun tersi için vardır; bunun tersi olduğu zaman demokrasi vardır!

Gelelim şu yeni demokrasinin temeli olacak olan, renksiz, kokusuz, ideolojisiz yeni Anayasa’ya. Buna Liberal Anayasa diyorlar. Sözlüklere bakınca, liberal sözcüğünün altında liberalizm sözcüğünü görürüz. Liberalizm, yani serbest piyasa ekonomisinin ideolojisi. Fransızca sözlüklerde liberalizm sözcüğünün eş anlamlısı olarak kapitalizm ve bireycilik (individualisme) sözcükleri yer alır. Yeni Anayasa’yı hazırlayan hukukçu ekibine göre Kemalizm ideolojidir, ama liberalizm, kapitalizm ve bireycilik (individualisme) kesinlikle ideoloji (!) değildir. Böyle bir ekibe sıfır verilir; Hal ve Gidiş notu kırılır!

Kakokrasiyi demokrasi diye yutturmaya çalışan “gayri milli karma”ya bir soru: “İzm” takısıyla biten Kemalizm bir ideoloji imiş; peki aynı takıyla biten Liberalizm, kapitalizm ve individüalizm (bireycilik) nasıl oluyor da ideoloji olmuyor?

(29.08.2007)

İkinci Cumhuriyet = Ilımlı İslam Devleti

AKP ne yaptığını biliyor. Ben de AKP'nin ne yaptığını çok iyi biliyorum. İslamcılar ne yaptıklarını biliyorlar. Cumhuriyetçiler de onların ne yaptığını çok iyi biliyorlar. Geriye AKP ile İslamcılarının peşinden giden ve tamamı sözde demokrat İkinci Cumhuriyetçiler, butik solcular, neo-liberaller ve neo-reaksiyonerler kalıyor.

Yakın zamanda kendilerini bekleyen akıbeti yazayım: Humeyni rejimini destekleyen İran komünistlerinin başına gelenler onların da başına gelecek. Şu ya da bu oranda. Aynı kader!

İlkin, “Nüfusunun yüzde 99'u Müslüman olan” tanımlama cümlesinin bir tür İslamo-faşist ifade olduğunu söyleyeceğim. Laik bir ülkede, “99 Müslüman = 1 Müslüman olmayan” olduğu için bu böyle. Laik aritmetiğin dört işlemine göre.

Laik bir devlette hiçbir din laiklik ilkelerinden daha büyük değildir. Oysa Başbakan R. T. Erdoğan seçimden önce yaptığı konuşmalarda bunun tersini söylüyordu:

“Din üzerinden siyaset yapılamayacağı gibi laiklik üzerinden de siyaset yapılamaz. Din ile laikliği aynı terazide tartmayın. Kişi laik olmaz. Devlet laik olur.”

Bu cümlede bakalım kaç yanlış var?

1) Anayasa din üzerinden siyaset yapmayı yasaklamıştır ama laiklik üzerinden siyaset yapmayı da zorunlu kılmıştır.

2) “Din ile laikliği aynı terazide tartmayın” cümlesi, din önce gelir anlamında kullanılmış. Laik bir ülkede devletin, toplumun

ve bireyin referansı din olamayacağı için, bu ülkede kamusal olan laiklik bireysel olan dinin önünde ve üzerindedir.

3) “Kişi laik olamaz, devlet laik olur” cümlesi tipik bir mugalata örneğidir. Laik devletin ilke ve kuralları içinde yaşamayı kabul etmiş her inançlı (Müslüman, Hristiyan, Yahudi, Budist, vb.) ve her inançsız kişi laiktir.

Abdullah Gül’ün cumhurbaşkanı seçilebilmesiyle, 29 Ekim 1923’te kurulan Cumhuriyet fiilen sona ermiştir. 28 Ağustos 2007’de ABD tescilli, sıfatı ılımlı İslam devleti olan 2. Cumhuriyet dönemi başlamıştır. Adı da “Karşıdevrim Cumhuriyeti”dir! Diyeceksiniz ki, neden?

Abdullah Gül’ün iki nedenden dolayı 1923 Cumhuriyeti’nin cumhurbaşkanı olamaması gerekiyordu. Olamazdı. Mademki oldu, onun için:

1) Geçmiş, dokunulmazlığın kapattığı dosyası ve politik hayatı boyunca dile getirdiği Cumhuriyet karşıtı düşünceler.

2) Eşinin Cumhuriyete meydan okuyan İslami militan eylemleri.

Bunlara karşın cumhurbaşkanı olabildiğine göre, 1923 Cumhuriyeti, içeride ve dışarıda tasarlanmış bir cinayete kurban edilmiştir. Ve karşıdevrimin ikinci dönemi resmen başlamıştır.

İkinci Cumhuriyet’in bir ılımlı İslam Devleti’ne dönüşmesini hep birlikte göreceğiz. İşte o zaman “demokrasiz” bir cumhuriyetin nasıl bir cehennem olduğuna yaşayarak tanık olacağız. Goygoycuların canı cehenneme, ama AKP’ye oy versin ya da vermesin, bu cehennemin Türk ulusuna hayırlı olmasını nasıl dileyebilirim? İnşallah yanılıyordumdur!

(31.08.2007)

Terör, Demokrasi ve Göbek Emmi Yöntemi

Mersin Lisesi, orta birde, Göbek Emmi lakaplı Türkçe öğretmenimiz vardı, yaşlıydı, kulağı ağır işitirdi. Herhangi bir sorusunu yanıtlarken “mütemmimli” sözcüğü kullanınca geçer not alırdık: Mütemmimli cümle, mütemmimli sıfat, mütemmimli fiil... “Mütemmim”, bilindiği gibi, “tamamlayan” anlamına geliyor. Dilbilgisinde ise “tümleç” deniliyor. Cümlenin üç ögesinden biri = Özne + tümleç + fiil (yüklem)...

Anlayacağınız, Göbek Emmi'ye verdiğimiz cevapların hepsi yanlışta amahoca “mütemmimli” hatırına bize geçer not verirdi...

“Teröre hiç tolerans göstermeden ve ‘Silahlar sussun, sonra bakarız’ denmeden sürdürülecek demokratik açılımlar...” cümlesini okurken aklıma gene “Göbek Emmi Yöntemi” geldi. Son yıllarda zaten aklımdan çıkmıyor Göbek Emmi. Gazete yazıcıları, Ermeni, PKK ve Kıbrıs sorunları gibi fitneli-fesatlı konularda yazarken, yazılarının olur-olmaz yerine “demokrasi, demokratik, demokratikleşme...” sözcüklerinden birini koyarlarsa mucize etkisi yaratacağını sanıyorlar. “Açıl ya susam!” gibi.

İyi de, nedir o demokratik açılımlar, kesilmeyi bekleyen karpuzlar mı, içinden ne çıkacak?

“Demokratik açılımlar”, “daha çok demokrasi”, “somut demokratik önlemler” diye bir şey yazdığınız zaman, bunların ne olduğunu alt alta yazmak zorundasınız! Yazmazsanız, Göbek Emmileşirsiniz!

Hiçbir özel ad, hiçbir kurum ve parti adı, hiçbir sivil toplum örgütü adı vermiyorum. “Demokratik açılımlar”, “Daha çok demokrasi”, “Somut demokratik önlemler” dendiği zaman benim aklıma neler geldiğini yazayım: Çağdaş, demokratik bir anayasa, demokratik siyasal partiler ve demokratik seçim yasası, barajsız bir seçim sistemi, her çalışanın sendikalandığı ve sigortalandığı bir çalışma hayatı, dünya ölçeğinde bir ulusal gelir ve bu ulusal gelirin adil ve eşit paylaşımı, bu adil ve eşit paylaşımın kişilere somut olarak yansımaları, aile başı yıllık gelirin minimum 40 bin YTL olması, eğitimde eşit fırsatlar ve şanslar, eşitsizliğin sona ermesi, insan hakları ve ifade özgürlüğünün eksiksiz olması, vb...

Doğu ve Güneydoğu’ya “daha çok demokrasi” dendiği zaman, “demokratik açılımlar” dendiği zaman yukarıdakiler geliyor aklıma. Ancak, bunlar sadece Doğu ve Güneydoğu için değil fakat bütün Türkiye için gerekli. Öyle değil mi? Bunları kaçınıcı kez yazıyorum. Ama herkes susuyor!

Türkiye ölçeğinin dışında Kürtler için “özel” demokratik haklar mı isteniyor acaba? Galiba öyle! Kürtlerin Anayasa’da kurucu unsur olmaları, Kürtçenin öğretim dili ve ikinci resmi dil olması, Sèvres Antlaşması’nın çizdiği Kürdistan haritasını yürürlüğe sokup bu bölgeye başlangıç olarak özerklik verilmesi ve işe yerel yönetimlerden başlanması...

Ancak bu özel istekler “Demokratik açılımlar”, “Daha çok demokrasi”, “Somut demokratik önlemler” faslına kesinlikle girmez. Bu lafları bir kaftan olarak ayrılıkçı Kürt milliyetçileri kullanabilir. Bu bir ölçüde doğal karşılanabilir. Peki neo-liberaller, İkinci Cumhuriyetçiler neden kullanıyorlar bu lafları? Anlamakta güçlük çekiyorlarsa, yardımcı olalım.

(27.10.2007)

“Demokrasimizle Yüzleşmek”

*Demokrasimizle Yüzleşmek*¹ Emre Kongar'ın yeni kitabının adı. Bu kitabın onun en çok okunan kitabı olacağını tahmin ediyorum. Satışı en azından 200 bini bulur birkaç ay içinde. Bulsun! Bulmalı!

Emre Kongar'ın benim tanıtmama ihtiyacı yok. Sıgılığa, şakla-banlığa düşmeden çok okunma gizini yakalamış bir yazar. Hayranlık kazanıyor. Nasıl kazanmasın?

Emre Kongar'ın 24 kitabı yayımlanmış Remzi Kitabevi'nde. Bu 24 kitap toplam olarak 325 basım yapmış. *Demokrasimizle Yüzleşmek*'in künye sayfasında açıklandığı gibi her baskı 2 binlik bir tirajı ifade ediyorsa, 24 kitap toplam olarak 650 bin adet basılmış demektir. Daha fazla tirajların yapılması durumunda bu toplam bir milyonu geçer. Hayranlık uyandıracak bir durum!

Kitabın 4. bölümü olan beş buçuk sayfalık “Demokrasinin Tanımı ve İşleyişi Üzerine Bazı Kuramsal Anımsatmalar” bölümü, demokrasi konusunda okuduğum en doyurucu, en kapsayıcı metin. Bunun nedeni yazarın elli yıllık bireysel deneyimi olmalı. Çünkü bizim kuşak elli yıl içinde, Batı'nın birkaç yüzyılda yaşadıklarını yaşamak şansını paylaştı, bunun kaosu burgaçlarını geçmek ve bunalmalarını sırtlamak zorunda kaldı. Demokrasi tutkusunun “demirkırası”ye, onun da “kırat”a dönüşmesine tanıklık ettik.

Kendi deneyimlerimi de katarak kitabın bu bölümünden sık sık yararlanacağım bundan böyle. Bu nedenle, değerli dostum Emre Kongar'a şimdiden teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

1 Emre Kongar, *Demokrasimizle Yüzleşmek*, Remzi Kitabevi, 2007.

Ülkemizin İslamcıları, eski ve yeni liberalleri, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının, daha geniş çerçevede Cumhuriyet Halk Partisi'nin demokrasiyi neden getirmediğini sorarlar. Cumhuriyetçiler, bu soru karşısında, kendilerini de doyurmayan cevaplar vermeye çalışırlar. 1923'te kurulan Cumhuriyet'in demokrasinin temellerini döşemeye çalıştığını söylerler. Ki haklıdırlar. Demokrasi için gereken altyapı olmaz ise demokrasi kurulamaz. Türkiye'de olduğu gibi devrim marifetiyle yukarıdan getirilse bile dikişi tutmaz.

Aynı hamlığa 1960'ların turfanda solcuları da düşmüş, Cumhuriyet'i kuran ve toplumsal devrimlerini yapan kadronun Lenin'in ve Sovyetler Birliği'nin izinden giderek Türkiye'ye neden komünizm ya da sosyalizmi getirmediğini sormuşlardı. Sormakla kalmayıp Mustafa Kemal ve arkadaşlarını acımasızca eleştirmişlerdi.

Bu eleştiriyi yapanlar, Karl Marx'ı sözde okumuş insanlardı ve Marx'ın önerdiği toplumsal modelin gerçekten sanayileşmiş toplumları işaret ettiğini anlayamamışlardı. Tarih, bir saatin altmış dakika olduğunu bilmeyen köylü sınıfıyla sosyalizmin kuramayacağını kanıtladı.

Emre Kongar, demokrasinin temelinde sermaye ve işçi sınıfının varlığı ve sanayileşmiş bir toplum yapısının bulunduğunu yazıyor. (s.45) "Demokrasinin uygulanabilmesi için toplumun belli bir üretim, eğitim ve refah düzeyine ulaşmış olması gerekir," diyor. Ki 1923-1945 yılları arasında Türkiye'de bu malzeme yoktu.

Emre Kongar, toplumun yapılarının dinselleşmesinin, tarikatların siyasal güç kazanmasının demokrasiyi yok edeceğini de yazıyor. AKP destekçileri bu kitabı mutlaka okumalı.

(03.11.2007)

10 Kasım ve Cumhuriyet

10 Kasım 1938'i 29 Ekim 1923'ten anlamsal olarak ayırıyorum. 10 Kasım 1938'de 29 Ekim 1923 devam ediyordu. Bu iki tarih bir yıl içinde yaşadığımız her günün içinde var: Gençlik, mutluluk, Nâzım'ın sevdiği sözcükle "bahtiyarlık" ve bilinç olarak var.

Bu 10 Kasım günü, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile Başbakan R. T. Erdoğan'ın 29 Ekim 2007 günü söylediklerini 29 Ekim tarihli *Hürriyet* gazetesinden anımsatmak istiyorum:

Cumhurbaşkanı: "Ülke ve millet olarak daha da kuvvetli olmak ve karşımıza çıkan engelleri aşabilmek için ihtiyacımız olan en önemli husus birlik ve beraberliktir.../... Cumhuriyetimiz kurulurken bu ülkenin dört bir yanından çıkıp bu vatanın bağımsızlığı uğruna cephelerde can veren şehitlerimiz neyse, bu kez cumhuriyetin bekası için terörle mücadele eden şehitlerimiz de bizler için aynıdır."

Başbakan: "Bugün, Atatürk'ün 'En büyük eserim' dediği Cumhuriyet değerlerimizin etrafında her zamankinden daha güçlü bir şekilde kenetlenme günüdür."

Cumhurbaşkanı da başbakan da birlik ve beraberlikten, Cumhuriyet değerlerinden söz ediyorlar. Bunun için ulusal bilinç, Cumhuriyet'in değerlerini anlamak için de Cumhuriyet bilinci gerekir. Ulusal bilinç ile Cumhuriyet bilincinin bulunduğu yerde kesinlikte demokrasi vardır. Demokrasinin gerçekten demokrasi olması için de onun laiklik temelleri üzerine oturması gerekir.

Ulusal bilinç, cumhuriyet bilinci, demokrasi bilinci ve laiklik bilinci ülke masasının dört ayağıdır. Bir ayağı eksik olursa masanın üzerine hiçbir şey koyamazsınız.

Alıntıladığım cümleleri söyleyen Türkiye Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanı ile başbakanının böyle düşünmeleri gerekir. Böyle düşünmüyorsa, kendi sözlerine de inanmıyorlar demektir.

Anayasanın başlangıcında yer alan, Cumhuriyet'in sahip çıkamamız gereken değerleri, ulusal bilinç için vazgeçilmez ilkelerdir: "Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı, Laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı, Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu..."

Cumhurbaşkanı ile başbakan 29 Ekim 2007'de Cumhuriyet'in kuruluşunun 84. yılı münasebetiyle yaptıkları konuşma ile Cumhuriyet'in temel değerlerine sahip çıkacaklarını söylüyorlar. Biz söz veriyorlar. Bu söz, onların, demokrasilerde din ve etnisiteye dayalı siyaset yapılamayacağı gerçeğini kabul ettiklerini de gösteriyor(?). Zaten demokrasi böyle bir siyaseti yasaklar; dine ve etnisiteye dayalı politikaların var olduğu yerde zaten demokrasi yeşermez. Yeşermez, çünkü dini inançların ve etnisitelerin politik etkisi, ulusal bilinci, birlik ve beraberlik ruhunu paramparça eder! Etmedi mi, etmiyor mu, etmez mi?

Dileğimiz odur ki bu iki insan, demokratik hidayete ermiş olsun!... Yoksa, vay Türkiye'nin haline, vay ki vay!...

(10.11.2007)

Demokrasinin Mihenk Taşı

Dikkat ettiniz mi, cenaze namazı kıldıran imamlar giderek despotlaşmaya başladılar. Geçenlerde gittiğim bir cenazede imam bir medrese hocasının talebelerini azarlaması gibi okumuş cemaati azarlıyordu. İmamlar ilkin alkışa karşı çıktılar, ardından fotoğrafları ters çevirmeye başladılar. Katı kurallara bağlı olmayan ve zaman içinde çağdaşlaşması, demokratikleşmesi gereken törenler, giderek, Suudi çöllerinin Selefi-Vahabi baskısı altına girmeye başladı.

Toplumu ve bireyi bu türden baskılardan korumayan düzenin laik ve demokratik bir rejim olduğunu AKP bile iddia edemez.

Genel seçimlerin sonuçlarının parlamentoya, yerel seçim sonuçlarının belediye meclislerine yansımalarının demokrasi olduğu sanılıyor. Tabii bir de il genel meclisi seçimleri var.

Çarıklı mantık, seçimi kazananın dilediğini yapacağına inanıyor. Uygarlığın mantığı ise seçimi kazananın dilediğini yapamayacağını söylüyor.

Seçimi kazanan hükümet kurar, belediyeyi ve ili yönetir. Yönetir ama anayasaya, yasalara ve hukuka göre yönetir. Anayasanın, yasaların, hukukun mantığının gözünde yüzde 46 oy alan ile yüzde 2 oy alan, dahası seçime girmediği için yüzde sıfır alan, hepsi birbirine eşittir.

Bunu “demokratik eşitlik” olarak tanımlamak gerekir!

“Demokratik eşitlik” ilkesi sadece siyasiler, yalnızca bürokratlar değil aynı zamanda bütün halk katmanları ve bireyler tarafından özümstenip sindirilecek.

Son seçimlerden bu yana yaşanan AKP baskısı, din ve din adamı baskısı, mahalle baskısı, mikro faşizmin baskısı, dikey ve yatay irtica baskısı demokratik eşitlik ilkesinin sindirilmediğini, özümstenmediğini, içselleştirmesi gerekenlerin bile bu ilkedan habersiz olduklarını gösteriyor. 1950 ile 2007 arasındaki uygarlık ve özgürlük farkı büyüyor. İnsan dokusu giderek ilkelleşiyor.

İrtica tehlikesi sadece İslam şeriatının iktidara gelme tehlikesiyle sınırlı değildir, fakat gündelik baskılar bu tehlikenin en somut gösterenidir.

Ermeni cemaatinin avukatı Diran Bakar, Hrant Dink’in öldürülmesinden sonra azınlıkların tedirgin olduğunu ve Türkiye’yi terk etmeye hazırlandıklarını söylüyor (*Sabah*, 25.12.07). Avukat Diran Bakar, Hrant Dink cinayetinin ardından Malatya’da misyonerlerin katledilmesinin ve son günlerde birbiri ardınca rahiplere yönelik saldırıların artmasının dinsel azınlıkları iyice ürküttüğünü söylüyor.

Sadece dinsel, dilsel, etnik azınlıkların değil, başta politik azınlıklar olmak üzere her türlü azınlıkların, insan hakları, özgürlükler, eşitlik ve vatandaşlık hakları bağlamında, kendilerini nasıl hissettikleri demokrasinin mihenk taşıdır.

2008 yılının ilk günü bunları düşündüğüm için, kendini azınlıkta hissedenlere “Mutlu Yıl” dilemekte güçlük çekiyorum. Bunun sorumlusu, “demokratik eşitlik” düşüncesinden nasibini almamış olan tarikatlar iktidardır! Tarikat insanlarıdır!

(01.01.2008)

Meclis'in Üzerinde Hukuk ve Demokrasi Var

Benim yaşımda olanlar, Demokrat Parti ve AKP, Adnan Menderes ile Recep Tayyip Erdoğan arasındaki benzerliklerin gide-
rek çoğalmaya başladığını gözlemliyorlar: Aynı çoğunluk mega-
lomanisi, aynı Meclis diktatoryası, aynı Meclis-Hükümet-Çan-
kaya özdeşleşmesi, Yargı Erki'ne karşı aynı husumet, Üniversi-
te'yi küçümseme!...

Burada dostum Şevket Çizmeli'nin *Menderes, Demokrasi Yıl-
dızı?*¹ adlı kitabını bir kez daha anımsatmak istiyorum. Fırsat çık-
mışken, başbakana, Şevket Süreyya Aydemir'in *Menderes'in Dra-
mı'nı*² okumasını salık vereceğim. Siyasetçiler "Ne oldum!" de-
meyle başladıkları anda ilkin kendileri için tehlikeli olmaya baş-
larlar. Çapsız siyasetçiler de bunalmaya başladıkları andan itiba-
ren, Burhanettin Kuzu gibi, "Rektörler amuda kalkmasın!" (Hür-
riyet, 01.02.08) türünden sabuklamalar saçar.

Demokrasiyi de anlamıyorlar, saptırıyorlar! Yüzde 47 oy ile
sağlanan Meclis çoğunluğu, yönetim arabasını kimin süreceği-
ni belirler ama bu yönetimin mutlaka demokratik olacağını ga-
ranti edemez. Dünya tarihinin mezarlıkları ve çöplükleri bu ga-

1 Arkadaş Yayınları, 2007.

2 Remzi Kitabevi, 2007.

rantisizliğin örnekleriyle dolu: Bu örneklere demodiktatorya, seçilmişler diktatörlüğü adı veriliyor.

Hükümet yandaşı besleme basın demokrasi havariliği yapıyor memleketin tuluat tiyatrosunda: “Başsavcıya ortak tepki: Meclis’in üstünde hiçbir güç olamaz!” (Zaman, 19.01.08) Elbette var: Hukuk, hukuk devleti, demokrasi! Genel olarak hukuku umursamayan, hukuk devleti olmanın gereklerini yerine getirmeyen, demokrasiyi demirkıratsiye dönüştüren Yönetim (Yürütme), Meclis’i (Yasama) şamar oğlanı haline getirir. Sonra da pohpohlar onu: Meclis’in üzerinde hiçbir güç olamaz!

Daha önce yazdığım şeyleri bir kez daha tekrarlayacağım: Yasama ve Yürütme erklerinin işlerini Yargı denetler. Bu onun anayasal hakkıdır. Şimdi bir adım daha atarak tanıımı pekiştirelim: Yargı erkinin Yasama ve Yürütme erklerinin işlerini denetlediği; Yasama ve Yürütme erklerinin Yargı erkine müdahale edemediği rejime demokrasi denir.

Yeni Şafak (20.01.08), iktidar silahşoru öğretim üyelerinden fetva alıyor: “Yargı, var olan hukuk kurallarına göre karar verir. Hukuk kurallarını ise yasama organı belirler. Danıştay’ın mantığından hareket edersek yasama organının ne anayasayı ne de kanunları değiştirmesi söz konusu olamaz... Böyle mantık olur mu? Bundan sonra TBMM yargıya mı soracak anayasayı değiştirmek istiyoruz, şu kanunu değiştirmek istiyoruz bize izin verirsiniz diye. Yasama organını feshedelim o zaman!”

Bu fetvayı Prof. Dr. Yavuz Atar veriyor. Bu mantığın sonu Yargı Erki’nin düşman, hasım ilan edilmesine varır. Ve çoktan vardı. Yavuz Atar’a göre, yasa çıkarma tekeli kullanan Yasama, Yargı’nın denetim hakkını elinden alabilir. Gerçekten alabilir de. Ama böyle bir rejime demokrasi denmez zaten. Alın size “Adnan Menderes kafalı bir medrese müderrisi”.

Adnan Menderes de 31 Aralık 1956 günü DP Meclis Grubu'nda şöyle konuşuyordu: “Ondan sonra üniversite kalkar ‘Ben Meclisi murakabe edeceğim’ der. ‘O Büyük Millet Meclisi ise ben de üniversiteyim’ der. Hani o ‘Ayşe hanım Ayşe hanımlığını bilsin, benim de Fatma olduğumu unutmasın’ gibi cumbadan cumbaya söz atışlar.” (Ş. Çizmeli, s.673)

(05.02.2008)

Demokrasi = Özgürlük + Eşitlik + Kardeşlik

Birkaç yıl önce *Le Monde* gazetesinde Fransız sosyolog Edgar Morin'in bir makalesini okumuştum, 1917 Sovyet Devrimi ile 1789 Fransız Devrimi'ni karşılaştırıyor ve Fransız Devrimi'nin Sovyet Devrimi karşısında üstün yanlarını irdeliyordu. Gazeteyi aradım bulamadım. İnternette makalenin yerine aynı konu çevresinde epeyce söyleşi buldum. Makaleden aklımda kalanlarla bu yazının adında yer alan eşitliği kurabileceğimi düşündüm. Yazacaklarımın yüzde kaçına, yüzde kaç Edgar Morin'e ait bilemiyorum.

Edgar Morin'e göre, 1789 Devrimi'nin üçlü şiarı "Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik"i bir araya getirmeden demokrasiden söz etmek mümkün değil. Aslına bakarsanız, işin ilginç yanı bu üç kavramın birbirinin tamamlayıcısı ve aynı zamanda zıddı olması. Tek başına özgürlük, eşitliği ve hatta kardeşliği öldürür. Zorlama ile gerçekleşen eşitlik, kardeşliği gerçekleştiremez ise özgürlüğü yok eder. Kararname ile kurulması olanaksız kardeşliğe gelince, özgürlüğü düzenlemek ve eşitsizliği azaltmak zorundadır. Kardeşlik insanın kendisiyle genel (kamusal) çıkar arasında ilişkiden ortaya çıkan bir değerdir. (Biyolojik kardeşlikten itibaren vatana kadar ortaklaşma ve paylaşmayı düşünelim). Yurtseverlikle, iyi yurttaşlıkla ilgili bir erdem. Yurttaşlık düşüncesinin yok olduğu yerde, insanların kendilerini başkalarından sorumlu ve başkalarıyla dayanışma halinde hissetmedikleri yerde, kardeşlik yiter gider. Bu üç kavram (özgürlük, eşitlik, kardeşlik)

son derece önemlidir. Üçünün de ayrı ayrı öne çıktığı zamanlar vardır. Ama demokrasi söz konusu ise bunlardan birini öne çıkartıp öteki ikisini hesaptan düşemeyiz. İkisini kayırıp birini yok sayamayız. İşin püf noktası burada işte!

Demokrasi, liberallerin iddia ettiği gibi, özel çıkarların, bireysel heves ve tutkuların üzerine odaklanamaz. Bireyin çıkarı ile yurttaşın sorumluluğu (ödevi) arasındaki dengeyi hangi akıl bulacak?

Cumhuriyetçi akıl! Cumhuriyetçi akıldan yoksun demokrasi oligarşik eğilimler yüzünden soysuzlaşıp çöker. Demokrasinin erekliliği yalnızca bireysel özgürlüklere saygı gösterilmesi ise, bu, savunulmaya değer. “Demokrasinin erekliliği yalnızca bireysel özgürlüğe saygı gösterilmesi değil de aynı zamanda ortak iyiliğin savunulması ise, demokrasi savunulmaya değer. Cumhuriyetçi içeriği olmayan bir demokrasi, içinde özel çıkarların ortak çıkara karşı dikildiği boş bir kabuktur.”¹

Türbanı savunan vatandaşların, savunmalarını sadece bireysel inanç ve bireysel özgürlük üzerine oturtmalarının yetersiz kaldığını fark etmeleri için bu paragrafı anlayacak duyarlılıkta olmaları gerekiyor. Bireysel özgürlük, kardeşliğin temeli olan ortak iyiliği ortadan kaldırmamalı. Demokrasinin, ortak iyilik ve “kardeşlik”e de gereksinimi vardır. İkisi olmadan demokrasi de olmaz!

Geleceğin Avrupası’nda nasıl bir toplum modeli üstün gelecek ya da üstün gelmeli? “Fransız Devrimi tarafından başlatılan cumhuriyetçi fikir, yalnızca pazarın düzenleme düzeneğine bağlı Anglo-Sakson tarzı bireyci demokrasi içinde ortadan kalkacaksa, bu Avrupa’yı savunmak için hiçbir neden yoktur.”²

(11.03.2008)

1 Edgar Morin-Sami Nair, Bir Uygarlık Siyaseti, Om Yayınevi, s. 247.

2 age.

Yargı ve Demokrasi

Sabuklamaya, tıbbi deyimini ile “delirium”a alışkın zevata Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın Mahkemelerin Bağımsızlığı ile ilgili 138. maddesini hatırlatarak işe başlayalım:

MADDE 138: “Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; anayasa, kanuna, hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisi’nde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulmaz, görüşme yapılamaz ve herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.”

Bu madde devleti yönetenlere, hükümete ve TBMM üyelerine parlamento dışında da etik ve vicdani sorumluluklar yükler. Anayasa, görülmekte olan bir dava hakkında Meclis içinde konuşmayı sakıncalı görmüş ise, bu konuda cumhurbaşkanının, başbakanın, bakanların dışarıda da konuşması sakıncalı olması gerekir.

Ama ilgililer bu sakıncayı umursamadıkları gibi, medya mensupları ve üniversite âlimleri, Yargıtay Başsavcısını linç etmek için Ku Klux Klan (KKK, Klan) yöntemleri uyguluyorlar.

Kimileri, “AKP Hükümeti anayasaya aykırı uygulamalar yapsa bile, Yargıtay Başsavcısının kapatma davası açması demokrasiyi yaralar” diyor. Siyasal partiler iktidardayken yaptıkları hataları seçim kaybederek ödemelilermiş.

Peki efendim, peki de, Siyasal Partiler Yasası'nda neden parti kapatma maddesi var; parti kapatma davası açma yetkisi neden Yargıtay Başsavcısına verilmiş?

Avrupa Birliği ülkelerinde Yargıtay Başsavcılarının parti kapatma davası açma yetkisi yokmuş. Yokmuş ama gene de bir “yer”in, bir makamın dava açma yetkisi varmış. Ne değişir, sonuçta “parti kapatma” diye bir hukuki yaptırım var!

İnsan böylesine zırvaları dinledikçe, okudukça, Osmanlı'nın “İdraksiz Türkler” (Etrak-ı biidrak) deyişine hak vermeye başlıyor! Demek ki “bunlar” için kullanıyorlarmış.

18 Mart 2008 tarihli *Yeni Şafak* gazetesi “Ergenekon izi!” diye akıl almaz bir manşet atmış. Bu iddia, sanırım, Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'ın “sabuklama” kokan demecine dayanıyor. Bakan, Ergenekon soruşturması ile kapatma davası arasında ilişki kurarak “Bundan kastım Ergenekon soruşturmasıdır. Devletin içine sızmış bir çeteleşme ile mücadele ediyoruz,” buyuruyor. Bakanın konuşması etik açısından anayasanın 138. maddesini paspaslaştırıyor.

Garip ÖDP'nin yasama hizmetini Cihangir kahvelerinde ifa eden lideri Ufuk Uras da “Davanın Ergenekon operasyonundan sonra gelmesi düşündürücüdür,” diyerek *Yeni Şafak*'a çanak tutuyor. Ve “utanmak” fiilinden habersiz gazete, borsanın bir günlük kaybı olan 18 milyar doları başsavcıya fatura ediyor.

(22.03.2008)

Afyonlu, Efsunlu, Seraplı Demokrasi

Radikal Kitap'ta (27.05.07) yayımlanan bir söyleşide, Nobel ödüllü (1998) Portekizli yazar Jose Saramago, Cem Erciyes'in bir sorusunu şöyle yanıtlıyor(du):

“Demokrasiye inanmıyorum, gerçek bir demokrasiyle yönetildiğimizi düşünmüyorum. Demokrasi halka belli aralıklarla oy verdirmek ise, tamam. Ama bence bu kozmetik bir operasyondan ibaret, bir aldatmaca. Kitleler harekete geçip sandık başına gidiyor ama ondan ötesi siyasetçilerin elinde. Onların büyük başarısı, insanları demokrasinin böyle olduğuna inandırmaları. O zaman ben de sormak istiyorum, dünyada totalitarizme doğru giden bir rejim var, adı küreselleşme. Peki halk mı karar verdi küreselleşmeye? Mesela IMF, Dünya Bankası demokratik kurumlar değil. Bunları biz seçmedik ki. Onlar kendi aralarında oturuyorlar, bizim düşüncelerimizi almadan bizim için neyin iyi neyin kötü olduğuna karar veriyorlar.”

Yirminci yüzyılın en büyük filozoflarından, yapıtında demokrasiye çok önemli bir yer ayırmış olan Cornelius Castoriadis ise demokrasiden ne anladığını şöyle açıklıyor:

“Sosyalist devrim, bir toplumun her aşamasında demokrasinin gerçekleşmesinden başka bir şey değildir.”¹

Cornelius Castoriadis, sosyalist devrim üzerinden demokrasiyi tanımlamakta. Demokrasi olmadan sosyalist devrimin ger-

1 *Magazine Litteraire*, No: 463, Nisan 2007.

çekleşemeyeceğini söylüyor. Demek ki bütün sosyalizmler totaliter ve antidemokratik olmayabilirmiş. Demek ki demokrasi sadece liberalizm ve kapitalizme özgü bir nitelik de değilmiş.

Yani demokratik sosyalizm olabileceği gibi totaliter, antidemokratik, ceberut kapitalizmler de olabilirmiş. Bence, eşitlik ve sosyal adaletçi olduğu için sosyalizmin demokratik olması olasılığı, sıradan kapitalizmin demokratik olması olasılığından daha fazla.

Not etmişim: Günlerden 8 Temmuz 2008. Haber Türk televizyonunda saat 21.00-21.45 arası. Fuat Keyman ve ısmarlama anayasa hazırlama komisyonundan Levent Köker adlı iki öğretim üyesi Türkiye'nin 2002'den bu yana geçtiği demokratikleşme sürecini öve öve bitiremiyorlar. Hangi demokratikleşme? Programı yöneten kimse bu soruyu sormayı akıl edemiyor. Gerçekten hangi demokratikleşme? Partiler Yasası mı, Seçim Yasası mı, çalışma hayatıyla ilgili yasalar mı demokratikleşti, vergi yasaları mı, gelir dağılımı mı demokratikleşti? İstanbul Belediyesi'nin grev yapan sendikali işçilerine polis dayak atmıyor mu? Eğitim ve öğretimde, kadın ve çocuk haklarında, düşünceyi açıklama düzeyinde, basın-yayın hayatında ne gibi demokratikleşmeler oldu? Bu sorulara olumlu yanıt vermek mümkün değil! Peki Türkiye nasıl demokratikleşti sayın öğretim üyeleri? "Ayıp" diye bir şey var! Yok mu!

Türkiye'nin demokratikleşmesi (!) iki olayda sınıfta kaldı ve belge aldı: AKP'nin kapatılması davasında anayasal görev ve sorumluluklarını yerine getiren Anayasa Mahkemesi, AKP ve hempalarını tarafından yargı darbesi yapmakla suçlanıp karalanmadı mı?

Ergenekon operasyonunda tanık olduğumuz antidemokratik, yasa ve hukuk dışı uygulamalar 12 Mart ve 12 Eylül operasyonlarıyla yarışmıyor mu? Nasıl demokratikleşme bu?

Jose Saramago ve Cornelius Castoriadis haklı değiller mi?

(19.07.2008)

29 Ekim 1923 Cumhuriyeti

Aradan tamı tamına 85 yıl geçmiş ama hâlâ Cumhuriyet'i içi-ne sindirememiş bir insan yığılması var memlekette: Ümmisinden üniversite mezunlarına kadar İslamcılar, tarikatçılar, İkinci Cumhuriyetçiler, neo-liberaller... Hani kendilerini “muhafazakâr” olarak tanımlayanlar saltanat savunucusu, Osmanlı hanedanı yandaşı olsalar ne gam! Adamlar kendilerini çağdaşmış gibi sunup göz bağcılık yaparak *muhafaza-i kâr* peşinde koşuyorlar.

Cumhuriyet muhaliflerinin muhalefeti çıkar kaygısından başka bir dayanağa sahip değil. Zaten, dikkat ettiyseniz, yabancı basın ve siyaset, muhafazakâr yeni zenginler ile “statükocu elit” arasında (güya) bir iktidar mücadelesi olduğunu yazıp söylüyor. Rejimle ilgili kaygılar ise ayrıcalıklarının yitiren (!) “Kemalist elit”in yaygarasından başka bir şey değilmiş.

Kendilerini liberal sol (!) olarak tanıtanların sabuklamaları bunlar.

Doğrusunu söylemek gerekirse, kuşkusuz bir kavga var. Ancak bu kavganın iki tarafı yok, tek taraflı: Başta Nakşibendilik olmak üzere tariklerin (tarikatin) Cumhuriyet'e karşı verdiği 85 yıllık illegal ve gayri nizami savaş. Önce ekonomik savaş, sonra iktidar hedefli siyasal savaş.

Ancak bu illegal savaşın kılıç ve kalkanı her zaman “din” olmuştur.

Samimi amaç askerin ağırlığını azaltıp sivil siyaseti AB standartlarına çıkarmak olsaydı, TSK alerjilerini anlardım. Genelkurmay Başkanlığı'nın Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanması

taleplerini de anlardım. Askeri mahkemelerin yetki alanının sınırlandırılmasını da...

Sanırım, bunları benim gibi “Asker” de anlardı.

Ancak bu gizli-açık talepler, başta laiklik olmak üzere Devrim Yasaları’nı yok sayanlar ve bu yasaların hedeflerini yok etmek isteyenler tarafından geliyorsa iş değişir.

Cumhuriyet’in 85. kuruluş yıldönümünde, anayasanın “İnkılap kanunlarının korunması”na dair 174. maddesini birlikte okuyalım:

“Anayasanın hiçbir hükmü, Türk toplumunu çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma ve Türkiye Cumhuriyeti’nin laiklik niteliğini koruma amacını güden, aşağıda gösterilen inkılap kanunlarının, anayasanın halkoyu ile kabul edildiği tarihte yürürlükte bulunan hükümlerinin anayasaya aykırı olduğu şeklinde anlaşılamaz ve yorumlanamaz.”

1924 ile 1934 yılları arasında çıkartılan ve anayasanın 174. maddesi tarafından korunan 8 adet devrim yasası var. Bunların en önemlileri, öğrenimin birleştirilmesi (Tevhid-i Tedrisat), türbe ve tekkelerin kapatılması (ve dolayısıyla tarikatın yasaklanması) ve Türk harflerinin kabul ve tatbiki ile ilgili.

AKP ile AKP’nin kuyruk ve yandaşları devrim yasalarının tümünü ya da bazılarını yürürlükten kaldıran bir anayasa değişikliği yapsalar ve bu değişiklikler biçimine uygun olsa ne olacak? İyice azıp 174. maddeyi yürürlükten kaldırsalar ne olacak? Anayasa Mahkemesi cinayeti görüp “biçimine uygun bir cinayet” diyerek olan-bitene göz mü yumacak? Anayasanın 148. maddesinde yazan “(Anayasa Mahkemesi) anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler” hükmü, anayasanın 174. maddesi ile çelişmektedir. Ama 174. madde uygulamada 148. maddeyi de yorumlar. Anayasa Mahkemesi’nin de yaptığı budur!

(29.10.2008)

Harf Devrimi

Yahya Kemal; Çocukluğum, Gençliğim, Siyasi ve Edebi Hatıralarım adlı kitabının “Yeni Mekteb” başlıklı bölümünde, ilkökuldaki okuyup yazma serüvenini şöyle anlatır: “Yeni Mekteb’e gide gele, gide gele üç sene geçmişti. Lakin cüz kılıfımdaki Elifba’yı henüz söktürememiştim. Yalnız Adem, İdris, Nuh, Salih, İshak, İbrahim... diye peygamberlerin isimlerini ezber öğrenmiştim. // Babam arada sırada Elifba cüzünü açarak harfleri sorardı. Bilemezdim; hemen mahalle mekteplerine küfretmeğe başlardı. Beni, öğrenebileceğim bir mektebe vereceğini söyler dururdu.”¹

1884 yılında Makedonya’nın Üsküp kentinde doğan Yahya Kemal, 1890-1892 yıllarında alfabedeki harfleri bile öğrenemediğini itiraf ediyor. Öğrenemediği alfabe Arap alfabesi!

Balıkhane Nazırı Ali Rıza Bey ise Bir Zamanlar İstanbul adlı kitabında şu ibretlik satırları yazar: “Ne yazık ki, memleketimizin okumuş insanları geçim kaygısı ile ilkökul öğretmenliğini kabul etmemişler, bu yüzden ilkökul çağındaki çocuklar okulsuz kalmışlardır. Üsküdar tarafında 115, Galata civarında 120 ve İstanbul’da 300 ilkökul varken, bunların içinde ancak on okulda öğretmen bulunuyordu ki, bunun ne derece okumaya yardım edebileceği kolay anlaşılır.// İnsaf olunsun, bir çocuk küçüklüğünden delikanlılık çağına kadar sokaklarda büyür, yazıları heceleyemeyen öğretmenlerden terbiye görürse artık ondan ne beklenir?”²

1 İstanbul Fetih Cemiyeti, 2. Baskı, s. 27.

2 Tercüman, 1001 Temel Eser, s. 23-24.

Balıkthane Nazırı Ali Rıza Bey 1800-1870 yılları arasından söz ediyor olmalı. Öyle bir eğitim sistemi ki, Rus donanmasının Cebelitarık Boğazı'ndan geçerek Çeşme önlerine gelebileceğini bilmeyen, coğrafyadan habersiz vezirler, nazırlar yetiştirmekteydi.

1 Kasım, 1 Kasım 1928 tarihli ve 1353 sayılı “Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun”un, yani anayasanın 174. maddesi tarafından korunan 6 numaralı Devrim Yasası'nın çıkartılmasının 80. yıldönümü.

Şimdi adı gerekmeyen, “Prof. Dr.” unvanlı bir tarihçi, 2. Cumhuriyetçi zat, Cumhuriyet'in nasıl tepeden inmesi Jakobin bir bela olduğunu kanıtlamak için “Harf Devrimi yapılırken halka sorulmadı,” diye sık sık kabarıp. Yüzde 95'i okul yüzü görmemiş, geriye kalanların büyük bir çoğunluğu okula gitse de Arap alfabesini sökmemiş bir kitleye mi sorulacaktı Harf Devrimi? Harf Devrimi sayesinde üniversite mezunlarımız şimdi madenci (kol emekçisi) olabilmek için sıraya ve sınava girmiyor mu?!

Cumhuriyet düşmanları Harf Devrimi'nin geçmiş kültür birikimimizi unutturduğunu ileri sürerler. Divan Şiiri'nden başka hangi kültür birikimi vardı? 16, 17, 18 ve 19. yüzyıllarda Osmanlı vatandaşları tarafından Osmanlıca kaleme alınmış kaç ekonomi, tıp, fizik, kimya, biyoloji, matematik, geometri, cebir ve öteki bilim kitapları vardı? Var olanların tamamı tercümedir. Ayrıca bütün Osmanlı döneminde, günümüze kalma niteliğine sahip kaç bilim kitabı yayımlanmıştır? Bu dönemde kaç Osmanlı Newton'u, Kopernik'i, Galileo Galilei'si vardı? 1923 yılında kaç adet kütüphane ve bu kütüphanelerde kaç kitap vardı? Bu sorulara hiç kimse utanmadan cevap veremez.

Harf Devrimi'nin 80. yıldönümü halkımıza kutlu olsun!

(01.11.2008)

Devrim / Karşıdevrim

Bazı kurnaz tilkiler “Demokrasiyi ‘karşıdevrim’ diye görmenin demokratikleşmeyi zorlaştıracacağı açıktır. Tarihimiz bunun örnekleriyle dolu” (Taha Akyol, Milliyet, 31 Ekim 2008) diye yazıyorlar. Kesinlikle gerçekdışı, gerçekleri saptırıcı bir iddia!

Türkiye’de sayıları milyonları aşan bir kesim, 14 Mayıs 1950 genel seçimiyle başlayan Demokrat Parti iktidarını bir “Karşıdevrim”in başlangıcı saymaktadır. Bu insanlar, Demokrat Parti’nin kimi uygulamalarının, günümüz anayasasının 174. maddesi tarafından korunan Devrim Yasaları’na ters düştüğü kanısındadır.

Nelerdir bu Devrim Yasaları, göz çıkartmaz, bir kez daha yazalım:

- 1) 3 Mart 1924 tarihli ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu;
- 2) 25 Kasım 1925 tarihli ve 671 sayılı Şapka İktisâsı Hakkında Kanun;
- 3) 30 Kasım 1925 tarihli ve 677 sayılı Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Seddine ve Türbedarlıklar ile Birtakım Unvanların Men ve İlgasına Dair Kanun;
- 4) 17 Şubat 1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisiyle kabul edilen, evlenme akdinin evlendirme memuru önünde yapılacağına dair medeni nikah esası ile aynı kanunun 110’uncu maddesi hükmü;
- 5) 20 Mayıs 1928 tarihli ve 1288 sayılı Beynelmilel Erkamın (rakamların) Kabulü Hakkında Kanun.

6) 1 Kasım 1928 tarihli ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun;

7) 26 Kasım 1934 tarihli ve 2590 sayılı Efendi, Bey, Paşa gibi Lakap ve Unvanların Kaldırıldığına Dair Kanun;

8) 3 Aralık 1934 tarihli ve 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun.

Bu 8 devrim yasası yürürlükte mi? Yürürlükte! Üstelik anayasanın 174. maddesi tarafından korunmakta: “Anayasanın hiçbir hükmü, Türk toplumunu çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma ve Türkiye Cumhuriyetinin laiklik niteliğini koruma amacını güden, aşağıda gösterilen inkılap kanunlarının, Anayasanın halkoyu ile kabul edildiği tarihte yürürlükte bulunan hükümlerinin Anayasaya aykırı olduğu şeklinde anlaşılamaz ve yorumlanamaz.”

Benim kendi adıma “Karşıdevrim” saydığım eylemler, anayasanın 174. maddesinin içinde sıralanan Devrim Yasaları’na karşı yapılan girişimlerdir. Bu açıdan bakınca Demokrat Parti, Adalet Partisi, ANAP, Milli Görüş Partileri ve AKP ve benzerleri karşıdevrimci partiler olarak tanımlanabilir.

14 Mayıs 1950’de seçim kazanan Demokrat Parti’nin yaptığı şeyin adı demokrasi değil: Demirkırası!

Demokrat Parti’nin köylücü politikasına, çarpık da olsa sanayileşme çabalarına kimse karşı çıkmıyor. Ancak DP’nin, 1950-1960 yılları arasındaki yönetiminin demokrasi ile uzaktan yakından ilişkisi yoktur. Bu kaç kez kanıtlandı. İstenirse aynı şey gene yapılır.

Demokrat Parti Türkiye’ye gerçekten bir şey getirmiştir, ama onun adı Demokrasi değil ancak Demokratur olabilir. “Demokratur” yani dikta salçasıyla sulanmış bir sözde demokrasi!

(11.11.2008)

Karşıdevrim

Fazla uzaklara gitmeden, elimizin altındaki Orhan Hançerli-oğlu'nun Remzi Kitabevi tarafından yayımlanan *Felsefe Ansiklopedisi*'nin üçüncü cildinden "Karşıdevrim" maddesinden bir aktarma yapalım:

KARŞIDEVRİM (*La Contre Révolution*): "Bir devrimin getirdiklerini ortadan kaldırmak ve eskiye döndürmek için girişilen gerici davranış... 1789 Devrimi'nden kalma bir deyimdir... Devrimlere karşı çıkan, direnen, eskiyi korumaya çalışan her tutum ve davranış bu deyim'in kapsamı içindedir."

Görüldüğü gibi, bu tanıma göre, demokrasiyi savunmak ve getirmek devrimci bir harekettir. Karşıdevrim ise demokrasiye karşı ve onu ortadan kaldırmaya yönelik hareketler olabilir.

Hiçbir devrimci anti-demokratik girişimlerin yanında, arkasında ve içinde yer almaz. "Demokrasiyi 'karşıdevrim' diye görenin demokratikleştirmeyi zorlaştıracığı açıktır," (Milliyet, 31.10.08) diye yazan Taha Akyol yanılıyor.

Tarihimizde bunun örneklerini gösteremez.

14 Mayıs 1950 Demokrat Parti iktidarını demokratik bir hareket olarak sunmaya kalkışırsa o başka. Demokrat Parti yönetimine ancak "sözde demokrasi" ya da "demokratur" diyebiliriz. "Demokratur" hakkında bir şeyler öğrenmek isteyenler, Mark

Mazower'in *Karanlık Kıta: Avrupa'nın 20. Yüzyılı*¹ adlı kitabına başvurabilir.

Laiklik ilkesi, Cumhuriyet'in temel dayanaklarından biridir. Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren cumhuriyete ve bir süre sonra laiklik ilkesine karşı bir muhalefet vardı. Bu muhalefeti Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası (1924) ve Serbest Cumhuriyet Fırkası (1930) girişimlerinde de görürüz. Bu muhalefet, Demokrat Parti'nin 1950'de iktidara geçmesi ile ete kemiğe bürünür ve karşıdevrime dönüşür. Örneğin, ezanın Arapça okunmasının serbest bırakılması, Köy Enstitülerinin ve Halkevlerinin kapatılması birer karşıdevrim örneğidir.

Cumhuriyet'in en önemli devrimlerinden biri 3 Mart 1924 tarihli ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu'dur, yani Öğrenimin Birleştirilmesi Yasası'dır. Bu yasaya göre din temelli eğitim veren medreseler, mahalle mektepleri kapatılmış, laik, çağdaş ve bilimsel ilkelere dayalı ilk ve ortaöğretim okulları açılmıştır. Neden? Çünkü, yasanın gerekçesinin de açıkladığı gibi "Bir millet bireyleri ancak bir eğitim görebilir. İki türlü eğitim iki türlü insan yetiştirir. Bu ise, duygu ve düşünce birliği ile dayanışma amaçlarını tamamen yok eder."

Öğrenimin Birleştirilmesi Yasası ile kapatılan din adamı yetiştiren medreselerin boşluğunu doldurmak için imam hatip okulları açıldı. Bu okullar 1950'den itibaren, iktidarların yönlendirmeleri ile Öğrenim Birliği'ni yıkıp ikinci bir kanal açmıştır. Yani Tevhid-i Tedrisat Kanunu, imam-hatipler sayesinde fiilen yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu olgu bir karşıdevrim değil midir? AKP Hükümeti de imam hatip okullarını kayırmaya çalıştığı için Anayasa Mahkemesi tarafından 2008 yılında mahkûm edilmemiş midir?

1 İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2003, s. 334-335 ve devamı.

İftira atmayı bırakın: Hiçbir cumhuriyet devrimcisi demokrasiye karşı olamaz. Tam tersine, demokrasi cumhuriyet devrimcisi için oksijen gibidir. Tabii, demokrasi yerine başka bir şey kakalanmıyorsa!...

(12.11.2008)

Anayasa Tiyatrosunda Orta Oyunu

1

Halkın yüzde 91,37 oyu ile 18.10.1982 tarihinde kabul edilip 20.10.1982 tarihinde yürürlüğe giren Anayasa'nın Başlangıç ve Genel Esaslar bölümünü birlikte okuyalım:

“BAŞLANGIÇ: Türk Vatanı ve Milletini ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve O'nun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda;

Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak, Türkiye Cumhuriyetinin ebedi varlığı, refahı, maddi ve manevi mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi yönünde;

Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;

Kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;

Hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılamayacağı;

Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

Topluca Türk vatandaşlarının milli gurur ve iftiharlarda, milli sevinç ve kederlerle, milli varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetlerini kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve 'Yurtta sulh, cihanda sulh' arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu;

Fikir, inanç ve kararlarıyla anlaşılacak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanmak üzere, Türk milleti tarafından, demokrasiye âşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet ve tevdi olunur.”

“GENEL ESASLAR MADDE 1: Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

MADDE 2: Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.

MADDE 3: Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir. Bayrağı, şekli kanunda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır. Milli marşı ‘İstiklal Marşı’dır. Başkenti Ankara’dır.

MADDE 4: Anayasanın 1. maddesindeki Devletin şeklinin Cumhuriyet olduğu hükmü ile, 2. maddesindeki Cumhuriyetin nitelikleri ve 3. maddesi hükümleri değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez.”

(25.11.2008)

2

İslamcıların, AKP iktidarının lala, kethüda ve danışmenlerinin Anayasa’nın başlangıç ilkeleri ve değişmez maddeleriyle bunca uğraşmalarını anlamakta güçlük çekiyorum. Anayasa’nın ilk dört maddesinin değiştirilmesi Anayasa’nın tamamının değiştirilmesi anlamına gelir. Bunu hukuk birinci sınıftan ayrılma şair biliyor da kocaman kocaman Anayasa Hukuku profesörleri, Anayasa Mahkemesi başkanları bilmiyor.

Anayasanın ilk dört maddesini tartışma konusu yapmak, söndürür mü acaba diye ateşe benzin dökmeye benzer. Anayasa’nın muhaliflerinden tarafsız (!) *Taraf* gazetesi (13.10.2008), Bilkent Üniversitesi ve Alman Uluslararası Hukuki İşbirliği Vakfı tarafından düzenlenen “Anayasalardaki Değiştirilemez İlkeler” konulu sempozyumun konuşmacısı ve düzenleyicilerinden Prof. Heiner Kühne ile yaptığı söyleşiye onun ağzından şöyle bir başlık atmış: “Avrupa’nın değiştirilemezleri hürriyetlere güvence içindir!”

Bu cümleyi okuyan Prof. Kühne’nin T.C. Anayasasındaki değişmezlerin özgürlükleri ezdiği düşüncesinde olduğunu sanabilirler. Tam tersine, Prof. Heiner Kühne “Ancak ben sempozyumda konuşan Türk konuşmacıların aksine, Türk Anayasasındaki değiştirilmez maddelerin, özgürlükleri engellediğini düşünüyorum” diyor.

Hanya'yı Konya, Konya'yı Hanya yapan 1923 Cumhuriyeti muhalifleri, T.C. Anayasası'ndaki değışmez maddelerin benzerlerinin tam demokrat Avrupa ülkelerinde bulunmadığını ileri sürerler. Takınakları ile artık ilgi ve dikkat alanımıza giren Anayasa Mahkemesi raportörü Osman Can da öyle düşünmekte. Ama değışmez maddelerin demokrasiyi korumak için vazgeçilmez olduğunu belirten Kühne *"Almanya ve Türkiye'de olduğu gibi Avrupa ülkelerinin yüzde 80'inde değıştirilmez maddeler bulunuyor. Bunlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararlarıyla da desteklenen maddeler"* diyor. Prof. Dr. Süheyl Batum ise 13.11.08 tarihli Vatan gazetesinde anayasalarında değıştirilmez maddeler olan ülkeleri sayıyor:

"Almanya Anayasası'nın 79'uncu, Fransa Anayasası'nın 89'uncu, yine Yunanistan'ın 110'uncu; İtalya'nın 139'uncu; Portekiz'in 288'inci, Litvanya'nın 148'inci; Romanya'nın 152'inci; Çek Cumhuriyeti'nin 9'uncu ve Ukrayna'nın 157'inci maddeleri..."

Sempozyumdan çıkarken gazetecilere verdiği demeçle şimşekleri üzerine çeken Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşım Kılıç daha sonra kendini şöyle savunuyor:

"Benim Anayasa'nın ilk üç maddesiyle ilgili bir sorunum yok. Ben görüşlerimi zaten muhalefet şerhinde açık açık yazdım. Benim düşüncem, değıştirilmesi teklif edilmez hükmünü taşıyan 4. madde nedeniyle Anayasa'nın diğer maddelerinin de değıştirilmesinin imkânsız hale getirilmesi." (Fikret Bila, Milliyet, 14.11.08)

Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşım Kılıç'a TBMM Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğü tarafından yayımlanan Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı dikkatlice okumasını salık vereceğim: 17.5.1987, 8.7.1993, 23.7.1995, 3.10.2001 ve 7.5.2004 tarihlerinde değıştirilebilir onlarca anayasa maddesi değıştirilmiştir. İlk üç madde ile bir sorunu olmadığını söyleyen Haşım Kılıç'ın Anayasa'nın 4. maddesi ile de bir sorunu olmaması gerekir ama var!

(26.11.2008)

Yeni Bir Anayasa İçin Yeni Bir Kurucu Sözleşme

1

26 Kasım Çarşamba günlü yazımın son bölümünde, anayasanın dördüncü maddesinin anayasada yapılacak bütün değişikliklere engel çıkardığını ileri süren Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın savının gerçeği yansıtmadığını ve 1982-2004 yılları arasında anayasada 5 kez değişiklik yapıldığını göstermiştim.

Başkan Kılıç'ın amacı başka, onu gizliyor: Anayasanın 148'inci maddesinin sınırlarını daraltmak ve başkanı olduğu mahkemeyi biçim alanına mahkûm etmek istiyor. İstesin ama ben o zaman şu soruyu sorarım: "Kimse, devletin sosyal, ekonomik, siyasi ve-ya hukuki temel düzenini kısmen de olsa, din kurallarına dayandırmaya veya siyasi veya kişisel çıkar yahut nüfuz sağlama amacıyla her ne suretle olursa olsun, dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanmaz," diyen anayasanın 24. maddesinin son fıkrası şekle uygun olarak değiştirilse Anayasa Mahkemesi bu işleme bakmayacak mı? Başkana göre bakmaması gerek! Ama bakacak!!!!

Anayasanın eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi hakkındaki 42. maddesi için Cumhuriyet ilkelerine aykırı değişiklik önerilirse,

TBMM ve Anayasa Mahkemesi bu girişimi anayasanın 2. maddesi ile ilişkilendirmeyecek mi? İlişki kurmazlarsa Cumhuriyet'e ve devrimlerine, daha doğrusu Türkiye'ye ihanet etmiş olurlar.

Gelelim günümüzde anayasa değişikliğinin nasıl yapılacağına: Değerli dostum, Prof. Dr. Erdoğan Teziç'in *Anayasa Hukuku*¹ adlı temel kitabının 151. sayfasından aktarıyorum: “Anayasanın yapılmasına ‘kurma ya da kuruculuk işlevi’ deniyor. Bir devleti hukuki ve siyasi kurum olarak kuran iktidara ya da güce *Asli Kurucu İktidar* denir. Asli kurucu iktidar, daha önceden konuşmuş hiçbir hukuk kurarlı ile bağlı ve kayıtlı olmaksızın, bir devleti kuran, ona hukuki/siyasi statüsünü veren; bir anayasayı ilk kez ya da yeniden yapan iktidardır.”

24 maddelik 1921 Anayasası Büyük Millet Meclisi'nin anayasasıdır. Hükümet TBMM'nin hükümetidir. Meclis Başkanı vardır ama başbakan ve devlet başkanı yoktur. 29 Ekim 1923 tarihinde devleti kuran Meclis her bakımdan bir Kurucu İktidar olarak 1924 Anayasası'nı yapmıştır.

27 Mayıs 1960 hareketi ve 1980 darbesi TBMM'yi dağıtıp yeni bir Kurucu Meclis oluşturarak mevcut anayasaları değiştirip yeni bir anayasa yapmıştır.

Bu gerçeği öğrenenler, “Ne yani, anayasanın değişmesi için askeri darbe mi yapılması lazım?” diye soruyorlar. Hayır gerekmez! Anayasanın ilk dört maddesi dışında kalan maddeleri bu TBMM değiştirebilir. Anayasa Mahkemesi Başkanı bilmiyor ama beş kez değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklikler, başvurulması durumunda Anayasa Mahkemesi tarafından değerlendirilip denetlenir.

Bu TBMM 1982 Anayasası'nın tümünü bizzat değiştiremez ama değiştirecek özel amaçlı (*ad hoc*) bir kurucu meclis oluşturmak için girişimlerde bulunabilir.

1 Beta Yayınları, 2007.

Anayasacıların bu olanaklara açıklık getirmemesi çok şaşırtıcı. Ben arayıp uzmanlarıyla konuşarak “doğru”yu buluyorum ama AKP Hükümeti ve yandaşları dalga geçiyor.

(28.11.2008)

2

Ne varsa edebiyatçılarda var! Dostum ve hemşerim Demirtaş Ceyhun, Türkçede anayasaya “anayasa” demenin yanlış olduğunu söylüyor ve onun yerine “Kurucu Sözleşme” kavramını öneriyor.

Fransızca kuruluş anlamına gelen “la constitution” sözcüğünün kökü “constituer” fiiline gidiyor. Yani meydana getirmek, oluşturmak, kurmak.

Fransızcadan çevirerek söylersek, “bir devletin constitution’u devleti kuran siyasal sözleşmedir.” Yani Demirtaş Ceyhun’un önerisi olan “Kurucu Sözleşme” haklı ve doğru.

Bir anayasa yapmak için devletin yeni kurulması ya da bir askeri darbe şart değil. 1982 Anayasası, olağan TBMM’ye Asli Kurucu İktidar yetkisi vermediği fakat Türev (tali, tâ’lî) Kurucu İktidar yetkisi verdiği için, 1982 Anayasası’nın tamamı değiştirilemez. Ancak kısmen değiştirilebilir. Tıpkı 1958’de Fransa’da olduğu gibi meclis sadece anayasa hazırlamakla özel görevli (*ad hoc*) bir Kurucu Meclis kurabilir.

AKP Hükümeti bu yöntemi seçerse, TBMM yeni bir anayasa hazırlamak üzere bir kurucu meclis seçilmesini sağlayabilir. TBMM kendi yasama görevini yerine getirirken Kurucu Meclis, yeni anayasayı hazırlayıp onaylamak üzere halkoyuna sunabilir.

Bu konuda açılımlı çalışmalar yapmak bağımsız ve tarafsız anayasa bilginlerine düşüyor. Bu açıdan değerlendirilecek olursa, AKP Hükümetinin yeni bir anayasa hazırlamak üzere Prof. Dr.

Ergun Özbudun komisyonunu görevlendirmesi yasa ve gelenek dışıdır. Hükümetin atadığı bir taraflı komisyon, Asli Kurucu İktidar görevi yapamaz.

Asli Kurucu İktidar niteliklerine değil de Türev (Tali) Kurucu İktidar niteliklerine sahip AKP ağırlıklı TBMM, kuramsal olarak, ilk dört madde dışındaki anayasa değişikliklerini yapabilecek konumda. Fakat Anayasa Mahkemesi'nin kapatmayla ilgili son kararından sonra bu değişikliği etik açıdan yapamaz. Çünkü Anayasa Mahkemesi tarafından "Anayasaya (laikliğe) aykırı faaliyetlerin odağı" olduğu için cezalandırılmıştır.

TBMM Başkanının kurmak istediği komisyona üye göndermeyen CHP'nin bu tavrını, bu açıdan değerlendirmek gerekmektedir.

AKP iktidarının kendi kafasındaki anayasayı yapması mümkün değil. Değişiklik önerisini TBMM'de üyesi bulunan ya da bir önceki genel seçime katılmış partilerin eşit sayıda üye verdiği bir komisyon hazırlayabilir. Günümüzdeki TBMM de bir tali (türev) iktidar olduğunun bilinciyle anayasayı değiştirebilir.

Bütün bu yazdıklarım 1982 Anayasası'nı beğendiğim anlamına gelmez. Avrupa Birliği'nin istediği demokratikleşme girişimleri kuşkusuz anayasa değişiklikleriyle sınırlı değil. Anayasa değişikliğinin neden yapılamadığı Avrupa Birliği'nin anayasa hukukçularına kolayca anlatılabilir.

Yeni bir anayasa yapmanın ya da anayasanın değişebilir maddelerinin değiştirilmesinin kamuoyu desteği oluşuncaya kadar, AKP Hükümeti muhalefetle işbirliği yaparak Siyasal Partiler Yasası ile Seçim Kanunu'nu değiştirebilir. Bu da çok önemli bir demokratik adımdır!

(29.11.2008)

